

BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA LIBERECKÉHO KRAJE

**PRO TVORBU KONCEPCE PREVENCE
KRIMINALITY LIBERECKÉHO KRAJE
NA OBDOBÍ 2009 – 2011**

Liberec 2008

- Název projektu:** Bezpečnostní analýza Libereckého kraje
- Zadavatel studie:** Liberecký kraj, Krajský úřad Libereckého kraje, odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin
- Realizátor:** Ing. Karel Giampaoli, Krajský úřad Ústeckého kraje
- Počet stran:** 80
- Spolupracující osoby:**
Kateřina Gruntová, Jana Navrátilová, Jozef Holec a Petr Kotlář, všichni
Krajský úřad Libereckého kraje, odbor sociálních věcí, bezpečnosti
a problematiky menšin
Eva Mašková, Probační a mediační služba ČR v Liberci
Jana Matonohová, Správa Severočeského kraje Policie ČR v Ústí nad
Labem

Obsah:

1 ÚVOD.....	4
2 ANALÝZA KRIMINALITY KRAJE	5
2.1 Trestná činnost v regionech ČR a v Libereckém kraji.....	5
2.2 Trestná činnost v Libereckém kraji	9
2.2.1 Kriminogenní faktory v kraji a ve vybraných okresech.....	10
2.2.2 Pachatelé trestné činnosti.....	10
2.2.3 Oběti trestné činnosti.....	12
2.3 Jednotlivé druhy trestné činnosti.....	12
2.3.1 Majetková kriminalita	12
2.3.2 Násilná kriminalita.....	17
2.3.3 Další typy kriminality	18
2.3.4 Bezpečnost silničního provozu.....	19
2.4 Analýza trestných skutků v jednotlivých okresech v Libereckém kraji	19
2.5 Analýza trestných skutků v působnosti obvodních oddělení Policie ČR v Libereckém kraji	21
2.5.1 Okres Česká Lípa.....	21
2.5.2 Okres Jablonec nad Nisou.....	22
2.5.3 Okres Liberec	24
2.5.3 Okres Semily	25
2.5.8 Pořadí obvodních oddělení v kraji.....	27
3 SOCIO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA	27
3.1 Základní demografické údaje.....	27
3.2 Demografický vývoj.....	28
3.2.1 Populační vývoj.....	29
3.2.2 Věková struktura obyvatelstva	30
3.2.3 Rozvodovost.....	31
3.3 Vzdělanostní skladba obyvatelstva.....	31
3.4 Nezaměstnanost.....	31
3.5 Dávky státní sociální podpory	33
3.6 Doplňující údaje o obyvatelstvu Libereckého kraje.....	34
3.7 Analýza vybraných skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením a působnost orgánů veřejné správy a jiných subjektů.....	34
3.7.1 Děti a mladiství	34
3.7.2 Dospělí	41
4 INSTITUCIONÁLNÍ ANALÝZA	42
4.1 Resort Ministerstva vnitra ČR	43
4.1.1 Strategie Prevence kriminality ČR na období 2008 – 2011.....	44
4.1.2 Preventivní aktivity měst Libereckého kraje.....	45
4.1.3 Typy projektů prevence kriminality	50
4.2 Resort Ministerstva a sociálních věcí ČR.....	53
4.2.1 Sociální služby – poskytování, organizace a financování	53
4.2.2 Sociální služby na území Libereckého kraje v roce 2008	55
4.2.3 Financování sociálních služeb	57
4.3 Resort Ministerstva zdravotnictví ČR.....	58
4.4 Resort Ministerstva spravedlnosti ČR.....	58
4.4.1 Probační programy pro mladistvé realizované v kraji v letech 2005 - 2007.....	59
4.5 Resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR	61
4.5.1 Programy vyhlášené MŠMT	61
4.6 Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity.....	66
4.6.1 Sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené romské lokality.....	66
4.6.2 Agentura pro odstraňování sociálního vyloučení v romských lokalitách.....	68
4.6.3 Dotační programy zaměřené na integraci romské komunity	69
4.7 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky.....	70
4.8 Liberecký kraj.....	72
4.8.1 Odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin.....	72
4.8.2 Odbor školství, mládeže a tělovýchovy	73
5 VÝSLEDKY A SHRNTÍ.....	74
6 ZÁVĚR	76
Seznam použité literatury	77
Internetové zdroje:.....	77
Seznam použitých zkratk.....	78
Seznam tabulek.....	79
Seznam grafů a obrázků.....	80

1 ÚVOD

Vláda ČR dne 15. 10. 2007 usnesením č. 1150 schválila Strategii prevence kriminality na období 2008 – 2011 (dále jen „Strategie PK“). Systém prevence kriminality je v ní nově rozčleněn na tři úrovně: republikovou, krajskou a městskou. Strategie zároveň přesouvá větší kompetence v oblasti prevence kriminality na kraje.

Úkolem krajské úrovně prevence kriminality je přenesení preventivní politiky státu na úroveň kraje. Nástrojem jsou krajské programy prevence kriminality (dále jen „krajské programy“), které budou zaměřeny na koncepční řešení bezpečnostní situace a problémů spojených s trestnou činností a přestupky. Kraj bude plánovat preventivní aktivity na svém území a v obcích do 25 tisíc obyvatel. Města nad 25 tis. obyvatel budou zařazena do tzv. městské úrovně prevence kriminality, kterou zabezpečuje Ministerstvo vnitra ve spolupráci s kraji. Tato města budou zařazena do městské úrovně na základě jejich rozhodnutí. Pokud města nevstoupí do úrovně městské, budou zařazena do krajské úrovně.

Na aktivity prevence kriminality obdrží kraj finanční dotaci se státního rozpočtu. Tyto finanční prostředky bude kraj rozdělovat formou dotací v samostatné působnosti.

Aby kraj mohl finanční prostředky na program prevence kriminality čerpat, je třeba, aby splnil podmínky nastavené Strategií PK. Mezi hlavní podmínky patří vypracovat Koncepti prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009 – 2011 a vytvořit podmínky pro organizaci, přípravu, realizaci a finanční zabezpečení krajského programu.

Pro zpracování Konceptu prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009 – 2011 byla vytvořena pracovní skupina pro prevenci kriminality složená ze zástupců institucí veřejné správy působící v oblasti sociální prevence a prevence kriminality. Členové pracovní skupiny mají bohaté zkušenosti s koncepční činností v daných oblastech.

Podkladovým materiálem pro tvorbu strategického dokumentu a preventivních programů je Bezpečnostní analýza Libereckého kraje. Tento analytický materiál je součástí strategického materiálu kraje a je rozdělen do tří částí:

1. **analýza kriminality kraje** – rozbor vývoje trestné činnosti na území kraje a v jednotlivých lokalitách kraje, rozbor kriminality podle jednotlivých druhů trestné činnosti, pachatelů a obětí,
2. **socio-demografická analýza** – rozbor vybraných ukazatelů kraje – vývoj nezaměstnanosti, vzdělanostní struktura obyvatelstva a jiné. Pozornost je zaměřena především na analýzu vybraných skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením,
3. **institucionální analýza** se zaměřuje na činnost subjektů působících na poli prevence kriminality a prevence sociální (orgány státní právy, samosprávy, neziskového a komerčního sektoru). Rozbor byl rozdělen podle působnosti jednotlivých resortů ministerstev a jiných centrálních orgánů (Rada vlády pro záležitosti romské komunity a Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky). Byl proveden přehled dotačních titulů jednotlivých resortů, ze kterých jsou financovány preventivní aktivity. Větší pozornost byla věnována vybraným sociálním službám, jako hlavním nositelům aktivit sociální prevence.

Pro zpracování Konceptu prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009 – 2011 byla vytvořena pracovní skupina pro prevenci kriminality složená ze zástupců institucí veřejné správy působících v oblasti sociální prevence a prevence kriminality. Členové pracovní skupiny mají bohaté zkušenosti s koncepční činností v daných oblastech.

Rok 2008 byl stanoven jako přechodný. V souladu se Strategií PK je Krajský program Libereckého kraje na rok 2008 sestaven z projektů čtyř obcí, které byly zařazeny na základě metodiky Ministerstva vnitra ČR do seznamu obcí do 25 tisíc obyvatel s nejvyšším počtem trestných činů.

2 ANALÝZA KRIMINALITY KRAJE

2.1 Trestná činnost v regionech ČR a v Libereckém kraji

Nejvyšší podíl na celkové kriminalitě v roce 2007 zaujímá území hl. m. Prahy - 24,43 %. Po Praze (87 319 trestných činů) následují kraje Středočeský (43 956), Moravskoslezský (39 729), Ústecký (34 663) a Jihomoravský (33 437), dále kraje **Liberecký**, Jihočeský a Olomoucký, Plzeňský a Královéhradecký. Nejnižší kriminalitou jsou zatíženy kraje Vysočina, Pardubický, Karlovarský a Zlínský kraj.

Vývoj kriminality v jednotlivých krajích byl diferencovaný. K nárůstu počtu zjištěných trestných činů došlo ve většině krajů ČR, nejvíce ve Středočeském, Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji. K poklesu kriminality došlo pouze v Praze a Jihočeském kraji. Dle poslední statistiky vzrostl počet zjištěných trestných skutků v roce 2007 o více jak 1 272 činů, tj. o více jak 8,6 %.

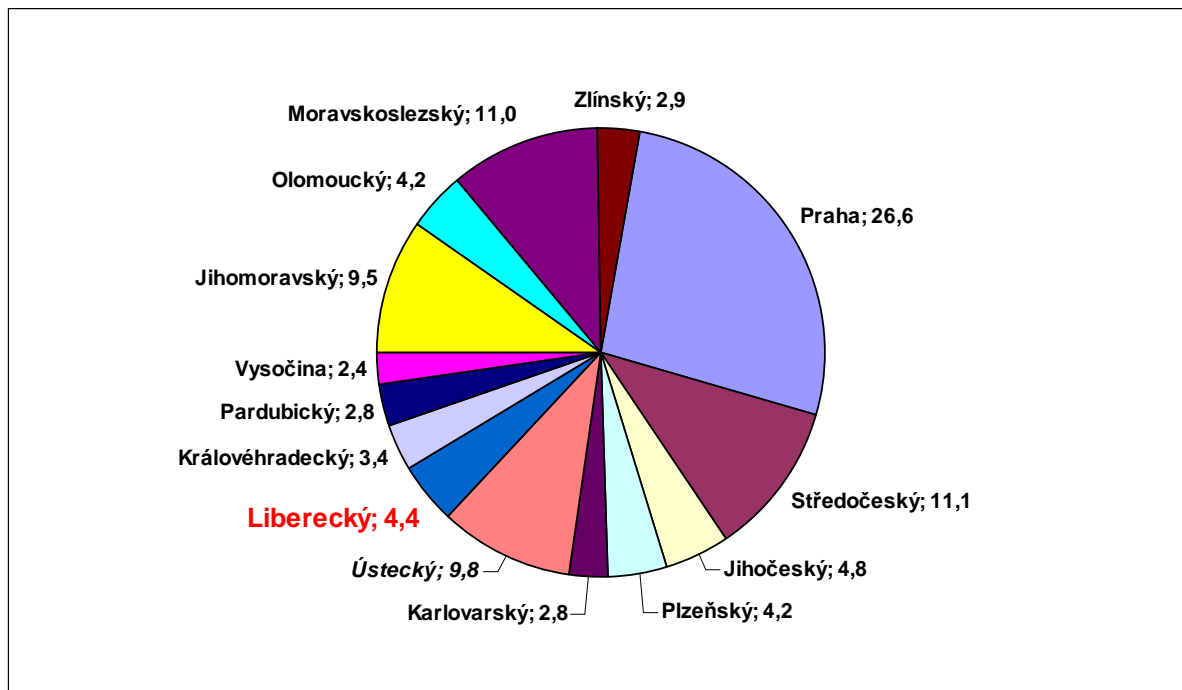
Srovnává-li se pořadí krajů po přepočtu trestných činů na 10 tis. obyvatel, pak na 1. místě zůstává hl. m. Praha (737,9 trestných činů), na kterou připadá téměř dvojnásobný počet trestných činů oproti dalším nejvíce zatíženým krajům – Ústeckému (421 tr. činů), Středočeskému (374 tr. činů), **Libereckému (372,6 tr. činů)**, a Karlovarskému (347,4 tr. činů), nejnižší kriminalitou se i nadále vyznačují kraje Zlínský (186,4 tr. činů) a Vysočina (187,9 trestných činů). Výrazně rozdílné pořadí z hlediska absolutního počtu trestných činů a trestných činů v přepočtu na 10 tis. obyvatel zůstává u Karlovarského kraje (13. místo v počtu zjištěných trestných činů, ovšem 5. místo v přepočtu na 10 tis. obyvatel). Nejvyšší objasněnosti (data jsou z roku 2006) dosahuje Karlovarský kraj (59,4 %), následují kraje Ústecký (55,8 %), **Liberecký (54,7 %)**, Královéhradecký (52,1 %) a Vysočina (51,6 %). Nejnižší objasněnost je charakteristická pro hl. m. Prahu (21,3 %) a Středočeský kraj (31,4 %). (MV ČR, 2007)

Tabulka 1 – Celková kriminalita v krajích (VÚSC) České republiky v letech 2005 a 2006 a meziroční změna vývoje

kraj	2005				2006				změna	
	zjištěné TČ	objasněné TČ	TČ na 10 tis. obyv.	zjištěno/objas. v %	zjištěné TČ	objasněné TČ	TČ na 10 tis. obyv.	zjištěno/objas. v %	zjištěné TČ	v %
Praha	95 731	20 070	818	21	89 618	19 104	758	21,3	- 6 113	-6,4
Středočeský	37 208	11 297	325	30,4	37 188	11 688	321	31,4	- 20	-0,1
Jihočeský	16 850	8 322	269	49,4	16 205	7 800	258	48,1	- 645	-3,8
Plzeňský	15 236	6 745	277	44,3	13 986	6 769	254	48,4	- 1 250	-8,2
Karlovarský	10 107	5 576	332	55,2	9 492	5 635	312	59,4	- 615	-6,1
Ústecký	32 773	17 665	399	53,9	32 837	18 311	399	55,8	64	0,2
Liberecký	15 047	8 172	352	54,3	14 778	8 079	345,6	54,7	- 269	-1,8
Královéhradecký	11 737	6 265	214	53,4	11 557	6 016	211	52,1	- 180	-1,5
Pardubický	10 288	4 964	204	48,3	9 587	4 716	189	49,2	- 701	-6,8
Vysočina	7 993	3 985	155	49,9	8 184	4 223	160	51,6	191	2,4
Jihomoravský	30 923	12 722	275	41,1	32 042	12 766	283	39,8	1 119	3,6
Olomoucký	14 841	7 587	234	51,1	14 092	7 094	220	50,3	- 749	-5
Moravskoslezský	35 145	16 782	279	47,8	36 993	16 445	296	44,5	1 848	5,3
Zlínský	10 181	5 129	172	50,4	9 887	5 049	168	51,1	- 294	-2,9
ČR	344 060	135 281	337	39,3	336 446	133 695	328	39,7	- 7 614	- 2,2

Zdroj: MV ČR, 2007

Graf 1 – podíly jednotlivých krajů (v %) na zjištěné celkové kriminalitě v ČR v roce 2006

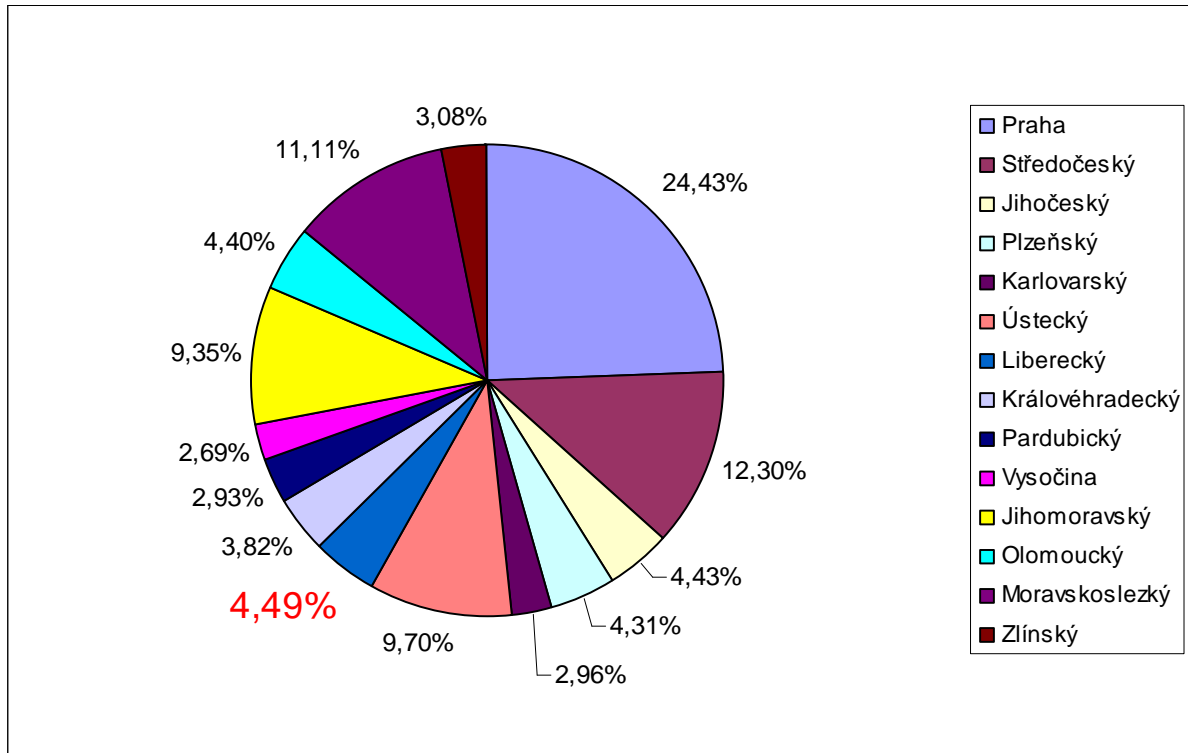
Zdroj: MV ČR, 2007

Tabulka 2 – Celková kriminalita v krajích (VÚSC) České republiky v letech 2006 a 2007 a meziroční změna vývoje

KRAJ	Počet obyvatel		Celková TČ – absolutní počet			Index TČ na 10 tis. obyvatel			změna 06 - 07 (index)	pořadí dle indexu 2007
	k 31.12. 2006	změna proti roku 2005	rok 2006	k 31.12. 2007	změna 06 - 07	rok 2006	rok 2007	změna 06 - 07 (index)		
ČR	10287189	66612	336266	357461	21195	329,2	347,5	18,3	6,23	
Praha	11888126	17555	89618	87319	-2299	765,5	737,9	-30,6	-2,6	1
Středočeský	1175254	31183	37188	43956	6768	325	374	49	18,2	3
Jihočeský	630006	4294	16025	15834	-191	256,1	251,3	-4,7	-2,3	9
Plzeňský	554537	4919	13986	15421	1435	254,5	278,1	23,6	10,3	8
Karlovarský	304602	14	9492	10583	1091	311,6	347,4	35,8	11,5	5
Ústecký	823265	1132	32837	34663	1826	399,4	421	21,6	5,6	2
Liberecký	430774	3211	14778	16050	1272	345,6	372,6	27	8,6	4
Královéhradecký	549643	2347	11557	13648	2091	211,2	248,3	37,1	18,9	10
Pardubický	507751	2466	9587	10483	896	189,7	206,4	16,6	9,3	12
Vysočina	511645	-5508	8184	9612	1428	158,2	187,9	29,7	17,4	13
Jihomoravský	1132563	9362	32042	33437	1395	285,3	295,2	9,9	4,3	7
Olomoucký	639894	4768	14092	15734	1642	221,9	245,9	24	11,6	11
Moravskoslezský	1249290	-8264	36993	39729	2736	294,2	296,1	1,9	7,4	6
Zlínský	589839	-867	9887	10992	1105	167,4	186,4	18,9	10,5	14

Zdroj: MV ČR, 2008

Graf 2 – podíly jednotlivých krajů (v %) na zjištěné celkové kriminalitě v ČR v roce 2007

Níže je sestaveno pořadí zatíženosti krajů (VÚSC) dle počtu zjištěných trestných činů na 10 tisíc obyvatel. Jak bylo již uvedeno, Liberecký kraj se s 372,6 trestnými činy řadí na druhé místo mezi kraji v ČR.

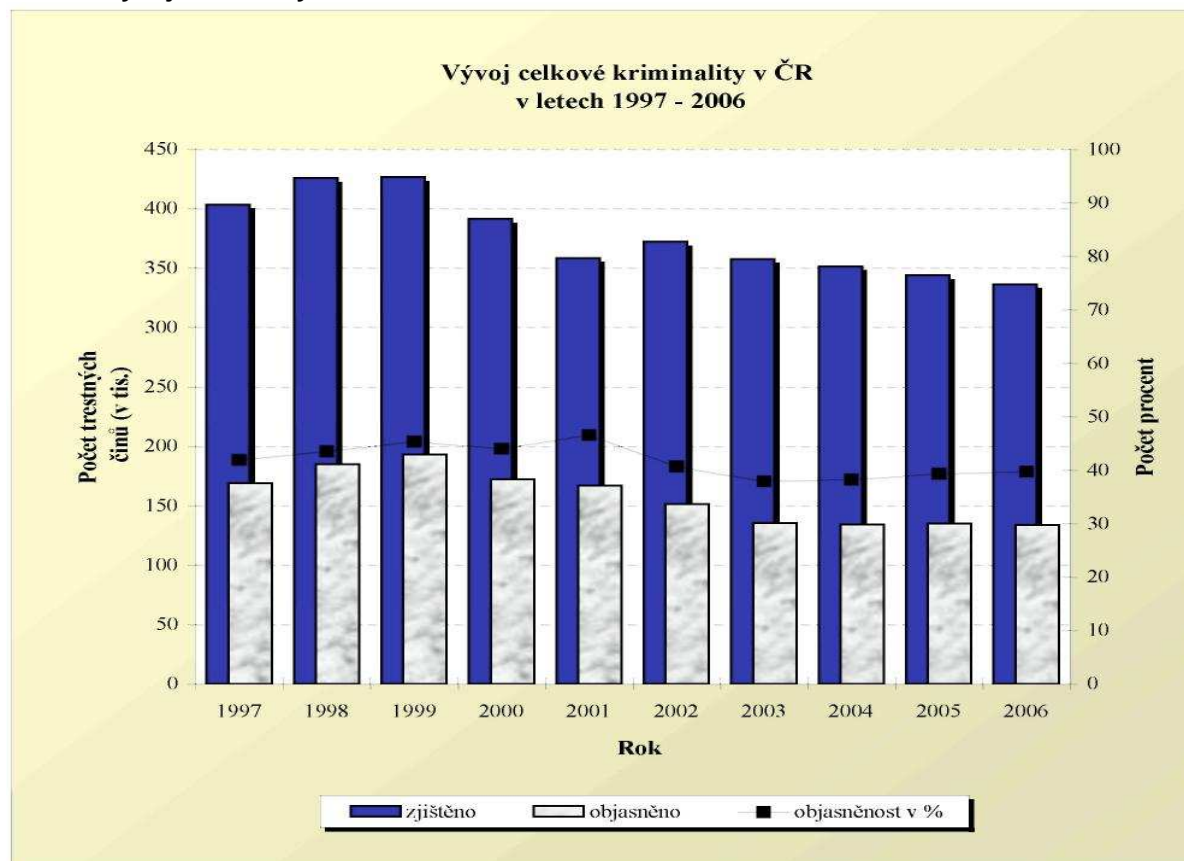
1. Praha – 737,9	8. Plzeňský – 278,1
2. Ústecký – 421,0	9. Jihočeský – 251,3
3. Středočeský – 374,0	10. Královéhradecký – 248,1
4. Liberecký – 372,6	11. Olomoucký – 245,9
5. Karlovarský – 347,4	12. Pardubický – 206,4
6. Moravskoslezský – 296,1	13. Vysočina – 187,9
7. Jihomoravský – 295,2	14. Zlínský – 186,4

Tabulka 3 – Vývoj celkové kriminality v krajích (VÚSC) České republiky v letech 2003 až 2007 a meziroční změna vývoje

KRAJ	Evidovaná celková trestná činnost					meziroční odchylky v %				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003 až 2004	2004 až 2005	2005 až 2006	2006 až 2007	2003 až 2007
ČR	357740	351629	344060	336266	357461	-1,7	-2,1	-2,2	6,23	-0,1
Praha	99119	97433	95731	89618	87319	-1,8	-1,7	-6,4	-2,6	-11,9
Středočeský	38567	37776	37208	37188	43956	-2	-1,5	-0,1	18,2	13,97
Jihočeský	15837	16494	16850	16025	15834	4,1	2,2	-3,8	-2,3	-0,02
Plzeňský	16236	16935	15236	13986	15421	4,3	-10	-8,2	10,3	-5,02
Karlovarský	10609	10374	10107	9492	10583	-2,2	-2,6	-6,8	11,5	-0,24
Ústecký	30934	32375	32773	32837	34663	4,7	1,2	0,2	5,6	12,05
Liberecký	15667	15357	15074	14778	16050	-2	-2	-1,8	8,6	2,44
Královéhradecký	12822	12692	11737	11557	13648	-1	-7,5	-1,5	18,9	6,44
Pardubický	10540	10519	10288	9587	10483	-0,2	-2,2	-6,8	9,3	-0,54
Vysočina	8693	8526	7933	8184	9612	-1,9	-6,2	2,4	17,4	10,57
Jihomoravský	34463	32094	30923	32042	33437	-6,9	-3,6	3,6	4,3	-2,98
Olomoucký	15822	15352	14841	14092	15734	-3	-3,3	-5,1	11,6	-0,56
Moravskoslezský	37391	35163	35145	36993	39729	-5,9	-0,1	5,3	7,4	6,25
Zlínský	11040	10639	10181	9887	10992	-3,6	-4,3	-2,9	10,5	-1,07

Zdroj: MV ČR, 2008

Graf 3 – vývoj kriminality v ČR v letech 1997 - 2006

Zdroj: MV ČR, 2007

2.2 Trestná činnost v Libereckém kraji

Vývoj kriminality v Libereckém kraji zaznamenal v roce 2007 růst. Jedním z důvodů skokového růstu v daném roce je novelizace trestního zákona, kdy došlo k překvalifikování přestupků - řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a řízení pod vlivem alkoholu na trestný čin. Tabulka 4 porovnává počet trestných činů zjištěných v ČR a v Libereckém kraji v roce 2007. Zastoupení jednotlivých oblastí trestné činnosti se v ČR a v Libereckém kraji výrazněji neliší. Pouze podíl trestných skutků majetkové povahy je v ČR o 9,6 % vyšší než v Libereckém kraji. Naopak v Libereckém kraji byl evidován vyšší podíl trestných činů zařazených do zbývající kriminality – o 5,7 %.

Tabulka 4 – skladba kriminality v ČR a Libereckém kraji v roce 2007- srovnání

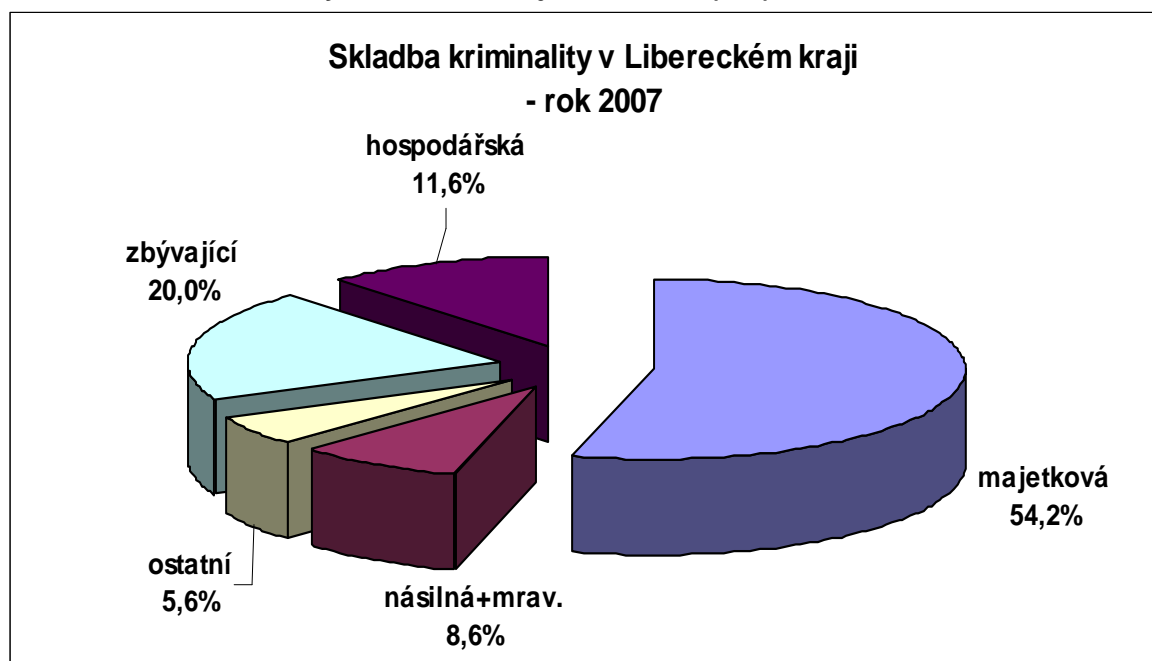
Trestná činnost 2007	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
celková TČ	357 391	100,0	16 050	100	
z toho:					
majetková	228 266	63,9%	8 709	54,3%	- 9,6%
násilná + mravnostní	21 240	5,9%	1 377	8,6%	2,6%
ostatní kriminalita	18 795	5,3%	895	5,6%	0,3%
zbývající kriminalita	51 061	14,3%	3 210	20,0%	5,7%
hospodářská kriminalita	37 981	10,6%	1 857	11,6%	0,9%

Zdroj: SSvčk PČR, 2008

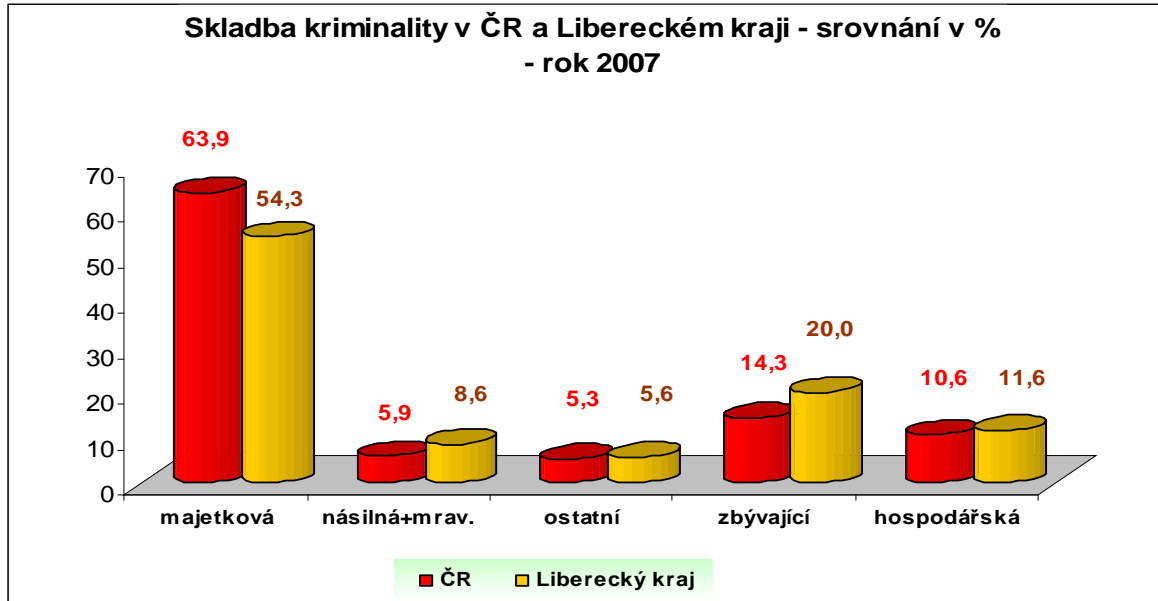
Do ostatní kriminality jsou zahrnuty trestné činy výtržnictví, překupnictví, maření výkonu úředního rozhodnutí, sprejství, výroba jedů.

Do zbývající kriminality jsou zahrnuty trestné činy padělání a pozměňování peněz, opilství, ohrožení pod vlivem návykové látky, zanedbání povinné výživy, zavinění dopravní nehody z nedbalosti, a ostatní trestná činnost.

Graf 4 – skladba kriminality Libereckém kraji v roce 2007 (v %)

Graf 5 – skladba kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) - srovnání

2.2.1 Kriminogenní faktory v kraji a ve vybraných okresech

Kriminogenní faktory Libereckého kraje (dále jen „kraj“) se pozvolna vyvíjejí. K stávajícím se připojují nové, které vznikly s rozvojem velkých urbanistických celků. Mezi tyto celky řadíme např. nákupní centra, víceúčelové haly (Tipsport aréna v Liberci). Stále platí, že kriminalita je odrazem celkového stavu ve společnosti. Svůj vliv má i vyšší nezaměstnanost osob do 25 let. Rodiny ohrožené sociálním vyloučením (tj. rodiny s nízkými příjmy, popř. na dávkách pomoci v hmotné nouze) se snaží navýšit rodinný rozpočet příjmy z drobné kriminality, např. krádežemi barevných kovů. Roste také organizovanost pachatelů při páchání obecné kriminality a zvyšuje se i jejich brutalita. Bezpečnostním rizikem jsou rekreační aglomerace Jizerských hor a oblast Máchova jezera využívané v letním i zimním období. Tyto rekreační oblasti jsou navštěvovány i zahraničními turisty. Turisté cestují drahými automobily, které jsou pak organizovanými skupinami následně odcizeny. Určité riziko představuje vstup České republiky do Schengenského prostoru. Pachatelé trestné činnosti mají snadný vstup do sousedních států a policii se ztíží zachycení pachatelů na hraničních přechodech.

2.2.2 Pachatelé trestné činnosti

V roce 2007 opětovně vzrostl v kraji počet stíhaných a vyšetřovaných osob, podobně jako v celé České republice. Jedním z důvodů je přijetí novely trestního zákona (§ 180d a § 201 tr. z.). Podíl kraje na celkovém počtu stíhaných osob v České republice byl 6 %. Změna právního předpisu se promítla do růstu počtu trestných skutků tzv. zbývající kriminality (+ 62,6 %). Zároveň došlo ke změně dosavadní struktury pachatelů podle jejich podílu na spáchání jednotlivých druhů trestných činů. Nejvíce stíhané osoby jsou pachatelé zbývající kriminality (36,9 %). Následuje pak stíhání pachatelů majetkové (23,7 %) a hospodářské kriminality (17,4 %).

Vzrostl počet stíhaných osob, které se dopustily majetkové kriminality (+ 3,2 %) a nepatrně pak mravnostní kriminality (o 1 osobu). U ostatních skupin trestné činnosti byl zaznamenán pokles stíhaných pachatelů, nejvíce pak pachatelů kriminality hospodářské (- 14,2 %) a násilné (- 9 %). Celkově bylo v kraji stíháno a vyšetřováno 7 637 osob, to znamená o 4,9 % více než v roce 2006. Největšího nárůstu počtu stíhaných pachatelů (vyjádřeném v procentech) bylo zjištěno v obvodu Okresního ředitelství PČR (dále jen „okresní ředitelství“) v Semilech (+ 16,8 %; + 127 osob) a v České Lípě (+ 9,2 %; + 229 osob). Pokles byl evidován pouze v obvodu okresního ředitelství v Jablonci n. N. (- 1,8 %).

Počet zjištěných trestných činů spáchaných recidivisty se zvýšil nepatrně - počet

objasněných skutků se zvýšil o 2,1 % a počet stíhaných recidivujících osob o 2 %. Podíl stíhaných recidivistů v rámci všech pachatelů se snížil na 43,8 % (- 1,3 %) a podíl jejich skutků na objasněné trestné činnosti se snížil na 50 % (- 1,7 %). V rámci objasněné kriminality bylo v kraji evidováno celkem 3 347 recidivujících pachatelů, kteří spáchali 4 396 trestných skutků. Mezi obvody okresních ředitelství výrazně vyčnívá okres Česká Lípa, jehož nárůst recidivujících pachatelů činil 17 % a objasněných skutků o 10,9 %. Prvenství v kraji si okres Česká Lípa zachoval i v celkovém počtu recidivistů. Ostatní okresní ředitelství zaznamenala pokles jak u osob-recidivistů tak u skutků jimi spáchaných. Výjimkou je okresní ředitelství v Jablonci n. N. Recidivisté se podíleli tradičně na páchaní majetkové kriminality (67,2 %). Tento podíl ve srovnání s předchozím obdobím vzrostl o 2,3 %. Nejčastěji se dopouštěli krádeží vloupáním do bytů a rodinných domků, restaurací a také krádeží motorových vozidel. Naopak jejich „účast“ se snížila u krádeží kapesních a jízdních kol. U ostatních druhů kriminality podíl recidivistů poklesl.

Zvýšila trestná činnost páchaná cizími státními příslušníky (dále jen „cizinci“). Zvýšil se jak počet stíhaných cizinců o 29,9 %, tak i počet objasněných, jimi spáchaných skutků: Nárůst činil více jak 25,3 %. Celkem spáchali 466 trestných činů a bylo stíháno 417 osob. Tento absolutní nárůst se promítl také do zvýšení podílu na celkově objasněné trestné činnosti na 5,3 % (nárůst o 0,8 %) a v kategorii stíhaných a vyšetřovaných osob na 5,5 % (nárůst o 1,1 %). Ve všech obvodech okresních ředitelství byl zaznamenán nárůst jak pachatelů tak i spáchaných skutků, nejvíce v obvodu okresního ředitelství v Liberci.

Situace v oblasti trestné činnosti mládeže (osob do 18 let) se vyvíjela spíše nepříznivě. Snížil se počet mladistvých pachatelů o 5,6 %, ale výrazně se zvýšil počet vyšetřovaných dětí o více jak 23,4 %. Počet provinění spáchaných dětmi a mladistvými se zvýšil celkově o 2,1 %. V kraji bylo vyšetřováno celkem 190 dětí a 351 mladistvých. Z hlediska stíhaných osob se tak zvýšil podíl dětí na celkově stíhaných a vyšetřovaných osobách o 0,4 % na 2,5 %, u mladistvých se snížil o 0,5 % na 4,6 %. Nejvyšší počet pachatelů do 18 let je evidován v okrese Česká Lípa. Nejvyšší podíl mládeže na celkové objasněné kriminalitě vykazuje okresní ředitelství v Semilech – 8,2 % (nárůst o 0,5 %). Právě v Semilech zaznamenali nárůst dětských a mladistvých pachatelů o více jak 50 %. Mládež spáchala 584 provinění a její účast na celkové objasněné kriminalitě se ve srovnání s předchozím obdobím změnila jen nepatrně – pokles o 0,3 % na celkových 6,6 %. Nárůst počtu skutků spáchaných mládeží byl zjištěn u zbývající kriminality (+ 105,3 %) a násilné kriminality (+ 15,9 %). Významně vzrostl podíl mládeže u spáchaných trestných činů pohlavního zneužívání - podíl 33,9 %, krádeží vloupání do kiosků (podíl 28,6 %) a loupeží (podíl 27,6 %).

Tabulka 5 – počet osob vyšetřovaných a stíhaných v ČR v roce 2007

Trestná činnost	Osob celkem	Nezletilí (do 15 let)	tj. v %	Mladiství	tj. v %	recidivisté	tj. v %
násilná	13 297	537	4,04	998	7,5	4 963	37,2
mravnostní	1 212	80	6,6	169	13,9	373	30,8
krádeže vloupáním	8 374	632	7,5	1 115	13,3	4 254	50,8
krádeže prosté	20 574	582	2,83	1 551	7,5	12 931	62,8
ostatní	12 791	380	2,97	774	6,05	5 977	46,7
zbývající	43 892	183	0,4	1 301	2,96	17 889	40,7
hospodářská	22 668	45	0,2	166	0,73	8 423	37,2
Celková TČ	127 718	2635	2,06	6 322	4,94	56 773	44,4

Zdroj: MV ČR, 2008

Tabulka 6 – počet osob vyšetřovaných a stíhaných v Libereckém kraji a ve srovnání s ČR 2007

trestná činnost	celkem osob	nezletilí (0-15 let)	tj. %	rozdíl (%) k ČR	mladiství (15-18)	tj. %	rozdíl (%) k ČR	recidivisté	tj.%	rozdíl (%) k ČR
násilná	880	48	5,5%	1,4%	51	5,8%	-1,7%	313	35,6%	-1,8%
mravnostní	103	25	24,3%	17,7%	5	4,9%	-9,1%	11	10,7%	-20,1%
krádeže vloupáním	569	52	9,1%	1,6%	60	10,5%	-2,8%	290	51,0%	0,2%
krádeže prosté	1 025	33	3,2%	0,4%	66	6,4%	-1,1%	647	63,1%	0,3%
ostatní	701	22	3,1%	0,2%	43	6,1%	0,1%	321	45,8%	-0,9%
zbývající	2 817	17	0,6%	0,2%	104	3,7%	0,7%	1 213	43,1%	2,3%
hospodářská	1 327	0	0,0%	-0,2%	7	0,5%	-0,2%	468	35,3%	-1,9%
celková TČ	7 641	190	2,5%	0,4%	351	4,6%	-0,4%	3 348	43,8%	-0,6%

Zdroj: MV ČR, 2008

2.2.3 Oběti trestné činnosti

Počet obětí trestných činů se ve sledovaném období meziročně zvýšil o jedno procento. Z celkového počtu 1 610 osob bylo 226 dětí (nárůst o 39 dětí), 115 mladistvých (+ 13) a 1 269 dospělých (pokles o 35 osob). Z toho ženy se staly obětí ve 749 případech (+ 42) a muži ve 746 případech (pokles o 24 osob).

Z pohledu domácího násilí bylo zjištěno 18 trestných činů týrání svěřené osoby (+ 9 TČ), zatímco u skutkové podstaty týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě to bylo 61 skutků (nárůst o 22 trestných činů).

V praxi je využíváno zkušeností policistů specializujících se na práci s oběti trestných činů a to v rámci pilotního programu MV ČR pod názvem „Bílý kruh bezpečí“. Maximální pozornost byla věnována obětem domácího násilí, kde stále přetrvává vysoká latence. Z tohoto důvodu byly v roce 2007 zřízeny v krajích intervenční centra. Intervenční centrum, jako druh sociální služby, je specializovaným zařízením ambulantní povahy, jehož činnost je zaměřena na krátkodobou, limitovanou, krizovou, odbornou pomoc a nehmotnou podporu osobám ohroženým domácím násilím, která je poskytována zejména v souvislosti s policejním vykázaním násilné osoby ze společného obydlí (kapitola 4.2.1).

V roce 2007 byl proveden mezi občany ČR průzkum, ve kterém bylo zjištěno, že 19,2 % občanů (20,2 % mužů a 18,3 % žen) uvedlo, že v průběhu posledního roku se stali obětí majetkové trestné činnosti a 2,7 % občanů (3,4 % mužů a 2,1 % žen) se stalo obětí násilné kriminality. (VEČERKA, 2007)

2.3 Jednotlivé druhy trestné činnosti

2.3.1 Majetková kriminalita

Počet majetkových trestných činů v kraji výrazně vzrostl o 592 skutků (nárůst o 7,3 %). V souvislosti s celkovým vzrůstem kriminality podíl majetkové kriminality poklesl na hodnotu 54,3 % (- 0,6 %). Celkem bylo evidováno 8 709 majetkových deliktů. Všechna okresní ředitelství zaznamenala nárůst počtu těchto skutků, nejvíce v Semilech (+ 17,3 %) a Liberci (+ 9,5 %). Přestože majetková trestná činnost roste, podařilo se udržet stávající úroveň objasňenosti tohoto druhu kriminality. Počet objasněných skutků se zvýšil o 4,7 %, hodnota objasňenosti se v tomto období zhoršila pouze nepatrně – pokles o 0,7 % na 26,6 %. Tento výsledek je třetí nejvyšší v porovnání s ostatními vyššími územně samosprávnými celky ČR.

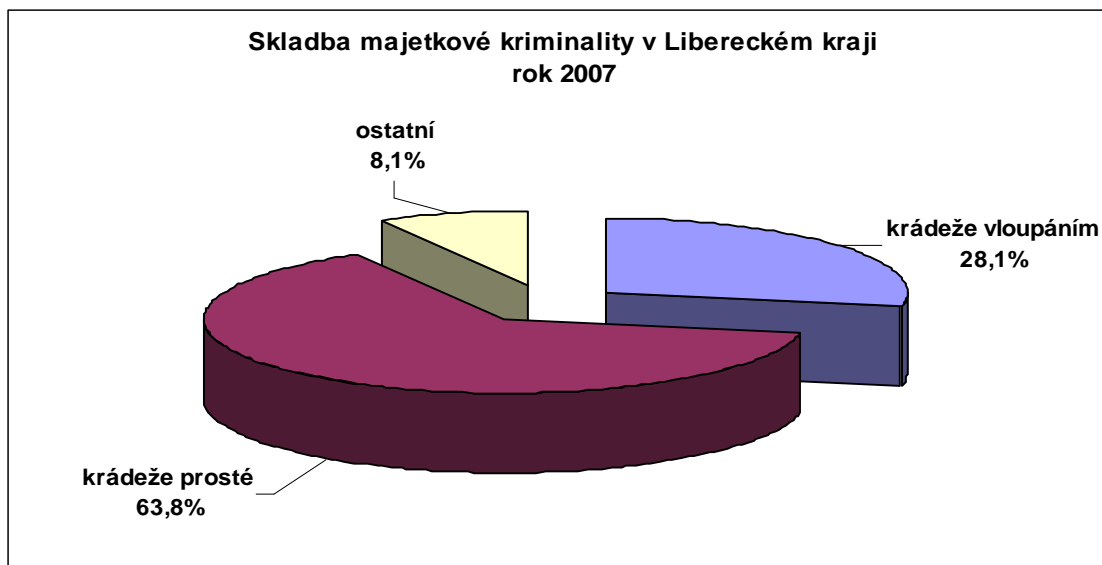
Tabulka 7 – skladba majetkové kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání

Trestná činnost 2007	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
majetková TČ	228 266	100,0	8 709	100,0	
z toho:					
krádeže vloupáním	54 925	24,1%	2 447	28,1%	4,0%
krádeže prosté	154 207	67,6%	5 560	63,8%	- 3,7%
ostatní*	19 134	8,4%	702	8,1%	- 0,3%

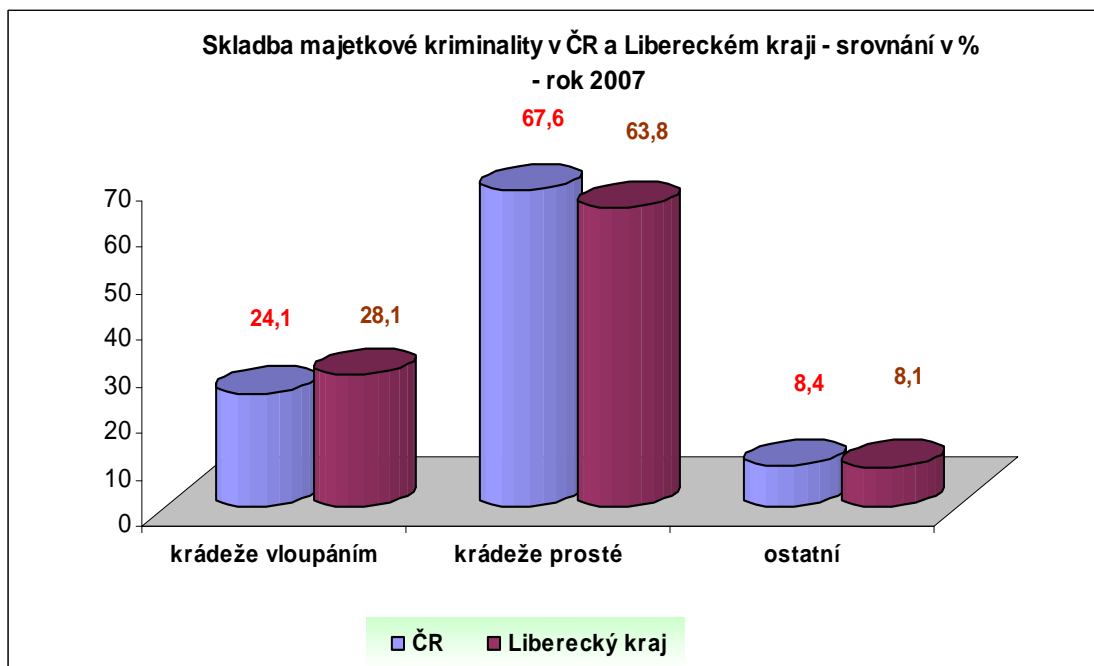
Zdroj: SSvčk PČR, 2008

Ostatní kriminalita zahrnuje trestné činy podvod, zpronevěru, zatajení cizí věci, poškozování a neoprávněné užívání cizí věci a ostatní TČ.

Graf 6 – skladba majetkové kriminality v Libereckém kraji v roce 2007 (v %)

Graf 7 – skladba majetkové kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání

Krádeže vloupáním

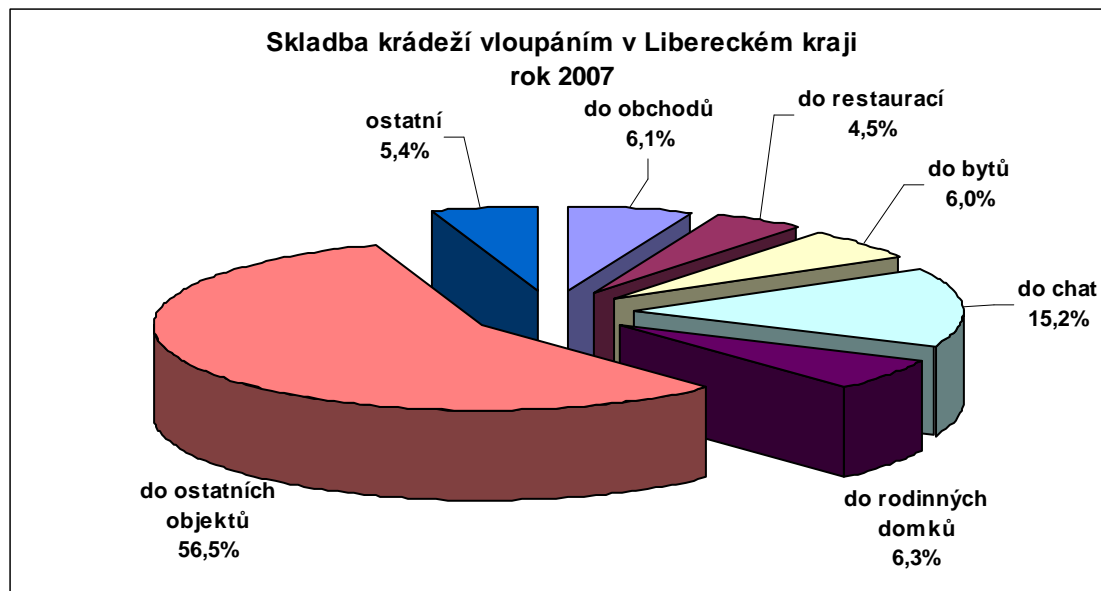
Ve sledovaném období bylo spácháno celkem 2 447 krádeží vloupáním, což představuje nárůst o 4,5 %. Nejvyšší nárůst ve svém obvodu zaznamenala okresní ředitelství v Semilech (+ 32 %) a v Liberci (+ 11,1 %). Počet těchto krádeží poklesl v obvodech okresních ředitelství v Jablonci n. N. (- 9,5 %) a v České Lípě (- 3,3 %). Z dlouhodobě sledovaných předmětů útoku vzrostl počet krádeží vloupáním do bytů a rodinných domků (+ 35,1 %), z toho nejvíce v obvodu Liberce. Počet krádeží vloupáním do restaurací byl zjištěn v obvodu okresního ředitelství v České Lípě – nárůst o 19,8 %. Snížil se pouze počet krádeží vloupáním do obchodů – o 16,3 %. Zvýšil se i počet vloupání do tzv. ostatních objektů – o 5,6 % na celkových 56,6 %.

Tabulka 8 – skladba krádeží vloupáním v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání

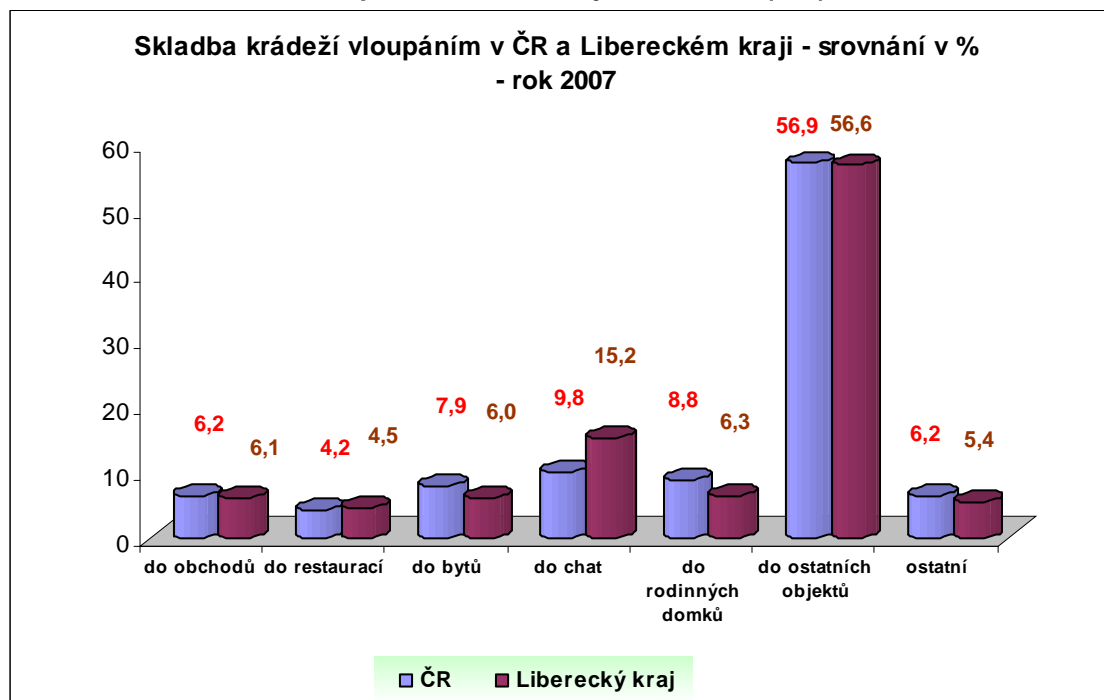
Trestná činnost 2007	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
krádeže vloupáním	54 925	100,0	2 447	100,0	
z toho:					
do obchodů	3 404	6,2%	149	6,1%	-0,1%
do restaurací a hostinců	2 310	4,2%	109	4,5%	0,2%
do bytů	4 322	7,9%	146	6,0%	-1,9%
do chat	5 377	9,8%	373	15,2%	5,5%
do rodinných domků	4 841	8,8%	154	6,3%	-2,5%
do ostatních objektů	31 266	56,9%	1 384	56,6%	-0,4%
ostatní	3 405	6,2%	132	5,4%	-0,8%

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Graf 8 – skladba krádeží vloupáním v Libereckém kraji v roce 2007

Graf 9 – skladba krádeží vloupáním v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání

Krádeže prosté

V Libereckém kraji se zvýšil také počet evidovaných krádeží prostých – celkem o 8,6 %, Nárůst těchto trestných skutků zaznamenala všechna okresní ředitelství v kraji, nejvíce v Semilech (+ 12,4 %) a České Lípě (+ 11,8 %).

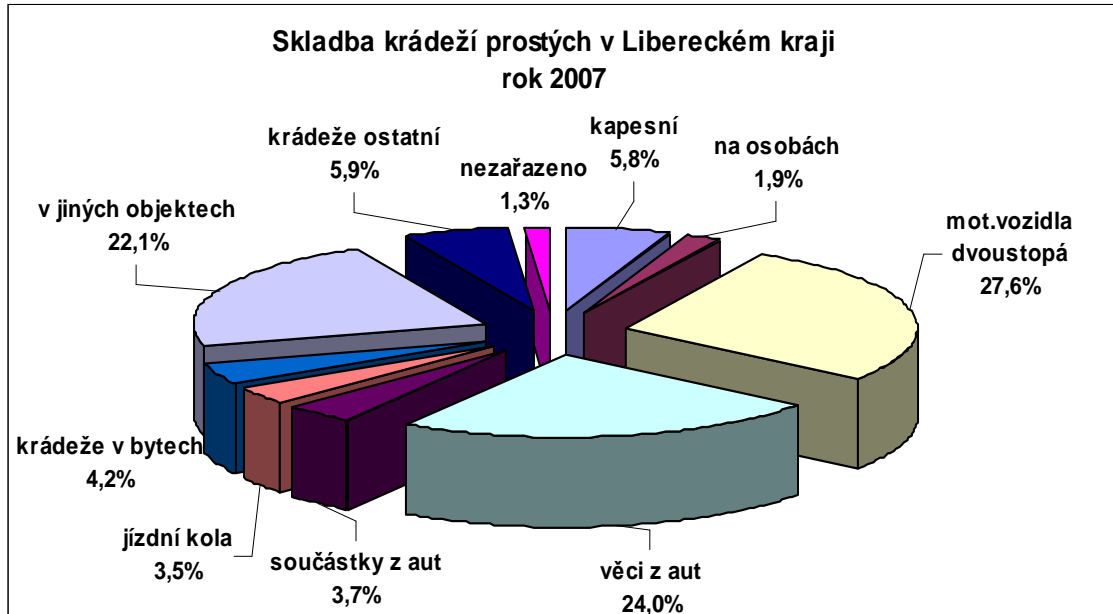
Zvýšil se počet krádeží aut a věcí z nich. Situace se v jednotlivých okresech Libereckého kraje liší. Celkem bylo v kraji odcizeno 1 534 aut (nárůst o 16,3 %). Nárůst evidují všechna okresní ředitelství, nejvyšší v Liberci (+ 24 %) a České Lípě (+ 16,3 %). Zvýšil se také počet krádeží věcí z aut – o 9,9 %. Celkem bylo zaevidováno 1 336 případů. Nejvyšší nárůst byl evidován okresním ředitelstvím v České Lípě – o 41,3 % a v Semilech – o 25,2 %. Naopak pokles počtu těchto krádeží byl evidován v obvodech Jablonce n. N. – o 12,6 % a Liberce – o 2,4 %. Nepatrně se snížil počet krádeží jízdních kol – o 2,5 %, také se snížil počet kapesních krádeží o 8 %.

Tabulka 9 – skladba krádeží prostých v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání

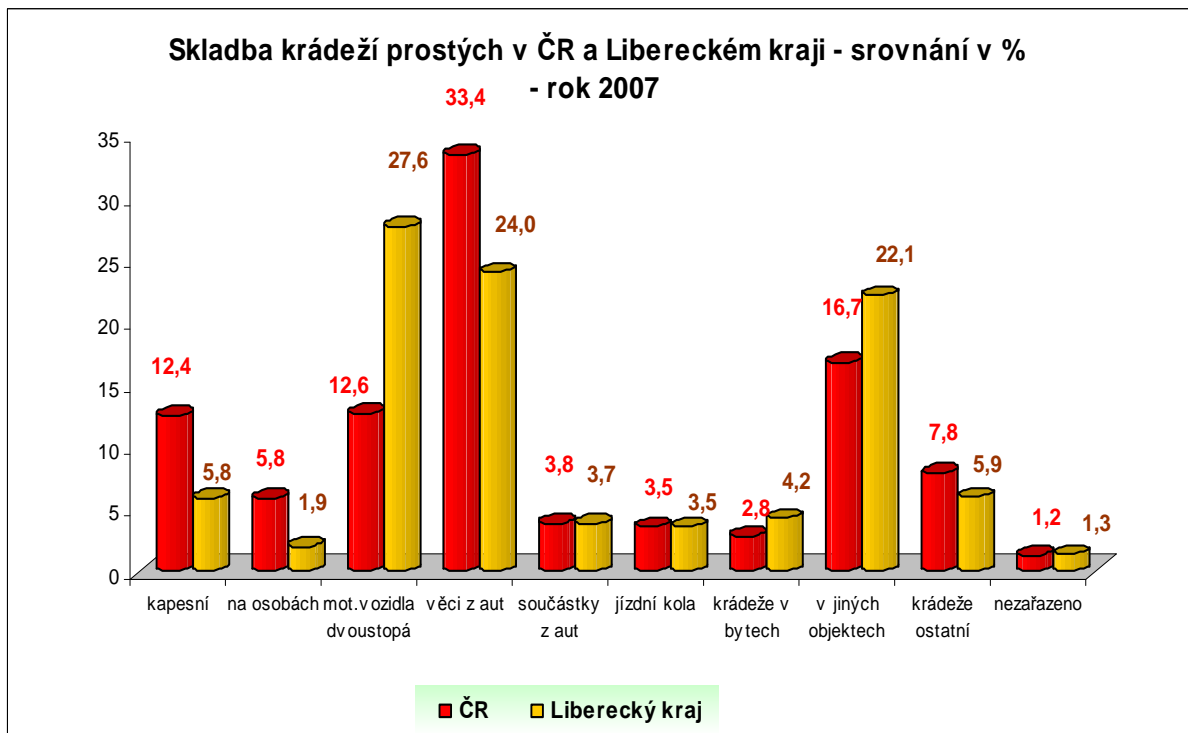
Trestná činnost 2007	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
krádeže prosté celkem	154 207	100,0	5 560	100,0	
z toho:					
kapesní	19 153	12,4%	322	5,8%	- 6,6%
jiné na osobách	8 962	5,8%	106	1,9%	- 3,9%
motorová vozidla dvoustopá	19 501	12,6%	1 534	27,6%	14,9%
věci z aut	51 516	33,4%	1 336	24,0%	- 9,4%
součástky z aut	5 829	3,8%	204	3,7%	- 0,1%
jízdní kola	5 359	3,5%	196	3,5%	0,0%
krádeže v bytech	4 259	2,8%	234	4,2%	1,4%
v jiných objektech	25 705	16,7%	1 226	22,1%	5,4%
ostatní	12 001	7,8%	328	5,9%	- 1,9%
nezařazeno	1 922	1,2%	74	1,3%	0,1%

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Graf 10 – skladba krádeží prostých v Libereckém kraji v roce 2007

Graf 11 – skladba krádeží prostých v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání

Na krádeže motorových vozidel se zaměřovaly nadále organizované a „kvalifikované“ skupiny pachatelů, využívající kvalitních technických prostředků. Odcizená vozidla (zejména ve vyšších cenových relacích) jsou často po změně identifikace vyvážena mimo území ČR. Zaznamenány byly krádeže aut za použití tzv. JEŽKA – chipu se čtyřmi vývody pro každou typovou řadu vozidel koncernu Volkswagen. Po připojení „ježka“ před řídicí počítač se tento nastaví do základních servisních hodnot, vypne se imobilizér a pachatel s vozidlem odjíždí. Celá operace trvá jednu až jednu a půl minuty.

2.3.2 Násilná kriminalita

Násilná trestná činnost zaznamenala v roce 2007 významný pokles. Nejvyšší pokles těchto trestných skutků byl zaznamenán v obvodu okresního ředitelství v České Lípě – o 9 % a v Liberci – o 5,9 %. Nárůst této kriminality byl zaznamenán pouze v obvodu okresního ředitelství v Semilech – o více jak 25 %. Na území Libereckého kraje bylo spácháno celkem 1 227 násilných trestných činů, což vyjadřuje pokles o 3,5 % a v absolutním vyjádření pokles o 44 násilných deliktů. Kraj zaujímá druhé místo v rámci republiky v objasněnosti násilné kriminality s 78,7 % (i přes její pokles o 9,4 %). Pokles počtu činů násilné kriminality se promítl i ke snížení jejího podílu na celkové trestné činnosti – celkem o jedno procento, a činí tak 7,6 %. Poklesl počet všech dlouhodobě sledovaných trestných činů násilného charakteru. Výjimkou jsou loupeže, u nichž vzrostl jejich počet o 16,7 %, a trestný čin úmyslné ublížení na zdraví – nárůst o 1,5 %. Nejvyššího poklesu počtu evidovaných trestných činů bylo evidováno u vydírání – o 23,7 %, nebezpečného vyhrožování – pokles o 15 % a u porušování domovní svobody – o 8,4 %. Ve sledovaném období bylo spácháno 7 vražd (pokles o tři). Z tohoto počtu se podařilo objasnit šest vražd.

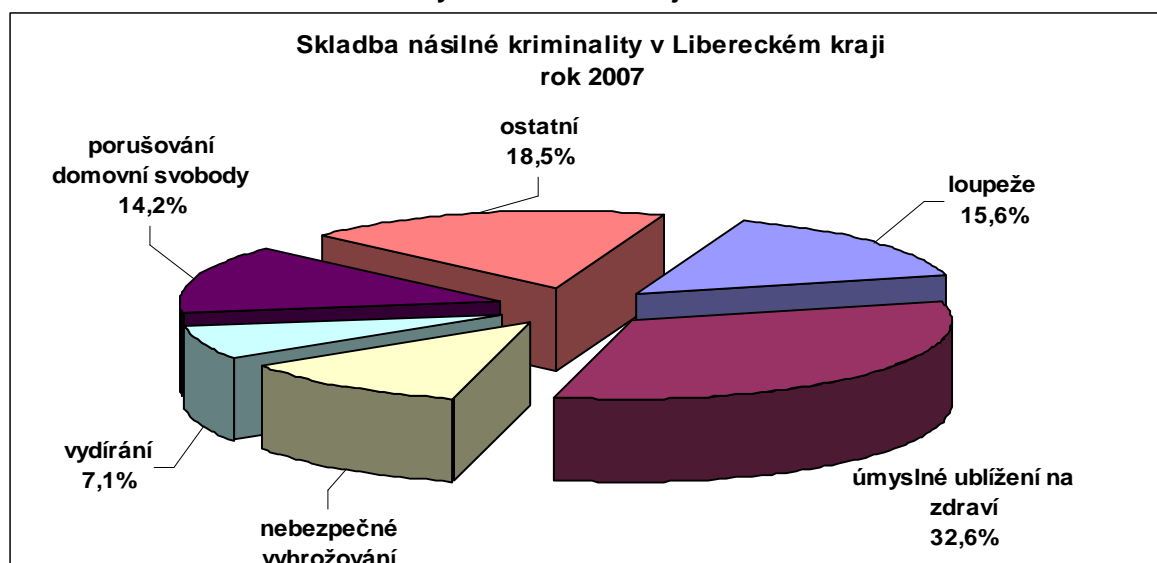
Tabulka 10 – skladba násilné kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání

Trestná činnost 2007	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
násilná TČ	19 551	100,0	1 227	100,0	
z toho:					
loupeže	4 668	23,9%	192	15,6%	- 8,2%
úmyslné ublížení na zdraví	6 175	31,6%	400	32,6%	1,0%
nebezpečné vyhrožování	1 930	9,9%	147	12,0%	2,1%
vydírání	1 336	6,8%	87	7,1%	0,3%
porušování domovní svobody	2 273	11,6%	174	14,2%	2,6%
ostatní	3 169	16,2%	227	18,5%	2,3%

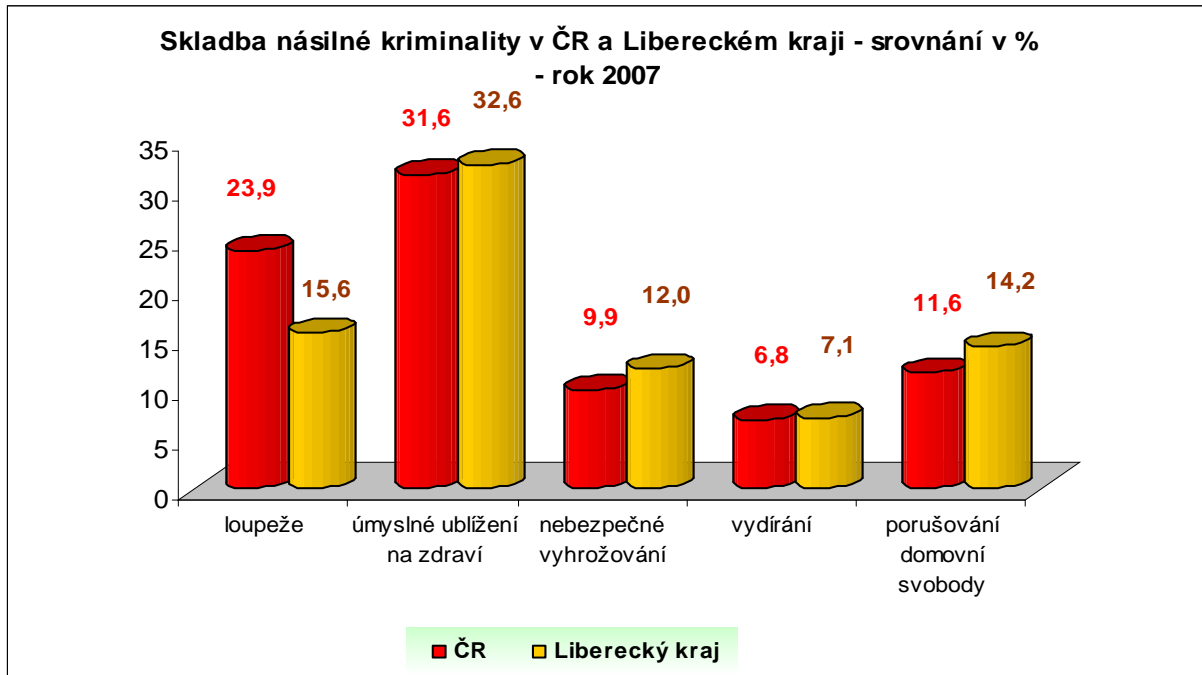
Zdroj: SSvčk PČR, 2008

V tabulce 10 jsou uvedeny pouze statisticky nejvýznamnější násilné trestné činy evidované v ČR a v kraji. V tabulce nejsou zařazeny trestné činy této skupiny - např. násilí na veřejných činitelích a policistech, omezování a zbavení osobní svobody, týrání svěřené osoby, neoprávněné zasahování do práv a další.

Graf 12 – skladba násilné kriminality v Libereckém kraji v roce 2007

Graf 13 – skladba násilné kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání

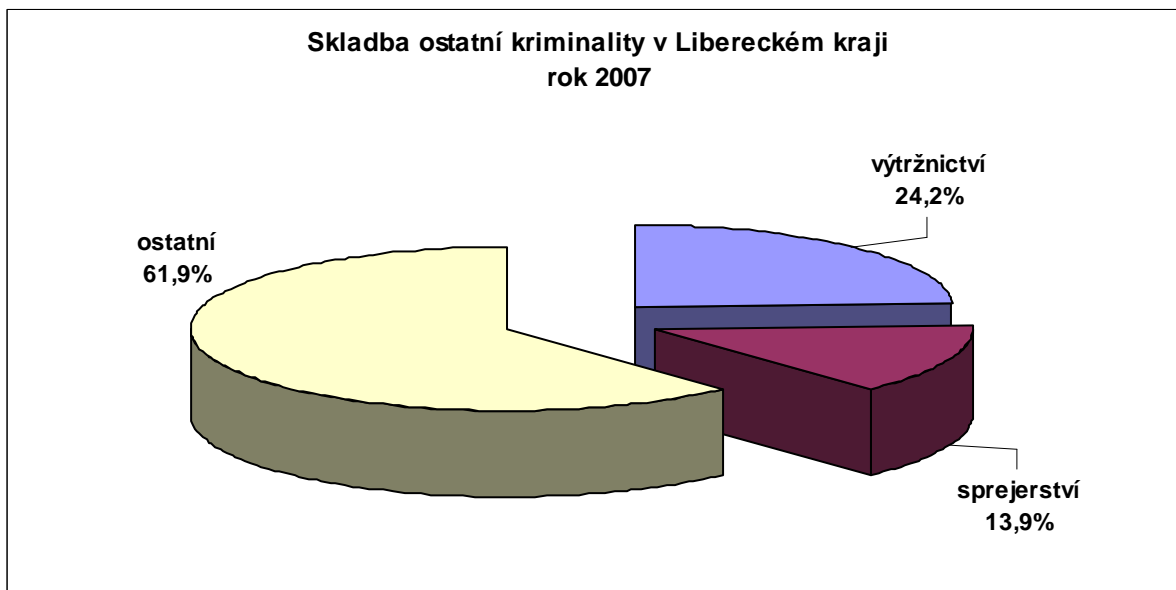
2.3.3 Další typy kriminality

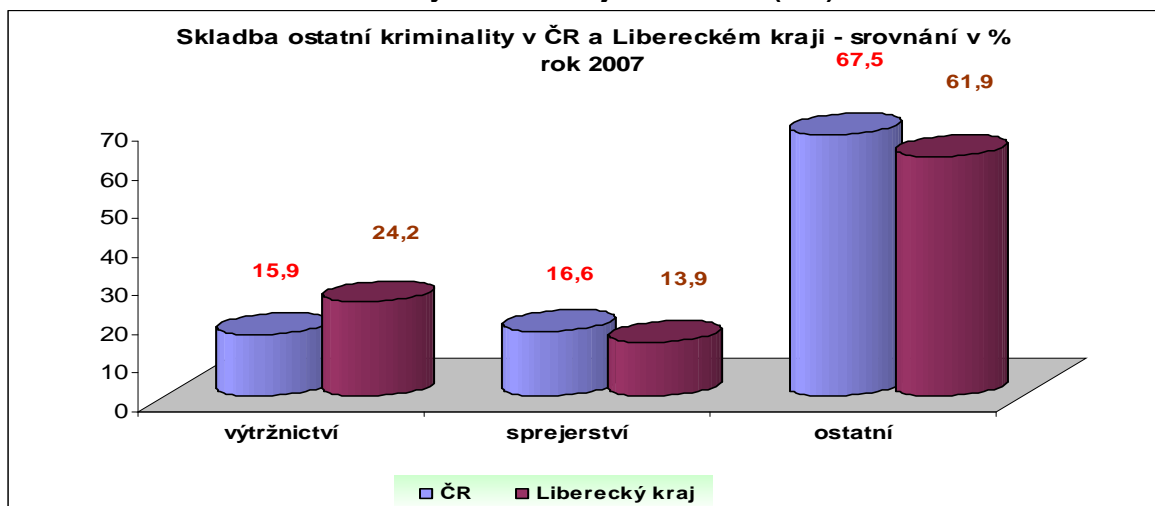
Tabulka 11 – skladba ostatní kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání

Trestná činnost 2007	ČR - počet	ČR - %	kraj - počet	kraj - %	odchylka kraj - ČR
ostatní TČ celkem	18 795	100,0	895	100,0	
z toho:					
výtržnictví	2 995	15,9%	217	24,2%	8,3%
sprejerství	3 121	16,6%	124	13,9%	- 2,8%
ostatní	12 679	67,5%	554	61,9%	- 5,6%

Zdroj: SSvčk PČR, 2008

Graf 14 – skladba ostatní kriminality v Libereckém kraji v roce 2007

Graf 15 – skladba ostatní kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání

2.3.4 Bezpečnost silničního provozu

V uplynulém období všechna okresní ředitelství v kraji zaznamenala pokles počtu dopravních nehod. Celkově bylo evidováno 7 993 dopravních nehod, což znamenalo výrazný pokles o 6,7 %. Největší pokles zaznamenalo okresní ředitelství v Semilech – o 18,2 % (pokles o 256 dopravních nehod) a okresní ředitelství v Jablonci n. N. – o 9,4 % (pokles o 165 nehod). Následky dopravních nehod se výrazně nezhoršily. Na jedné straně se počet usmrčených zvýšil o jednu osobu. Celkem na silnicích zemřelo 46 osob. Nejvíce osob zemřelo v okrese Česká Lípa – 21 osob. Počet lehce zraněných se zvýšil o 4,2 %, celkem 1 123 osob, nejvíce opět v okrese Česká Lípa – 359 osob. Naopak se snížil počet těžce zraněných osob – o 8,1 %, celkem 159 osob. Nejvíce těžce zraněných bylo evidováno v okrese Liberec – celkem 45 osob.

Z hlediska příčin dopravních nehod byl evidován pokles nehod způsobených nesprávným předjížděním – o 15,7 % a nesprávným způsobem jízdy – pokles o 13,3 %. Naopak vzrostl počet dopravních nehod zapříčiněných viníkem dopravní nehody pod vlivem alkoholu – o 10,1 %, nedáním přednosti v jízdě – o 5,8 % a nepřiměřenou rychlostí – nárůst o 2 %.

Vzhledem k tomu, že ve Strategii prevence kriminality ČR na období 2008 – 2011 nejsou zahrnuty priority v oblasti bezpečnosti silničního provozu, preventivní aktivity směřované do této oblasti nebudou z dotačního titulu prevence kriminality již podporovány.

2.4 Analýza trestných skutků v jednotlivých okresech v Libereckém kraji

V této kapitole je sledována trestná činnost v jednotlivých okresech Libereckého kraje. V okresech jsou výrazné rozdíly v počtu obyvatel. Z důvodu možnosti srovnání mezi jednotlivými okresy byl stanoven srovnávací ukazatel – index. Tzn., že byl proveden přepočítání zjištěných trestných činů na 10 tisíc obyvatel. Na základě indexů bylo následně sestaveno pořadí jednotlivých okresů v kraji. Indexu bylo využito i v jiných kapitolách bezpečnostní analýzy. Níže je uveden vzorec přepočtu:

$$\frac{\text{Počet evidovaných klientů, trestné činnosti atd.}}{\text{Počet obyvatel ve správním obvodu}} \times 10\,000$$

Oproti roku 2006 počet trestných skutků narostl o 1 272 činů na celkových 16 050 trestných činů, což představuje nárůst o 8,61 %. V indexovém vyjádření narostl průměrný počet zjištěných činů v Libereckém kraji z 345,6 na 372,6 skutků na 10 tisíc obyvatel, tj. o 27 činů více na uvedený počet obyvatel.

V roce 2007 byl nejvyšší počet trestných činů spáchán v okrese Liberec, nejnižší pak v okrese Semily. V meziokresním indexovém srovnání je trestnou činností celkově nejvíce

zatížen okres Česká Lípa. Svým indexem 473,8 trestných činů na 10 tisíc obyvatel výrazně převyšuje ostatní okresy v kraji. Na dalších místech se řadí okresy Liberec a Jablonec n. N. Nejméně je trestnou činností zatížen okres Semily. Jeho index byl 275,4 skutků, což je téměř o 50 % méně než v případě okresu Česká Lípa. Česká Lípa je v meziokresním srovnání na tom nejhůře i v jednotlivých oblastech kriminality. Na opačném konci je ve všech oblastech kriminality na tom nejlépe okres Semily. Podobněji jsou údaje uvedeny v tabulkách 12 – 14.

Tabulka 12 – trestná činnost v okresech Libereckého kraje v roce 2007

TČ v okresech kraje		celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
okres	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Česká Lípa	106 247	5 034	473,8	1	384	36,1	1
Jablonec n. N.	88 837	3 114	350,5	3	302	34,0	2
Liberec	161 161	5 843	362,6	2	543	33,7	3
Semily	74 574	2 054	275,4	4	148	19,8	4

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Tabulka 13 – další trestná činnost v okresech Libereckého kraje v roce 2007

TČ v okresech kraje		krádeže vloupáním			krádeže prosté		
okres	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Česká Lípa	106 247	744	70,0	1	1 711	161,0	1
Jablonec n. N.	88 837	441	49,6	3	1 221	137,4	2
Liberec	161 161	911	56,5	2	1 923	119,3	3
Semily	74 574	351	47,1	4	705	94,5	4

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

celková kriminalita	násilná + mravnostní	krádeže vloupáním	krádeže prosté
1. Česká Lípa – 473,8	1. Česká Lípa – 36,1	1. Česká Lípa – 70,0	1. Česká Lípa – 161,0
2. Liberec – 362,6	2. Jablonec n. N. – 34,0	2. Liberec – 56,5	2. Jablonec n. N. – 137,4
3. Jablonec n. N. – 350,5	3. Liberec – 33,7	3. Jablonec n. N. – 49,6	3. Liberec – 119,3
4. Semily – 275,4	4. Semily – 19,8	4. Semily – 47,1	4. Semily – 94,5

Nejvíce pachatelů trestné činnosti bylo Policií ČR evidováno v okrese Liberec, nejméně pak v Semilech. V indexovém vyjádření dopadl nejhůře okres Česká Lípa. V tomto okrese je evidováno Policií ČR i nejvíce pachatelů – recidivistů a také dětí a mladistvých, které spáchaly provinění.

Tabulka 14 – pachatelé trestné činnosti v okresech Libereckého kraje v roce 2007

Pachatelé TČ		celkem			recidivisté			děti + mladiství		
okres	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Česká Lípa	106 247	2 718	255,8	1	1 427	134,3	1	216	20,3	1
Jablonec n. N.	88 837	1 271	143,1	3	517	58,2	3	82	9,2	4
Liberec	161 161	2 765	171,6	2	1 024	63,5	2	169	10,5	2
Semily	74 574	883	118,4	4	379	50,8	4	74	9,9	3

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

2.5 Analýza trestných skutků v působnosti obvodních oddělení Policie ČR v Libereckém kraji

V této kapitole je uveden rozbor trestné činnosti v jednotlivých obvodních odděleních Policie ČR v Libereckém kraji. Systém obvodních oddělení je rozdělen do čtyř typů podle kritérií stanovených Ministerstvem vnitra ČR. Základními kritérii je velikost obvodu, počet obyvatel obvodu, počet trestných činů spáchaných v dané lokalitě, počet policistů působících v obvodu a jiné. Z důvodu možnosti srovnání mezi jednotlivými stupni obvodních oddělení byl (stejně jako v případě obvodů okresních ředitelství PČR) stanoven srovnávací ukazatel – index. Tzn., že počet zjištěných trestných činů byl přepočten na 10 tisíc obyvatel.

V Libereckém kraji je celkem 32 obvodních oddělení Policie ČR. Města Liberec, Jablonec n. Nisou a Česká Lípa byla zařazena do tzv. městské úrovně prevence kriminality (viz kapitola 1). V těchto městech je zřízeno celkem osm obvodních oddělení Policie ČR. V České Lípě jedno oddělení, v Jablonci nad Nisou dvě oddělení a v Liberci celkem pět obvodních oddělení Policie ČR. Ve městech, kde je zřízeno více obvodních oddělení, nebylo možné zjistit počet obyvatel v jednotlivých obvodech policejních okrsků. Z tohoto důvodu byla města (v tomto případě města Liberec a Jablonec n. Nisou) srovnávána jako jeden celek s ostatními obvodními odděleními Policie ČR působícími v kraji.

2.5.1 Okres Česká Lípa

V okrese Česká Lípa je celkem osm obvodních oddělení Policie ČR. V roce 2007 bylo nejvíce trestných skutků zjištěno ve správní oblasti Obvodního oddělení Policie ČR (dále jen „OO PČR“) v České Lípě. Nejvíce trestných činů v indexovém vyjádření bylo spácháno v obvodu OO PČR v Doksech – 631,5 trestných činů na 10 tisíc obyvatel. Na dalších místech jsou obvody OO PČR v Jablonném v Podještědí s 554,7 skutky a ve Stráži pod Ralskem, kde bylo zaevidováno 510,1 trestných činů na sledovaný počet obyvatel. Nejnižší index celkové kriminality byl zjištěn v obvodu OO PČR v Žandově. Jeho hodnota činila 325 trestných činů na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti násilné a mravnostní kriminality byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR ve Cvikově. Jeho hodnota činila 68,3 skutků. Na dalších místech skončily obvody OO PČR v Jablonném v Podještědí a ve Stráži pod Ralskem. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu OO PČR v Novém Boru. Jeho hodnota činila 16,4 trestných činů násilné a mravnostní kriminality na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 15 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Česká Lípa v roce 2007

Okres Česká Lípa		celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Cvikov (IV)	6 147	312	507,6	4	42	68,3	1
Česká Lípa (II)*	40 201	2 007	499,2	5	158	39,3	4
Doksy (III)	10 626	671	631,5	1	39	36,7	6
Mimoň (III)	12 312	600	487,3	6	41	33,3	7
Nový Bor (III)	20 674	706	341,5	7	34	16,4	8
Stráž p. R. (III)	6 352	324	510,1	3	29	45,7	3
Žandov (IV)	5 969	194	325,0	8	22	36,9	5
Jablonné v P. (IV)	3 966	220	554,7	2	19	47,9	2

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

* Česká Lípa je zařazena do tzv. městské úrovně

V oblasti krádeží vloupáním byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Jablonném v Podještědí. Jeho hodnota činila 161,4 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Doksech a ve Cvikově. Nejnižší index byl zjištěn u obvodu PČR v Novém Boru. Jeho hodnota činila 52,2 trestných činů krádeží vloupáním na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti krádeží prostých byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Doksech. Jeho hodnota činila 227,7 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Jablonném v Podještědí a v Mimoňi. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu PČR v Žandově. Jeho hodnota činila 102,2 trestných činů krádeží prostých na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 16 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Česká Lípa v roce 2007

Okres Česká Lípa		krádeže vloupáním			krádeže prosté		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Cvikov (IV)	6 147	57	92,7	3	103	167,6	4
Česká Lípa (II)*	40 201	230	57,2	7	673	167,4	5
Doksy (III)	10 626	108	101,6	2	242	227,7	1
Mimoň (III)	12 312	92	74,7	4	211	171,4	3
Nový Bor (III)	20 674	108	52,2	8	250	120,9	7
Stráž p. R. (III)	6 352	45	70,8	5	92	144,8	6
Žandov (IV)	5 969	40	67,0	6	61	102,2	8
Jablonné v P. (IV)	3 966	64	161,4	1	79	199,2	2

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Česká Lípa je zařazena do tzv. městské úrovně

Níže je uveden přehled pořadí jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR ve sledovaných oblastech kriminality v okrese Česká Lípa. Pořadí bylo sestaveno podle zjištěných indexů. Po sečtení pořadí OO PČR v jednotlivých oblastech kriminality nejhůře dopadl obvod OO PČR v Jablonném v Podještědí, nejlépe pak obvod PČR v Novém Boru. Do sestavování tohoto souhrnného pořadí nebylo započítáno pořadí celkové kriminality.

celková kriminalita	násilná + mravnostní	krádeže vloupáním	krádeže prosté
1. Doksy - 631,5	1. Cvikov - 68,3	1. Jablonné v P. - 161,4	1. Doksy - 227,7
2. Jablonné v P. - 554,7	2. Jablonné v P. - 47,9	2. Doksy - 101,6	2. Jablonné v P. - 199,2
3. Stráž p. R. - 510,1	3. Stráž p. R. - 45,7	3. Cvikov - 92,7	3. Mimoň - 171,4
4. Cvikov - 507,6	4. Česká Lípa - 39,3	4. Mimoň - 74,7	4. Cvikov - 167,6
5. Česká Lípa - 499,2	5. Žandov - 36,9	5. Stráž p. R. - 70,8	5. Česká Lípa - 167,4
6. Mimoň - 487,3	6. Doksy - 36,7	6. Žandov - 67,0	6. Stráž p. R. - 144,8
7. Nový Bor - 341,5	7. Mimoň - 33,3	7. Česká Lípa - 57,2	7. Nový Bor - 120,9
8. Žandov - 325,0	8. Nový Bor - 16,4	8. Nový Bor - 52,2	8. Žandov - 102,2

2.5.2 Okres Jablonec nad Nisou

V okrese Jablonec nad Nisou je celkem 6 obvodních oddělení Policie ČR. V roce 2007 bylo nejvíce trestných skutků zjištěno ve správní oblasti Obvodního oddělení Policie ČR v Jablonci nad Nisou. Nejvíce trestných činů v indexovém vyjádření bylo spácháno v obvodu OO PČR ve Smržovce – 407,3 trestných činů na 10 tisíc obyvatel. Na dalších místech jsou obvody PČR v Jablonci nad Nisou a Mšenu nad Nisou (obvod města Jablonec n. N. a okolí) s 392,8 skutky a v Rychnově, kde bylo zaevidováno 361,7 trestných činů na sledovaný počet

obyvatel. Nejnižší index celkové kriminality byl zjištěn v obvodu OO PČR v Železném Brodu. Jeho hodnota činila 227,4 trestných činů na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti násilné a mravností kriminality byl nejvyšší index zjištěn opět v obvodu OO PČR ve Smržovce. Jeho hodnota činila 51,4 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Tanvaldu a v Jablonci nad Nisou. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu PČR v Železném Brodu. Jeho hodnota činila 19 trestných činů násilné a mravnostní kriminality na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 17 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Jablonec n. N. v roce 2007

Okres Jablonec		celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Jablonec n. N. (II)* Mšeno n. N. (III)	46 331	1 820	392,8	2	152	32,8	3
Rychnov (IV)	5 667	205	361,7	3	17	30,0	4
Smržovka (III)	7 783	317	407,3	1	40	51,4	1
Tanvald (III)	15 866	472	297,5	4	68	42,9	2
Železný Brod (III)	13 190	300	227,4	5	25	19,0	5

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Jablonec nad Nisou je zařazen do tzv. městské úrovně

V oblasti krádeží vloupáním byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR ve Smržovce. Jeho hodnota činila 75,8 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Rychnově a v Tanvaldu. Nejnižší index byl zjištěn u obvodu PČR v Železném Brodu. Jeho hodnota činila 41,7 trestných činů krádeží vloupáním na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti krádeží prostých byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Jablonci nad Nisou. Jeho hodnota činila 164 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Rychnově a ve Smržovce. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu PČR v Železném Brodu. Jeho hodnota činila 90,2 trestných činů krádeží prostých na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 18 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Jablonec n. N. v roce 2007

Okres Jablonec		krádeže vloupáním			krádeže prosté		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Jablonec n. N. (II)* Mšeno n. N. (III)	46 331	199	43,0	4	760	164,0	1
Rychnov (IV)	5 667	37	65,3	2	82	144,7	2
Smržovka (III)	7 783	59	75,8	1	107	137,5	3
Tanvald (III)	15 866	91	57,4	3	153	96,4	4
Železný Brod (III)	13 190	55	41,7	5	119	90,2	5

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Jablonec nad Nisou je zařazen do tzv. městské úrovně

Níže je uveden přehled pořadí jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR ve sledovaných oblastech kriminality v okrese Jablonec nad Nisou. Po sečtení pořadí OO PČR v jednotlivých oblastech kriminality nejhůře dopadl obvod OO PČR ve Smržovce, nejlépe pak obvod PČR v Železném Brodu.

celková kriminalita	násilná + mravnostní	krádeže vloupáním	krádeže prosté
1. Smržovka - 407,3	1. Smržovka - 51,4	1. Smržovka - 75,8	1. Jablonec n. N. - 164,0
2. Jablonec n. N. - 392,8	2. Tanvald - 42,9	2. Rychnov - 65,3	2. Rychnov - 144,7
3. Rychnov - 361,7	3. Jablonec n. N. - 32,8	3. Tanvald - 57,4	3. Smržovka - 137,5
4. Tanvald - 297,5	4. Rychnov - 30,0	4. Jablonec n. N. - 43,0	4. Tanvald - 96,4
5. Železný Brod - 227,4	5. Železný Brod - 19,0	5. Železný Brod - 41,7	5. Železný Brod - 90,2

2.5.3 Okres Liberec

V okrese Liberec je celkem 12 obvodních oddělení Policie ČR. Z tohoto počtu je pět oddělení v Liberci. V roce 2007 bylo nejvíce trestných skutků zjištěno ve správní oblastech Obvodních oddělení Policie ČR v Liberci. Nejvíce trestných činů v indexovém vyjádření bylo spácháno v obvodu OO PČR v Liberci – 401,4 trestných činů na 10 tisíc obyvatel. Na dalších místech jsou obvody OO PČR v Chrastavě s 354,3 skutky a v Hrádku nad Nisou, kde bylo zaevidováno 340,1 trestných činů. Nejnižší index celkové kriminality byl zjištěn v obvodu OO PČR v Hejnicích. Jeho hodnota činila 239,9 trestných činů na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti násilné a mravností kriminality byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Českém Dubu. Jeho hodnota činila 49 skutků. Na dalších místech skončily obvody OO PČR v Novém Městě pod Smrkem a ve Frýdlantu. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu OO PČR v Hodkovicích n. M. Jeho hodnota činila 13,8 trestných činů násilné a mravnostní kriminality na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 19 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Liberec v roce 2007

Okres Liberec		celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Český Dub (IV)	7 753	197	254,1	6	38	49,0	1
Frýdlant (III)	13 272	409	308,2	4	57	42,9	3
Hejnice (IV)	6 753	162	239,9	8	13	19,3	7
Chrastava (III)	9 737	345	354,3	2	26	26,7	6
Hrádek n. N. (III)	9 056	308	340,1	3	34	37,5	4
Nové Město p. S. (IV)	4 520	109	241,2	7	22	48,7	2
Hodkovice n. M. (IV)	7 980	215	269,4	5	11	13,8	8
Liberec - 1 (II)* Liberec - 2 (III) Liberec-Vesec (III) LB-Ruprechtice (III) LB-Vratislavice (III)	102 090	4 098	401,4	1	342	33,5	5

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Liberec je zařazen do tzv. městské úrovně

V oblasti krádeží vloupáním byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Chrastavě. Jeho hodnota činila 95,5 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Hrádku n. N. a v Českém Dubu. Nejnižší index byl zjištěn u obvodu PČR v Hejnicích. Jeho hodnota činila 34,1 trestných činů krádeží vloupáním na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti krádeží prostých byl nejvyšší index zjištěn v obvodech OO PČR v Liberci. Jeho hodnota činila 143,3 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Chrastavě a v Hrádku n. N. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu PČR v Novém Městě p. S. Jeho hodnota činila 35,4 trestných činů krádeží prostých na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 20 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Liberec v roce 2007

Okres Liberec		krádeže vloupáním			krádeže prosté		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Český Dub (IV)	7 753	47	60,6	3	40	51,6	7
Frydlant (III)	13 272	62	46,7	6	109	82,1	4
Hejnice (IV)	6 753	23	34,1	8	36	53,3	6
Chrastava (III)	9 737	93	95,5	1	108	110,9	2
Hrádek n. N. (III)	9 056	64	70,7	2	98	108,2	3
Nové Město p. S. (IV)	4 520	20	44,2	7	16	35,4	8
Hodkovice n. M. (IV)	7 980	45	56,4	4	53	66,4	5
Liberec - 1 (II) Liberec - 2 (III) Liberec-Vesec (III) LB-Ruprechtice (III) LB-Vratislavice (III)	102 090	557	54,6	5	1 463	143,3	1

Zdroj: SSvčk PČR, 2008

Liberec je zařazen do tzv. městské úrovně

Níže je uveden přehled pořadí jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR ve sledovaných oblastech kriminality v okrese Liberec. Po sečtení pořadí OO PČR v jednotlivých oblastech kriminality nejhůře dopadl obvod OO PČR v Chrastavě, nejlépe pak obvod PČR v Hejnicích.

celková kriminalita	násilná + mravnostní	krádeže vloupáním	krádeže prosté
1. Liberec - 401,4	1. Český Dub - 49,0	1. Chrastava - 95,5	1. Liberec - 143,3
2. Chrastava - 354,3	2. Nové Město p. S. - 48,7	2. Hrádek n. N. - 70,7	2. Chrastava - 110,9
3. Hrádek n. N. - 340,1	3. Frydlant - 42,9	3. Český Dub - 60,6	3. Hrádek n. N. - 108,2
4. Frydlant - 308,2	4. Hrádek n. N. - 37,5	4. Hodkovice n. M. - 56,4	4. Frydlant - 82,1
5. Hodkovice n. M. - 269,4	5. Liberec - 33,5	5. Liberec - 54,6	5. Hodkovice n. M. - 66,4
6. Český Dub - 254,1	6. Chrastava - 26,7	6. Frydlant - 46,7	6. Hejnice - 53,3
7. Nové Město p. S. - 241,2	7. Hejnice - 19,3	7. Nové Město p. S. - 44,2	7. Český Dub - 51,6
8. Hejnice - 239,9	8. Hodkovice n. M. - 13,8	8. Hejnice - 34,1	8. Nové Město p. S. - 35,4

2.5.3 Okres Semily

V okrese Semily je celkem šest obvodních oddělení Policie ČR. V roce 2007 bylo nejvíce trestných skutků zjištěno ve správní oblasti Obvodního oddělení Policie ČR v Jilemnici. Nejvíce trestných činů v indexovém vyjádření bylo spácháno v obvodu OO PČR v Harrachově – 614,7 trestných činů na 10 tisíc obyvatel. Na dalších místech jsou obvody OO PČR v Turnově s 347,9 skutky a v Rokytnici nad Jizerou, kde bylo zaevidováno 310,7 trestných činů. Nejnížší index celkové kriminality byl zjištěn v obvodu OO PČR v Lomnici nad Popelkou. Jeho hodnota činila 121,5 trestných činů na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti násilné a mravnostní kriminality byl nejvyšší index zjištěn opět v obvodu OO PČR v Harrachově. Jeho hodnota činila 31,7 skutků. Na dalších místech skončily obvody OO PČR v Turnově a v Rokytnici nad Jizerou. Nejnížší index byl zjištěn v obvodu OO PČR v Lomnici nad Popelkou. Jeho hodnota činila 9,3 trestných činů násilné a mravnostní kriminality na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 21 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Semily v roce 2007

Okres Semily		celková trestná činnost			násilná + mravnostní		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Jilemnice (III)	17 359	397	228,7	5	27	15,6	5
Lomnice n. P. (IV)	10 779	131	121,5	6	10	9,3	6
Rokytnice n. J. (III)	5 343	166	310,7	3	11	20,6	3
Semily (III)	15 603	431	276,2	4	25	16,0	4
Turnov (II)	23 912	832	347,9	2	70	29,3	2
Harrachov (III)	1 578	97	614,7	1	5	31,7	1

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

V oblasti krádeží vloupáním byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Harrachově. Jeho hodnota činila 63,4 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Semilech a v Jilemnici. Nejnižší index byl zjištěn u obvodu PČR v Lomnici n. P. Jeho hodnota činila 38 trestných činů krádeží vloupáním na 10 tisíc obyvatel.

V oblasti krádeží prostých byl nejvyšší index zjištěn v obvodu OO PČR v Harrachově. Jeho hodnota činila 291,5 skutků. Na dalších místech skončily obvody PČR v Turnově a v Rokytnici n. J. Nejnižší index byl zjištěn v obvodu PČR v Lomnici n. P. Jeho hodnota činila 33,4 trestných činů krádeží prostých na 10 tisíc obyvatel.

Tabulka 22 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Semily v roce 2007

Okres Semily		krádeže vloupáním			krádeže prosté		
obvodní oddělení	počet obyvatel	absolutní počet	index	pořadí	absolutní počet	index	pořadí
Jilemnice (III)	17 359	81	46,7	3	114	65,7	5
Lomnice n. P. (IV)	10 779	41	38,0	6	36	33,4	6
Rokytnice n. J. (III)	5 343	22	41,2	5	62	116,0	3
Semily (III)	15 603	98	62,8	2	131	84,0	4
Turnov (II)	23 912	99	41,4	4	316	132,2	2
Harrachov (III)	1 578	10	63,4	1	46	291,5	1

Zdroj: SSVčk PČR, 2008

Níže je uveden přehled pořadí jednotlivých obvodních oddělení Policie ČR ve sledovaných oblastech kriminality v okrese Semily. Po sečtení pořadí OO PČR v jednotlivých oblastech kriminality nejhůře dopadl obvod PČR v Harrachově, nejlépe pak obvod PČR v Lomnici n. P.

celková kriminalita	násilná+mravnostní	krádeže vloupáním	krádeže prosté
1. Harrachov - 614,7	1. Harrachov - 31,7	1. Harrachov - 63,4	1. Harrachov - 291,5
2. Turnov - 347,9	2. Turnov - 29,3	2. Semily - 62,8	2. Turnov - 132,2
3. Rokytnice n. J. - 310,7	3. Rokytnice n. J. - 20,6	3. Jilemnice - 46,7	3. Rokytnice n. J. - 116,0
4. Semily - 276,2	4. Semily - 16,0	4. Turnov - 41,4	4. Semily - 84,0
5. Jilemnice - 228,7	5. Jilemnice - 15,6	5. Rokytnice n. J. - 41,2	5. Jilemnice - 65,7
6. Lomnice n. P. - 121,5	6. Lomnice n. P. - 9,3	6. Lomnice n. P. - 38,0	6. Lomnice n. P. - 33,4

2.5.8 Pořadí obvodních oddělení v kraji

Na základě zjištěných indexů (počet trestných činů na 10 tisíc obyvatel) bylo sestaveno pořadí obvodních oddělení Policie ČR v kraji. Modře jsou označeny obvody, které jsou zařazeny do městské úrovně prevence kriminality. Kriminalitou jsou nejvíce zatíženy zejména rekreační oblasti v Doksech a v Harrachově. Na opačném konci pořadí jsou obvody OO PČR v Jilemnici, Železném Brodu a v Lomnici nad Popelkou. Index obvodu OO PČR v Lomnici nad Popelkou je více jak 5x nižší než v obvodu Doks.

Pořadí	Obvodní oddělení PČR/ stupeň OO PČR	index	Pořadí	Obvodní oddělení PČR/ stupeň OO PČR	index
1.	Doksy (III)	631,5	15.	Hrádek nad Nisou (III)	340,1
2.	Harrachov (III)	614,7	16.	Žandov (IV)	325,0
3.	Jablonné v Podještědí (IV)	554,7	17.	Rokytnice nad Jizerou (III)	310,7
4.	Stráž pod Ralskem (III)	510,1	18.	Frýdlant (III)	308,2
5.	Cvikov (IV)	507,6	19.	Tanvald (III)	297,5
6.	Česká Lípa (II)	499,2	20.	Semily (III)	276,2
7.	Mimoň (III)	487,3	21.	Hodkovice nad Mohelkou (IV)	269,4
8.	Smržovka (III)	407,3	22.	Český Dub (IV)	254,1
9.	Liberec (městská úroveň)	401,4	23.	Nové Město pod Smrkem (IV)	241,2
10.	Jablonec n.N.(II) + Mšeno n.N. (III)	392,8	24.	Hejnice (IV)	239,9
11.	Rychnov (IV)	361,7	25.	Jilemnice (III)	228,7
12.	Chrastava (III)	354,3	26.	Železný Brod (III)	227,4
13.	Turnov (II)	347,9	27.	Lomnice nad Popelkou	121,5
14.	Nový Bor (III)	341,5			

3 SOCIO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

3.1 Základní demografické údaje

Liberecký kraj se nachází na severu České republiky při hranicích s Německem a Polskem. Délka hranice s Polskem (Dolnoslezské vojvodství) činí asi 130 km, délka hranic s Německem (spolková země Sasko) asi 20 km. Na západě kraj sousedí s Ústeckým krajem, na jihu se Středočeským krajem a na východě a jihovýchodě s Královéhradeckým krajem. Společně s kraji Královéhradeckým a Pardubickým tvoří region soudržnosti NUTS II – Severovýchod. Krajské město Liberec se nachází vzdušnou čarou asi 85 km na severoseverovýchod od Prahy. Svoji rozlohou 3 163 km² (4,0 % z rozlohy ČR) je Liberecký kraj (s výjimkou Prahy) nejmenším v České republice. K 31. 12. 2006 žilo v Libereckém kraji 430 774 obyvatel (4,2 % obyvatel ČR), je tedy po Karlovarském kraji druhým populačně nejmenším. Svoji hustotou 136 obyvatel/km² je však šestým nejhustěji zalidněným v ČR a mírně překračuje průměrnou hustotu zalidnění pro ČR 130 obyvatel/km².

Nejvyšším bodem kraje je krkonošský vrchol Kotel (1 435 m n.m.), nejnižším pak místo ve Frýdlantském výběžku, kde řeka Smědá opouští Českou republiku, které leží 208 m n.m. Krajem prochází rozvodí mezi Baltským a Severním mořem. Severní část kraje je odvodňována do Nisy a Odry a tedy do Baltského moře, zbytek kraje do Labe a tedy do

Severního moře. Liberecký kraj má ze všech krajů nejnižší podíl orné půdy a nejvyšší podíl lesní půdy na celkové rozloze. Nachází se zde 6 velkoplošných chráněných území. Liberecký kraj má převážně průmyslový charakter. Významnou pozici zde zaujímají průmysl skla a bižuterie, výroba a zpracování plastů, strojírenství a odvětví zpracovatelského průmyslu s úzkou vazbou na výrobu automobilů. Tradiční textilní průmysl v důsledku výrazného útlumu postupně ztratil a nadále ztrácí své významné postavení. V zemědělství jsou hlavními plodinami obiloviny a pícniny v návaznosti na chov skotu.

Liberecký kraj se skládá ze čtyř okresů - Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily. Před reformou veřejné správy okres Semily příslušel k Východočeskému kraji, ostatní okresy ke kraji Severočeskému. V souvislosti s územní reformou veřejné správy zanikly okresní úřady a příslušná agenda většinou přešla na obecní úřady obcí s rozšířenou působností (tzv. obce III. stupně). Obvodů obcí s rozšířenou působností je v Libereckém kraji 10 - Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov a Železný Brod. Dále jsou zřízeny pověřené obecní úřady (obce II.stupně), což jsou orgány obcí, které vykonávají přenesenou působnost pro více obcí ve správních obvodech a v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Těchto obcí (a jejich obvodů) je v Libereckém kraji celkem 21 – kromě 10 výše jmenovaných i Český Dub, Cvikov, Doksy, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonné v Podještědí, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem a Rokytnice nad Jizerou.

V Libereckém kraji leží 215 obcí. Pouze 5 obcí má více než 10 tisíc obyvatel - Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov a Nový Bor a 10 obcí 5 – 10 tisíc obyvatel. Seznam největších obcí je uveden v tabulce. (RÖCL, 2007)

Tabulka 23 - nejvýznamnější obce kraje s počtem obyvatel k 31.12.2006

Obec	Počet obyvatel	Obec	Počet obyvatel
Liberec	98 781	Tanvald	6 980
Jablonec nad Nisou	44 822	Mimoň	6 701
Česká Lípa	38 181	Železný Brod	6 492
Turnov	14 517	Chrastava	6 082
Nový Bor	12 188	Lomnice n. Popelkou	5 862
Semily	8 886	Jilemnice	5 731
Frýdlant	7 556	Doksy	5 112
Hrádek nad Nisou	7 439		

Zdroj: ČSÚ Liberec, 2007

3.2 Demografický vývoj

Vývoj základních demografických ukazatelů je zobrazen obvykle v letech 2001 až 2005 v obvodech pověřených obecních úřadů (dále jen POÚ), kterých je v Libereckém kraji 21. vzhledem k nedostatku některých dat bude hodnocení některých ukazatelů za obvody obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP), případně za okresy. Obvody POÚ se mezi sebou výrazně liší rozlohou, počtem obyvatel i počtem v nich existujících obcí. Rozlohou největšími obvody jsou Česká Lípa, Mimoň a Frýdlant. Nejmenším obvodem jsou ve všech parametrech Hodkovice nad Mohelkou, kam územně přísluší pouze tato obec. Velmi malé jsou rozlohou i počtem obyvatel obvody Nové Město pod Smrkem a Jablonné v Podještědí. Nejvíce obyvatel žije v obvodech nejlidnatějších měst, tedy Liberce a dále Jablonce nad Nisou a České Lípy. Nejvíce obcí (37) přísluší do obvodu Turnov, což je téměř dvojnásobek oproti druhé nejvyšší hodnotě. Stav je způsoben existencí malých obcí v okolí, které neváží střediskové funkce a nemohou tedy vytvořit samostatný obvod. Největší hustotu zalidnění má logicky obvod Liberec, kam je řazeno pouze město Liberec a 4 malé okolní obce. Velmi vysoká je hustota zalidnění na Jablonecku. Nejméně zalidněné jsou Doksy.

V Libereckém kraji existuje celkem 37 měst, obec Ralsko byla městem prohlášena od 1.1.2007. Podíl městského obyvatelstva je zásadním způsobem ovlivněn vymezením jednotlivých obvodů. Nejvyšší je urbanizace u obvodů buď s malým počtem obcí nebo těch,

jejichž součástí je velké město. Proto mají nejvyšší míru urbanizace nejmenší obvody Hodkovice nad Mohelkou, Jablonné v Podještědí a Rokytnice nad Jizerou a dále i Liberec a Jablonec nad Nisou. Vysoce urbanizované je ale i Tanvaldsko. Vysoké urbanizaci Doks pomáhá zařazení Dubé mezi města. Nejméně urbanizováno je Jilemnicko a Českodubsko. Nutné je připomenout, že za obyvatele měst je považováno veškeré obyvatelstvo obcí, které jsou řazeny mezi města. Tato charakteristika je samozřejmě nepřesná. Např. již zmíněná Dubá sestává ze 20 částí, ale pouze část Dubá lze považovat za město. Podobně Český Dub tvoří 15 částí a městský charakter mají pouze 4. Skutečný podíl městského obyvatelstva v těchto obcích je asi 70 %. Toto jsou však nejvýznamnější odchylky. Vzhledem k nedostupnosti dat za části obcí (k dispozici jsou jen údaje ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001) lze míru urbanizace sledovat jen v úrovni obcí. Uvedený ukazatel je proto třeba chápat jako orientační, který však dostatečně vystihuje základní charakter. (RÖCL, 2007)

Tabulka 24 - základní údaje o obvodech POÚ

Obvod POÚ	Rozloha (ha)	Počet obyvatel 31.12.2005	Počet obcí	Hustota zalidnění (obyvatel/km ²)	Podíl městského obyvatelstva (%)
Cvikov	10 993	6 102	5	55,5	72,7
Česká Lípa	33 006	52 135	20	158,0	82,8
Český Dub	17 413	7 664	11	44,0	36,2
Doksy	24 631	8 643	12	35,1	79,3
Frýdlant	28 772	19 414	15	67,5	67,4
Hodkovice nad Mohelkou	1 349	2 727	1	202,1	100,0
Hrádek nad Nisou	7 530	8 977	3	119,2	82,0
Chrastava	12 456	9 630	6	77,3	62,7
Jablonec nad Nisou	14 232	53 297	11	374,5	88,3
Jablonné v Podještědí	6 419	3 804	2	59,3	98,0
Jilemnice	20 662	17 337	18	83,9	32,9
Liberec	12 663	101 507	5	801,6	96,5
Lomnice nad Popelkou	10 278	10 798	9	105,1	54,6
Mimoň	29 562	15 745	9	53,3	68,7
Nové Město pod Smrkem	6 130	5 005	3	81,6	78,3
Nový Bor	9 097	19 967	11	219,5	81,2
Rokytnice nad Jizerou	7 198	5 413	3	75,2	95,4
Semily	12 730	15 653	13	123,0	65,6
Tanvald	19 065	21 872	10	114,7	83,7
Turnov	24 714	31 333	37	126,8	50,2
Železný Brod	7 404	12 008	11	162,2	53,4
Liberecký kraj	316 304	429 031	215	135,6	77,8

Zdroj: ČSÚ Liberec, 2007

3.2.1 Populační vývoj

Nejvýznamnější nárůst počtu obyvatel byl mezi lety 2000 a 2005 zaznamenán v obvodech Chrastava, Mimoň (v obou relativně i absolutně) a Hodkovice nad Mohelkou. Růst v obvodu Chrastavy byl způsoben především výrazným nárůstem v malých obcích Kryštofovo Údolí, Nová Ves a Oldřichov v Hájích, kde počet obyvatel vzrostl o 23 – 26 %. Růst v obvodu Mimoně je tažen pouze obcí Ralsko, kde v průběhu 5 let stoupl počet obyvatel o více než polovinu. Nejvýraznější relativní pokles zaznamenaly obvody POÚ v semilském okrese - Rokytnice nad Jizerou, Semily a Lomnice nad Popelkou. Počet obyvatel zde poklesl ve všech třech sídlech POÚ i v dalších obcích. Absolutní pokles byl nejvyšší v obvodu Liberce. Samotné město Liberec populačně ubývalo od roku 1990 až do roku 2004, poslední 2 roky byl zaznamenán znatelný růst (o 550 a 831 obyvatel), který zřejmě do značné míry souvisí s legalizací pobytu zahraničních pracovníků. Pozitivem je nepatrný nárůst počtu obyvatel v celém kraji od roku 2003 (růst pokračoval i v roce 2006 o 1743 osob) a převaha obvodů

s populačním růstem (13 z celkových 21). Negativní je populační pokles v téměř celém semilském okrese. (RÖCL, 2007)

Tabulka 25 - populační vývoj v obvodech POÚ v letech 2000-2005

Obvod POÚ	Počet obyvatel k 31.12.						Změna počtu obyvatel 2005/2000 v %
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Cvikov	6 087	6 111	6 102	6 103	6 090	6 102	0,25
Česká Lípa	52 361	52 398	52 362	52 344	52 365	52 135	- 0,43
Český Dub	7 575	7 527	7 529	7 530	7 615	7 664	1,17
Doksy	8 527	8 535	8 557	8 526	8 617	8 643	1,36
Frýdlant	19 188	19 175	19 202	19 326	19 351	19 414	1,18
Hodkovice nad Mohelkou	2 591	2 608	2 644	2 659	2 676	2 727	5,25
Hrádek nad Nisou	8 812	8 799	8 859	8 914	8 970	8 977	1,87
Chrastava	9 083	9 175	9 373	9 451	9 499	9 630	6,02
Jablonec nad Nisou	53 148	52 956	53 092	53 126	52 949	53 297	0,28
Jablonné v Podještědí	3 775	3 803	3 798	3 779	3 813	3 804	0,77
Jilemnice	17 354	17 393	17 459	17 478	17 412	17 337	- 0,10
Liberec	102 162	101 468	100 863	101 037	100 782	101 507	- 0,64
Lomnice nad Popelkou	11 019	10 970	10 924	10 835	10 804	10 798	- 2,01
Mimoň	15 005	15 210	15 461	15 542	15 626	15 745	4,93
Nové Město pod Smrkem	5 085	5 043	5 029	4 987	4 998	5 005	- 1,57
Nový Bor	19 886	19 828	19 701	19 807	19 813	19 967	0,41
Rokytnice nad Jizerou	5 632	5 569	5 508	5 502	5 445	5 413	- 3,89
Semily	15 979	15 959	15 909	15 789	15 740	15 653	- 2,04
Tanvald	22 073	22 044	21 989	21 874	21 843	21 872	- 0,91
Turnov	30 898	30 853	30 971	31 113	31 138	31 333	1,41
Železný Brod	12 007	11 972	11 989	12 000	12 017	12 008	0,01
Liberecký kraj	428 247	427 396	427 321	427 722	427 563	429 031	0,18

Zdroj: ČSÚ Liberec, 2007

3.2.2 Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva se v celém kraji i ve všech obvodech zhoršuje. Průměrný věk se v Libereckém kraji za 5 let zvýšil o 1,3 roku. Nejvýrazněji se průměrný věk zvýšil na Českolipsku, Lomnicku, Novoborsku a Tanvaldsku, nejméně naopak na Českodubsku, Železnobrodsku, Doksesku, Liberecku a Turnovsku. Z podílu jednotlivých věkových skupin v následující tabulce je zřejmá velmi výrazná převaha žen v nejstarší věkové skupině. Z podrobných věkových struktur jednotlivých obvodů uvedených v příloze je patrná převaha žen vždy od 60. roku, někde však ženy početně převyšují muže již od 40. roku věku. Směrem k nejstarším věkovým skupinám se početní nerovnováha mezi pohlavími dále prohlubuje a u nejstarších osob (nad 80 let) již ženy muže převyšují několikanásobně.

Průměrný věk je u žen asi o 3 roky vyšší než u mužů. Nejvyšší rozdíl byl v roce 2005 na Českodubsku a Rokytnicku (3,9 roku), nejnižší v obvodech Jablonné v Podještědí a Nové Město pod Smrkem (1,9 roku). Nejmladší věková struktura je na Mimoňsku a Českolipsku. Projevuje se zde vlna imigrace mladých rodin s dětmi v 70. a 80. letech způsobená rozvojem uranového průmyslu. Nejstarší věková struktura je na Železnobrodsku, Českodubsku a Rokytnicku, tedy v obvodech s převládajícím venkovským charakterem. Podíl nejstarší složky, tedy osob nad 65 let, je u obvodů s nejhorší věkovou strukturou vůči obvodům nejmladším i o více než polovinu vyšší. U dětské složky jsou rozdíly mnohem menší. Pozitivním faktem je mladší věková struktura Libereckého kraje ve srovnání s Českou republikou. (RÖCL, 2007)

3.2.3 Rozvodovost

V Libereckém kraji byla ve srovnání s Českou republikou rozvodovost mezi lety 2001 a 2005 asi o 8 % vyšší. Nejvyšší hrubá míra rozvodovosti byla zaznamenána na Českolipsku a Novoborsku, nejnižší na Rokytnicku a Železnobrodsku. Celostátní hrubá míra rozvodovosti byla překročena ve 12 obvodech POÚ. Počet rozvodů se v České republice mezi lety 2001 a 2005 snížil o 0,9 %, v Libereckém kraji o 3,7 %. Ke zvýšení počtu rozvodů došlo mezi lety 2001 a 2005 v 11 obvodech POÚ, nejvíce v obvodě Jablonné v Podještědí (více než dvojnásobně), ale vzhledem k celkově malému počtu případů je zde vliv ročních výkyvů vysoký. Počet rozvodů nejvíce klesl na Semilsku, a to asi o 23 %. Z dlouhodobého hlediska je zřejmá mírně se zvyšující úroveň rozvodovosti. Liberecký kraj patří ke krajům s nejvyšší rozvodovostí, dlouhodobě mu patří v této nelichotivé statistice 3. pozice v rámci krajů ČR (za Karlovarským a Ústeckým krajem). Ve statistice úhrnné rozvodovosti, tedy podílu manželství, které končí rozvodem zde bylo v roce 2003 dosaženo hodnoty 52 %, což je opět 3. místo mezi kraji. Dalším sledovaným ukazatelem je počet rozvodů na 100 uzavřených sňatků. Zde bylo mezi lety 2001 a 2005 dosaženo nejvyšších hodnot v obvodech Hodkovice nad Mohelkou (86 rozvodů), Jablonné v Podještědí a Doksy (u obou 80 rozvodů), nejnižších v obvodech Jilemnice (54 rozvodů), Železný Brod a Český Dub (u obou 55 rozvodů). V Libereckém kraji připadalo na 100 uzavřených sňatků 64 a v České republice 62 rozvodů. Vzhledem k poklesu počtu sňatků hodnota tohoto ukazatele plynule narůstá. (RÖCL, 2007)

3.3 Vzdělanostní skladba obyvatelstva

Historický vývoj v Ústeckém kraji značně poznamenal i jeho vzdělanostní strukturu. Ta je v porovnání s celorepublikovými hodnotami podprůměrná. V regionu se nachází, ve srovnání s ostatními regiony ČR, nejnižší podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním a nejvyšší podíl obyvatel, kteří dosáhli maximálně základního vzdělání. Celý problém je umocněn zejména migrací vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva za prací mimo region, a to zejména v důsledku nízké úrovně nabídky kvalifikovaných pracovních příležitostí. Nejprogresivnější vzdělanostní strukturu má krajské město a s odstupem následují další velká centra. Velmi nízká je rovněž úroveň jazykového vzdělání místních obyvatel, což je problematické nejen obecně ve vztahu k celkové konkurenceschopnosti regionu, ale též ve vztahu k jeho příhraniční poloze. Tento handicap brání významnější ekonomické i společenské spolupráci se sousedním Německem. Veškeré dostupné analýzy tento stav považují za základní příčinu vysoké míry nezaměstnanosti a s tím souvisejících negativních sociálních a hospodářských jevů.

Tabulka 26 – vzdělanostní struktura obyvatel kraje

vzdělanost obyvatel Libereckého kraje (nejvyšší ukončené vzdělání v %)							
počet obyvatel ve věku 15 let a více	základní a neukončené vzdělání	vyučení a střední odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské včetně vědecké přípravy	bez vzdělání	nezjištěno
364 100	21,0	41,6	29,0	1,0	7,7	2,0	0,4

Zdroj: ČSÚ, 2007

3.4 Nezaměstnanost

Míra registrované nezaměstnanosti vypočtená z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k 31. 12. 2006 činila 7,04 % a byla tak o 0,63 procentního bodu nižší než v úhrnu republiky. V pořadí krajů dle míry nezaměstnanosti se náš kraj zařadil na sedmé místo. Údaje o nezaměstnanosti v jednotlivých POÚ proto mohou přinést zajímavé výsledky. Nezaměstnanost v Libereckém kraji je stále nižší než činí průměr za ČR, rozdíl se však

podstatně snížil. Zřejmý je pozitivní trend poklesu nezaměstnanosti, jak v ČR, tak v Libereckém kraji. Nezaměstnanost se rovněž snížila kromě Železnobrodsko ve všech obvodech POÚ. Železnobrodsko však mělo v únoru 2007 4. nejnížší nezaměstnanost ze všech obvodů POÚ. Druhým pozitivem je výrazný pokles míry nezaměstnanosti u obvodů s její nejvyšší hodnotou. Zřetelné jsou sezónní výkyvy v míře nezaměstnanosti, způsobené zvýšenou zaměstnaností v letních měsících např. v zemědělství, stavebnictví či cestovním ruchu. Nejzřetelnější jsou na Doksesku, kde se sezónní práce zřejmě váží hlavně na cestovní ruch. Sezónní výkyvy se naopak vůbec neprojevily na Liberecku a Jablonecku, kde nezaměstnanost klesala po celé období poměrně plynule. Důvodem je poměrně široké spektrum ekonomických činností, jejichž hospodářská aktivita většinou nepodléhá sezónním vlivům. Vliv sezónních výkyvů nebyl zjištěn ani na Turnovsku a Tanvaldsku, minimální byl i na Českolipsku. Nejvyšší mírou nezaměstnanosti je postižen celý Frýdlantský výběžek, v zimních měsících překračují 10 % nezaměstnanosti i Doksy. Nejnížší nezaměstnanost byla v únoru 2007 na Turnovsku, v Hodkovicích nad Mohelkou a na Jablonecku. Hodnoceno v úrovni obcí byla nejvyšší nezaměstnanost zaznamenána v malých obcích jihozápadně od Doks (Blatce, Luka, Tachov a Ždírec) a v nejsevernější části Frýdlantského výběžku (Bulovka, Černousy, Horní Řasnice, Jindřichovice pod Smrkem a Pertoltice). Z porovnání obvodů dle míry ekonomické aktivity a míry nezaměstnanosti pak nelze odvodit žádnou závislost. Nejlépe si v tomto porovnání stojí obvody Hodkovice nad Mohelkou a Liberec s vysokou ekonomickou aktivitou a nízkou nezaměstnaností, na opačném konci nalezneme obvody Cvikov, Nové Město pod Smrkem a Rokytnice nad Jizerou s nízkou ekonomickou aktivitou a vyšší až vysokou nezaměstnaností. (RÖCL, 2007)

Tabulka 27 - vývoj míry nezaměstnanosti v obvodech POÚ od ledna 2005 do února 2007

Obvod POÚ	Míra nezaměstnanosti (%)						
	Leden 2005	Červenec 2005	Leden 2006	Červenec 2006	Leden 2007	Únor 2007	Rozdíl II.07-I.05
Cvikov	10,3	9,0	10,1	9,6	9,5	9,6	-0,7
Česká Lípa	9,2	8,2	8,3	7,2	7,2	7,0	-2,2
Český Dub	8,2	8,8	9,3	7,2	7,8	7,7	-0,5
Doksy	10,8	7,9	11,9	7,7	10,3	10,3	-0,5
Frýdlant	15,2	14,6	15,1	13,3	13,8	13,2	-2,0
Hodkovice n.M.	5,6	4,9	5,6	5,9	5,1	5,0	-0,6
Hrádek n.N.	8,9	7,7	8,5	8,8	7,9	7,3	-1,6
Chrastava	10,8	9,1	10,1	9,3	8,9	8,8	-2,0
Jablonec n.N.	6,7	6,6	6,0	5,5	5,4	5,2	-1,5
Jablonné v Podj.	8,2	7,7	8,2	8,2	7,9	7,9	-0,3
Jilemnice	8,0	7,0	7,4	6,4	6,7	6,6	-1,4
Liberec	7,7	7,4	7,2	6,9	6,5	6,2	-1,5
Lomnice n.Pop.	8,5	8,0	8,3	6,5	6,3	6,2	-2,3
Mimoň	9,9	9,3	9,5	9,4	8,3	8,0	-1,9
Nové Město p.Sm.	19,3	16,6	18,4	15,2	15,9	15,4	-3,9
Nový Bor	9,1	8,8	8,9	8,1	7,6	7,3	-1,8
Rokytnice n.J.	9,1	10,1	9,1	9,2	10,3	8,5	-0,6
Semily	9,6	8,8	8,7	7,9	8,1	7,6	-2,0
Tanvald	8,6	7,9	7,8	7,5	7,6	7,6	-1,0
Turnov	5,5	5,1	5,1	5,0	4,9	4,5	-1,0
Železný Brod	4,9	5,4	4,2	4,6	5,3	5,4	0,5
Liberecký kraj	8,3	7,8	7,9	7,2	7,2	7,0	-1,3
Česká republika	9,8	8,8	9,2	7,9	7,9	7,7	-2,1

Zdroj: ČSÚ Liberec, 2007

Tabulka 28 – nezaměstnanost v ČR k 31. 12. 2006

Kraj	Počet obyvatel	Míra registrované nezaměstnanosti	Pořadí	uchazeči o zaměstnání celkem	Volná pracovní místa celkem	Počet uchazečů na 1 prac. místo	Pořadí
ČR	10287189	7,67		448545	93425	4,8	
Praha	11888126	2,72	14	21364	16192	1,32	14
Středočeský	1175254	5,32	13	35498	12478	2,84	10
Jihočeský	630006	5,68	11	20426	5222	3,91	9
Plzeňský	554537	5,6	12	17957	7214	2,49	13
Karlovarský	304602	9,2	3	16221	2364	6,86	5
Ústecký	823265	13,77	1	63652	5003	12,72	1
Liberecký	430774	7,04	8	17258	3648	4,73	8
Královéhradecký	549643	6,32	10	19298	4413	2,64	12
Pardubický	507751	6,91	9	19369	7296	2,65	11
Vysočina	511645	7,1	7	20060	4071	4,93	7
Jihomoravský	1132563	8,82	5	55230	7990	6,91	3
Olomoucký	639894	8,97	4	31187	4537	6,87	4
Moravskoslezský	1249290	12,58	2	85422	7890	10,83	2
Zlínský	589839	7,75	6	25601	5111	5,01	6

Zdroj: ČSÚ, 2007

3.5 Dávky státní sociální podpory

Tabulka 29 uvádí přiznané dávky státní sociální podpory podle krajů v roce 2006 včetně přiznaných zpětně. Liberecký kraj zaujímá přední místa co do počtu, tak i do peněžní výše dávek (po přepočtu na počet obyvatel).

Tabulka 29 – dávky státní sociální podpory v krajích v ČR

ČR, kraje	Celkem	z toho dávky				příspěvek na péči o dítě v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
		přídavek na dítě	sociální příplatek	Příspěvek na bydlení	rodičovský příspěvek	
Česká republika	31 759 045	21 198 543	3 585 783	2 837 046	3 697 536	1 392
Hl. m. Praha	2 143 821	1 382 849	189 646	142 843	386 214	453
Středočeský	3 223 224	2 211 754	327 314	195 497	441 222	109
Jihočeský	1 964 173	1 356 074	208 711	148 535	224 974	55
Plzeňský	1 549 852	1 085 460	143 440	103 320	195 154	75
Karlovarský	1 014 406	644 060	136 832	104 911	113 276	6
Ústecký	3 044 951	1 838 335	441 449	402 004	324 611	211
Liberecký	1 366 125	927 379	153 100	106 891	159 061	22
Královéhradecký	1 749 318	1 214 621	182 697	130 608	197 114	42
Pardubický	1 697 828	1 170 831	185 427	137 487	182 301	49
Vysočina	1 748 562	1 241 994	171 663	130 986	183 018	24
Jihomoravský	3 592 081	2 398 841	417 050	326 603	403 374	88
Olomoucký	2 162 237	1 454 241	253 867	199 656	227 661	64
Zlínský	1 953 937	1 370 858	200 869	151 841	204 980	18
Moravskoslezský	4 548 530	2 901 246	573 718	555 864	454 576	176

Zdroj: ČSÚ, 2007

3.6 Doplnující údaje o obyvatelstvu Libereckého kraje

Tabulka 30 – doplňující statistické údaje o obyvatelích kraje

	2004	2005	2006
Stav obyvatel k 31. 12.	427 563	429 031	430 774
Sňatky	2 254	2 278	2 339
Rozvody	1 468	1 394	1 548
Narození celkem	4 321	4 284	4 478
v tom: živě	4 312	4 271	4 466
mrtvě	9	13	12
Potraty celkem	2 090	2 030	2 022
z toho umělá přerušeni těhotenství	1 362	1 323	1 255
Zemřelí celkem	4 349	4 227	4 143
do 1 roku	14	23	15
do 28 dnů	7	14	8
Přirozený přírůstek	-37	44	323
Přistěhovalí	4 448	5 354	5 780
Vystěhovalí	4 570	3 930	4 360
Přírůstek stěhováním	-122	1 424	1 420
Celkový přírůstek	-159	1 468	1 743

Zdroj: ČSÚ, 2007

3.7 Analýza vybraných skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením a působnost orgánů veřejné správy a jiných subjektů

3.7.1 Děti a mládež

Na práci s dětmi ohroženými sociálně nežádoucími jevy se zaměřuje několik resortů státní správy. Klíčovou úlohu zde zaujímá Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které kromě samotné podpory rodiny řídí výkon státní správy v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Tuto agendu zajišťují orgány sociálně-právní ochrany dětí (dále jen orgán OSPOD). Kromě MPSV a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí (orgán s celorepublikovou působností se sídlem v Brně) vykonávají tuto činnost také krajské úřady (metodické vedení obcí a náhradní rodinná péče), obecní úřady a zejména obecní úřady obcí s rozšířenou působností v rámci přenesené působnosti. Orgány OSPOD se v rámci sociálně-právní ochrany dětí zaměřují i na děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že:

- zanedbávají školní docházku,
- nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy,
- požívají alkohol nebo návykové látky,
- živí se prostitucí,
- spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem (provinění),
- opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití,
- opakovaně se dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte (§ 6 zákona č. 359/1999 Sb.).

Orgány OSPOD poskytují pomoc dětem a jejich rodičům při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů, s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně uplatnění na trhu práce. V rámci těchto orgánů působí pracovníci specializující se na práci s výše uvedenými dětmi – sociální kurátoři pro mládež. V části první přílohy jsou uvedeny statistické údaje o počtu evidovaných dětí a mládežnických orgánů OSPOD obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Pro možnost srovnání v rámci ČR a kraje byly

zpracovány údaje v indexu (počet evidovaných dětí a mládeže do 18 let na 10 tisíc obyvatel správního obvodu obce III. stupně).

Dlouhodobě je poukazováno na nedostatečný počet sociálních pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí, zejména v terénních sociálních službách, jejich nedostatečnou motivaci a společenské i finanční ohodnocení. Toto se umocnilo ještě v roce 2003, kdy ve II. fázi reformy územní správy došlo ke zrušení okresních úřadů a převodu výkonu státní správy na uvedeném úseku na obce III. stupně. V té době ukončilo činnost více jak 20 % zkušených sociálních pracovníků. Obce se s tímto nedostatkem postupem času většinou vypořádaly. K 31. 12. 2007 působilo v rámci orgánu OSPOD celkem 76 sociálních pracovníků. Z tohoto počtu je 23 kurátorů pro mládež, kteří vykonávají svou činnost na obcích s rozšířenou působností Libereckého kraje.

V roce 2006 byla většina měst (zejména nejvíce zatížených) také výrazněji finančně podpořena dotací MPSV. Města personálně posílila, ale přesto je terénních sociálních pracovníků a kurátorů pro mládež nedostatek. Pracovníci OSPOD jsou silně zatíženi i administrativní činností, což je opět odvádí od práce v terénu. Orgány OSPOD evidují vysoký počet klientů a jejich rodin na jednoho sociálního pracovníka. Statistiky MPSV uvádějí, že v průměru je v ČR evidováno přes 350 klientů (rodin, kauz) na jednoho sociálního pracovníka. Jako ideální stav je označen 50 – 70 klientů (rodin), max. 100 klientů na jednoho pracovníka.

Důležitá je koordinovaná **spolupráce orgánů OSPOD s dalšími subjekty**, zejména se školami a školskými zařízeními (s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče – v Libereckém kraji je jediné – v Liberci, které je zřízeno Dětským diagnostickým ústavem v Liberci), s Policií ČR, městskou policií, soudy, státními zastupitelstvími a Probační a mediační službou ČR. V ČR působí meziresortní týmy na okresní úrovni, které jsou složeny právě ze zástupců výše uvedených institucí. Cílem těchto skupin je prohlubovat spolupráci a společně postupovat a volit opatření při péči o děti, zejména děti ohrožené sociálně patologickými jevy. V Libereckém kraji působící na okresní úrovni pouze jediná skupina, která je zřízena opět v Liberci a také v Semilech.

Významnou podporu pro činnost orgánů OSPOD představují zejména **nestátní neziskové organizace**. Tyto organizace poskytují služby sociální prevence, zejména sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a programy zaměřené na sanaci rodiny. U mnoha rodin, které prošly kvalitním reintegračním programem, bylo dosaženo zlepšení jejich životní a sociální situace. Tím byly vytvořeny příznivé podmínky pro návrat dětí z institucionální péče zpět do rodiny. Tyto programy jsou zaměřeny také na prevenci odebrání dětí z jejich původního prostředí a umístění do výchovného zařízení.

Dalším typem služby (opatření) je poskytování sociálně-právní ochrany dětí **zařízeními pro děti vyžadující okamžitou pomoc**. Tato zařízení poskytují ochranu a pomoc dítěti, které se ocitlo bez jakékoliv péče nebo jsou-li jeho život či příznivý vývoj vážně ohrožen anebo jde-li o dítě tělesně nebo duševně týrané nebo zneužívané, popř. dítě které se ocitlo v prostředí nebo situaci, kdy jsou závažným způsobem ohrožena jeho základní práva. Cílem je zajistit dětem v krizové situaci životní podmínky co nejbližší přirozenému rodinnému prostředí.

V Libereckém kraji plní úlohu tohoto zařízení částečně dvě pěstounské rodiny, které přijímají děti do rodiny na základě zákonem stanovených podmínek. Rodiny jsou řízeny Fondem ohrožených dětí v Praze. Rodiny působí v Lázních Libverda a ve Smržovce. Každá z rodin nabízí 4 lůžka.

Statistické ukazatele o cílové skupině

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR nevydalo ke dni zpracování bezpečnostní analýzy Statistickou ročenku MPSV z oblasti práce a sociálních věcí za rok 2007: Z tohoto důvodu byly vybrané ukazatele Libereckého kraje srovnány se statistickými údaji ostatních krajů ČR zjištěnými v roce 2006.

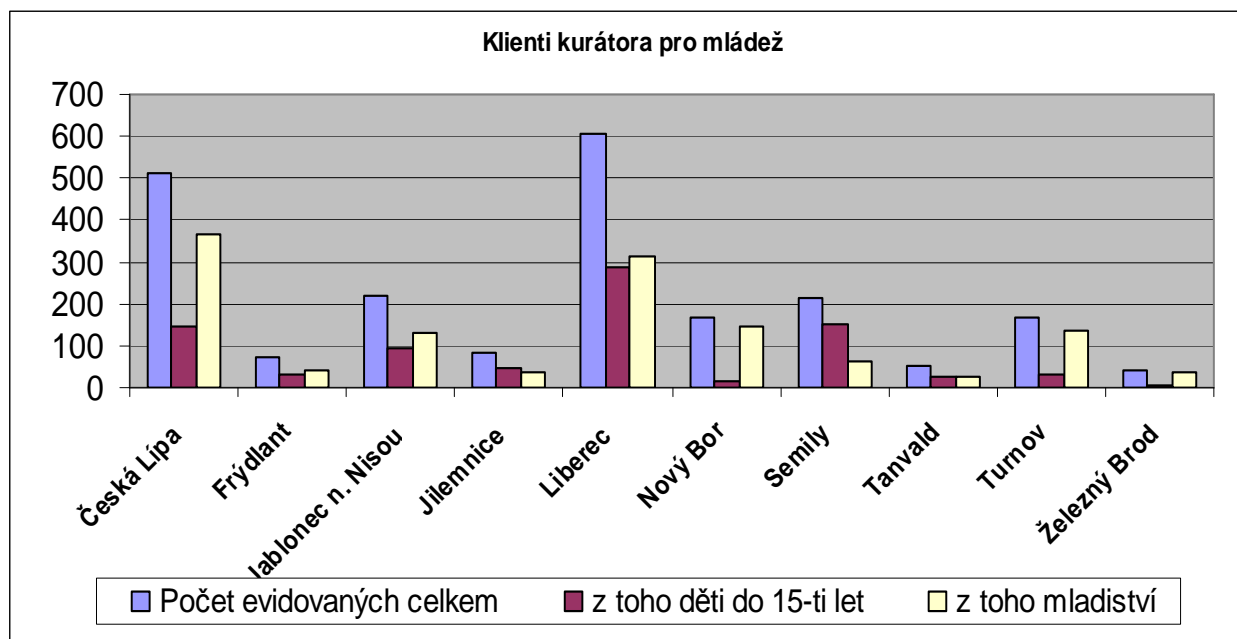
V České republice bylo v roce 2006 evidováno orgány OSPOD – kurátory pro mládež celkem 43 405 klientů – dětí a mladistvých. V Libereckém kraji evidovali kurátoři celkem 2 134 klientů, což představuje 4,92 % v rámci ČR. V České republice zaujímá Liberecký kraj v této statistice 9. místo. V indexovém vyjádření zaujímá Liberecký kraj již 3. místo, kdy průměr kraje činí 49,8 dětských klientů. Na druhý, Moravskoslezský kraj, má již malou ztrátu, jehož index je 52,6 a republikový průměr je 42,27 klientů na 10 tisíc obyvatel. Ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností je nejvyšší indexový počet klientů kurátora pro mládež ve správním obvodu měst Semily (79,7 klientů na 10 tis. obyv.) a Česká Lípa (67,7 klientů na 10 tis. obyv.). Dále s menším odstupem následují město Nový Bor, a s již větším odstupem město Turnov. Nejnižší index je zaznamenán ve správním obvodu měst Tanvald a Frýdlant. Podrobněji jsou údaje uvedeny v tabulce 31 a grafu 16.

Tabulka 31 – evidence dětí a mládeže orgánem OSPOD – kurátoři pro mládež 2006

OBEC	Počet evidovaných celkem	z toho děti do 15 let	z toho dívek	z toho mladiství	z toho dívek	Podíl nezletilých (%)	Index na 10 tisíc obyv.
Česká Lípa	513	146	25	367	108	28,5	67,7
Frýdlant	72	30	7	42	7	41,7	29,6
Jablonec n. N.	222	93	24	129	28	41,9	41,8
Jilemnice	84	46	14	38	9	54,8	36,6
Liberec	605	289	86	316	89	47,8	45,1
Nový Bor	166	18	4	148	21	10,8	63,9
Semily	215	150	28	65	30	69,8	79,7
Tanvald	50	26	4	24	6	52,0	22,6
Turnov	166	31	8	135	27	18,7	53,7
Železný Brod	41	7	1	34	6	17,1	34,1
Celkem kraj	2134	836	201	1298	331	39,2	49,8

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

Graf 16 – počet evidovaných dětí a mladistvých kurátory pro mládež OSPOD

Nejvíce klientů uvedené věkové hranice je co do počtu evidováno každoročně ve správním obvodu obce III. stupně krajského města Liberec. Po něm následují správní obvody velkých okresních měst České Lípy, Jablonce nad N. a Semil. Nejméně dětí do 18 let je kurátory pro mládež evidováno v obvodech měst – Frýdlant, Tanvald a Železný Brod. Nejvyšší podíl evidovaných nezletilých je ve správním obvodu Semil. Podíl evidovaných nezletilých (dětí do 15 let) činí 69,8 %.

Trestná činnost dětí a mládeže a přestupky mladistvých

V roce 2006 evidovaly orgány OSPOD (kurátoři pro mládež) v České republice celkem 13 193 provinění (tj. trestný čin nebo jinak trestný čin spáchaný mladistvými nebo dětmi dle definice zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže). V Libereckém kraji bylo zaznamenáno 709 provinění, tj. 5,37 %. Co do absolutního počtu zaujímá Liberecký kraj 9. místo v rámci krajů ČR. V indexovém vyjádření se kraj posunul dokonce na čtvrté místo. Republikový průměr činí 12,85 trestných skutků spáchaných osobami mladšími 18 let. Index připadající na Liberecký kraj je 16,56 skutků na 10 tis. obyvatel.

Nejvíce skutků bylo dětmi a mladistvými spácháno opět na Liberecku, dále pak na Českolipsku. Nejméně provinění bylo zaznamenáno v obvodu měst Železného Brodu, Turnova a Jilemnice.

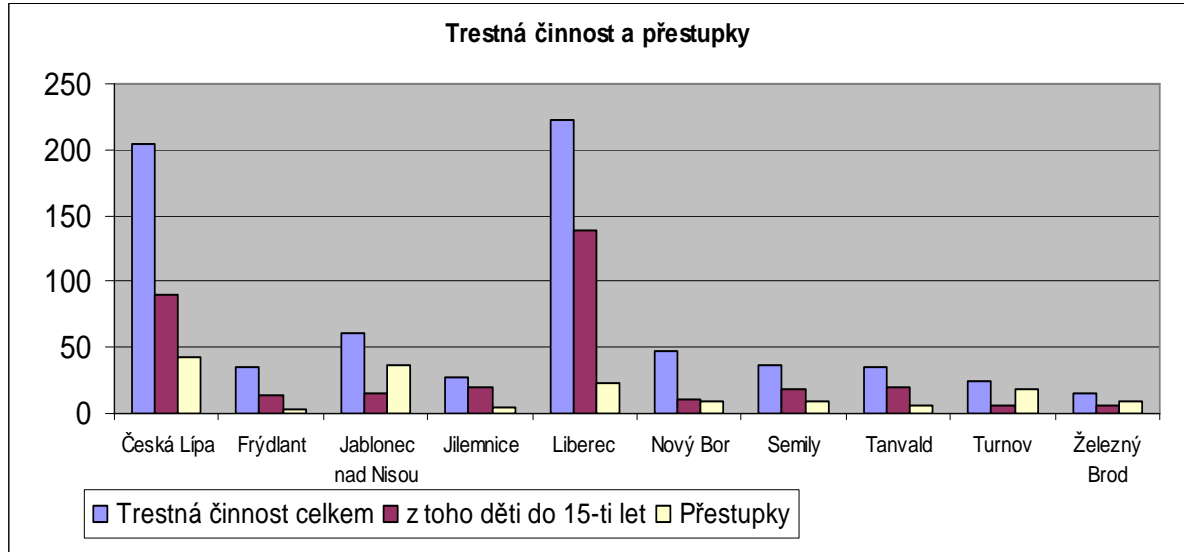
Nejvyšší podíl nezletilých pachatelů je zaznamenán v obvodech Jilemnice, Liberce a Tanvaldu. Nejnižší podíl nezletilých pachatelů vykazují obvody Nového Boru, Turnova a Jablonce nad Nisou. Nejvyšší indexové údaje o trestné činnosti dětí a mladistvých na 10 tisíc obyvatel jsou evidovány v České Lípě, Novém Boru a Liberci. Nejnižší jsou pak v Turnově, Jablonci nad Nisou a Jilemnici. Podrobné údaje jsou uvedeny v tabulce 32 a grafu 17.

Tabulka 32 – trestná činnost dětí a mládeže evidována orgány OSPOD v roce 2006

OBEC	Trestná činnost celkem	z toho děti do 15 let	Podíl nezletilých (%)	Přestupky	Index TČ na 10 tisíc obyv.
Česká Lípa	204	90	44,12	43	26,93
Frýdlant	35	13	37,14	3	14,41
Jablonec nad Nisou	61	15	24,59	36	11,48
Jilemnice	28	20	71,43	4	12,19
Liberec	222	139	62,61	23	16,55
Nový Bor	48	10	20,83	9	18,49
Semily	36	19	52,78	9	13,35
Tanvald	35	20	57,14	6	15,85
Turnov	24	6	25,00	18	7,77
Železný Brod	16	6	37,50	9	13,32
Celkem kraj	709	338	47,67	160	16,56

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

V Libereckém kraji bylo mladistvými spácháno celkem 160 přestupků. Nejvíce přestupků spáchali mladiství v obvodech České Lípy, Jablonce nad Nisou a Liberce.

Graf 17 – počet evidovaných provinění a přestupků dětí a mladistvých kurátory pro mládež

Děti v institucionální péči – ústavní a ochranná výchova a výkon vazby a trestu odnětí svobody

V roce 2006 evidovaly orgány OSPOD Libereckého kraje 422 dětí do 18 let, které byly na základě soudního rozhodnutí umístěny do školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Z tohoto počtu byla 3 dětem uložena ochranná výchova.

Ústavní výchova se soudně nařizuje dle zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění. Nařizuje se dětem, o něž rodiče náležitě nepečují a žádná jiná alternativa výchovy dítěte se buď nejví jako žádoucí, či není dostupná. Ústavní výchova je navrhována rovněž těm dětem, které rodiče ani jiné způsobilé pečovatele nemají. Ústavní výchova je nařizována také dětem, které vykazují závažné poruchy chování a dopouštějí se trestné činnosti.

Ochranná výchova je jedním z ochranných opatření, které jsou přímo definovány v zákoně č.218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, v platném znění. Ochranná výchova je ukládána dětem a mladistvým, které mají již závažné poruchy chování nebo spáchaly závažné provinění. Institut ochranné výchovy není v současné době ještě dostatečně využíván, neboť několik specializovaných oddělení při běžných výchovných ústavech bylo zřízeno teprve nedávno. Nejbližší toto oddělení je zřízeno ve Výchovném ústavu pro děti a mládež v Boleticích u Děčína (Ústecký kraj).

Zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy jsou:

- diagnostický ústav – pro děti z Libereckého kraje to jsou:
 - Dětský diagnostický ústav v Liberci (pro děti, které nemají ukončenou povinnou školní docházku (dále jen „PŠD“),
 - Diagnostický ústav v Praze – Lublaňská ul. – pro chlapce s ukončenou PŠD,
 - Diagnostický ústav v Praze – Hodkovičkách – pro dívky s ukončenou PŠD,
- dětský domov – v Libereckém kraji je celkem 7 domovů (viz kapitola 4.8.2),
- dětský domov se školou (dříve výchovný ústav pro děti),
- výchovný ústav (např. VÚM v Chrastavě).

V České republice bylo v tomto období evidováno 8 691 umístěných dětí, Liberecký kraj zaujímá s 4,86 % desáté místo. V průměru vychází, že v Libereckém kraji je 9,9 dětí v institucionální péči na 10 tisíc obyvatel. To řadí kraj již na třetí místo mezi kraji v ČR. Republikový průměr pak činí 8,5 dítěte na 10 tisíc obyvatel.

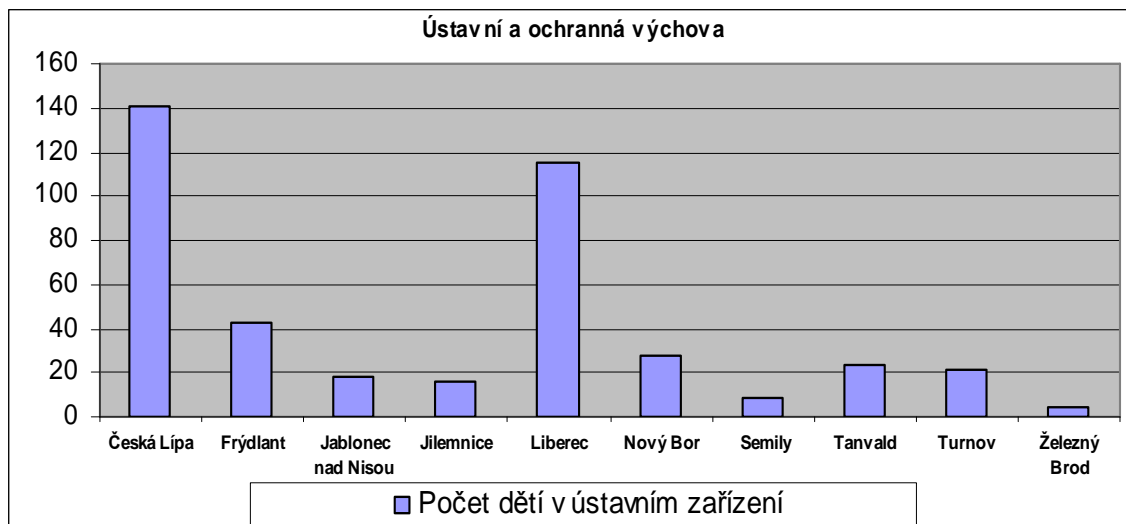
Nejvíce umístěných dětí evidovali pracovníci OSPOD v České Lípě a v Liberci. Nejméně umístěných dětí je evidováno v Železném Brodu, Semilech a v Jilemnici. V indexovém vyjádření zaujímá první místo v kraji obvod České Lípy a následují ho Frýdlant a Tanvald. Na opačném pólu jsou obvody Železného Brodu, Semil a Jablonce nad Nisou. Ke konci roku 2006 evidovali kurátoři pro mládež v Libereckém kraji celkem 3 mladistvé, kteří byli umístěni do věznic k výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody. Tito mladiství jsou vždy umisťováni na speciální oddělení pro mladistvé. Oddělení pro výkon vazby mladistvých a zároveň pro výkon trestu odnětí svobody je v Libereckém kraji zřízeno ve Věznici v Liberci. Podrobné údaje jsou uvedeny v tabulce 33 a grafu 18.

Tabulka 33 – počet osob do 18-ti let v institucionální péči

OBEC	Počet dětí v ÚV	Počet dětí v OV	Počet dětí ve VV či VTOS	Index na 10 tisíc obyv.
Česká Lípa	141	0	0	18,6
Frýdlant	43	0	0	17,7
Jablonec nad Nisou	18	1	2	3,6
Jilemnice	16	0	0	7,0
Liberec	115	1	0	8,6
Nový Bor	28	0	0	10,8
Semily	9	0	0	3,3
Tanvald	24	0	0	10,9
Turnov	21	1	1	7,1
Železný Brod	4	0	0	3,3
Celkem kraj	419	3	3	9,9

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

Graf 18 – počet dětí a mladistvých umístěných ve školském zařízení

Přetrvávajícím velkým problémem jsou útky dětí ze školských zařízení. Děti se na útěku nezřídka dopouštějí opakované trestné činnosti, parazitují na příbuzných či kamarádech, provozují prostituci, zneužívají drogy a hrají na výherních automatech. V mnoha případech se dostávají do kriminálního prostředí, nebo se z nich stávají osoby bez přístřeší. Mnohé z nich se stávají oběťmi trestné činnosti. (MV ČR, 2007)

V letech 1995 – 2004 bylo vyhlášeno 28 051 pátrání. Ve stejném období se 8 086 dětí dopustilo jednoho a více útěků. 4 986 dětí se dopustilo jednoho útěku, 2 145 dětí se dopustilo dvou až pěti útěků, 538 dětí šesti až deseti útěků a 417 dětí jedenácti a více útěků. Rok od roku počet vyhlášených pátrání po svěřencích školských zařízení narůstá. V roce 2005 bylo vyhlášeno celkem 5 705 pátrání a v roce 2006 dokonce 6 074. V roce 2000 bylo vyhlášených pátrání o více jak polovinu méně – 2 953. (MV ČR, 2007)

Problematika sociálně-právní ochrany dětí není v současnosti dostatečně provázaná s dalšími oblastmi jako je ústavní výchova realizovaná ve školských zařízeních a ve zdravotnických zařízeních. Důvodem je roztržičnost kompetencí pod tři resorty (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – sociálně – právní ochrana dětí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR – dětské domovy, diagnostické a výchovné ústavy a Ministerstvo zdravotnictví ČR – kojenecké ústavy). Tento stav trvá v podstatě od přijetí tzv. kompetenčního zákona (zákon č. 2/1969 Sb.), resp. jeho novely v roce 1993, která rozdělila kompetence ve výkonu státní správy jednotlivým ministerstvům. (BITTNER, 2007)

Na podporu zvyšování kvality procesu vzdělávání ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy jsou vytvářeny programy, které jsou spolufinancovány z Evropského sociálního fondu. V Libereckém kraji byl v programovacím období 2004 - 2006 realizován z programu SROP opatření 3.2. Sociální integrace realizován projekt „Příprava mládeže na vstup do života mimo dětský domov“, do kterého se zapojily čtyři dětské domovy v kraji (Jablonné v Podještědí, Dubá-Deštná, Česká Lípa, Frýdlant). Projekt byl určen dětem ve věku 15 až 18 let a připravoval je na úspěšné zapojení do života po opuštění zařízení po dosažení zletilosti. Jiný program z tohoto dotačního titulu pro skupinu osob do 18-ti let nebyl realizován.

Problematika dětí, které opustily školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Ministerstvo vnitra ČR uskutečnilo v letech 2006 – 2007 ve spolupráci s MŠMT rozsáhlý průzkum zaměřený na kriminalitu dětí, které během let 1995 – 2004 opustily školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Cílem výzkumu bylo zjistit, v jaké míře se tito lidé dopouštějí po opuštění zařízení protiprávní činnosti a nakolik jsou schopni se integrovat do běžného života.

Během sledovaného období opustilo zařízení ústavní a ochranné výchovy celkem 17 454 dětí. Celkově se trestné činnosti dopustilo 9 751 z nich. To představuje 56 % z celkového počtu dětí, které opustily uvedená zařízení. Z celkového počtu dětí se před a během pobytu v institucionální péči dopustilo trestné činnosti pouze 3.209 dětí, tj. 18 %. To znamená, že 82 % dětí se před a během pobytu ve školském zařízení nedopustilo žádné (zjištěné) trestné činnosti.

Trestné činnosti se dopustilo 6 542 dětí až po odchodu z institucionální péče, tj. 38 % z celkového počtu dětí. Z tohoto počtu se do roka po odchodu dopustilo trestné činnosti 1 681 dětí, tj. asi 10 % z celkového počtu a další po jednom roce po odchodu ze zařízení.

Dále byl zjištěno, že 1 268 dětí odešlo po ukončení institucionální péče do domů na půl cesty a 202 dětí do azylových zařízení (celkem tedy 1 470). Z tohoto počtu se 32 dětí dopustilo trestné činnosti do jednoho roku po odchodu ze školského zařízení, tj. pouze 4 %. Po jednom roce po opuštění institucionální péče se dopustilo trestné činnosti 322 dětí, tj. 40 %. Z dětí, které se vrátily do původní rodiny (12 308 osob) se dopustilo trestné činnosti do jednoho roku po návratu 1 328 dětí, tj. 11 %, a po roce od návratu 6 900, tj. 56 %.

Srovnáme-li to s výsledky dětí, které využily služeb sociální prevence, tj. domů na půl cesty popř. azylových zařízení, je zřejmé, že výrazně nižší podíl na trestné činnosti po návratu mají děti, které se nevracely do svého původního prostředí. (MVČR, 2007)

3.7.2 Dospělí

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností poskytují odborné sociální poradenství a koordinují poskytování sociálních služeb osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, dále osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Přitom obecní úřady spolupracují se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky. (viz § 92 odst. b) zákona o sociálních službách). Tato služba je tradičně nazývána jako sociální kurátor.

Sociální kurátoři převážně navštěvují klienty ještě v průběhu výkonu trestu a nabízejí klientům pomoc (tzv. předvýstupní poradenství). O pomoc žádají především klienti, kteří nemají rodinné zázemí. Nejčastěji se na kurátory obracejí se žádostí o pomoc při vyřizování dávek pomoci v hmotné nouzi (pouze malá část klientů získá po výkonu trestu zaměstnání) a pomoc při zajištění ubytování. Klientům je nabídnuta většinou ubytovna (zpravidla v majetku obce) nebo zařízení typu azylového domu.

V Libereckém kraji je relativně dostatečná síť azylových domů (7). Výjimkou je např. Semilsko. Nedostatek je vnímán zejména v zimních měsících, kdy se do těchto zařízení stahují i řada dalších osob bez přístřeší.

Na druhou stranu je nutné upozornit, že ne všichni sociální kurátoři pro dospělé navštěvují své klienty ve věznicích před propuštěním. Činnost kurátora pro dospělé je kumulována často s jinou činností – kurátor pro mládež, dávkový specialista a jiné. K 31. 12. 2007 působilo na obcích s rozšířenou působností Libereckého kraje celkem 10 sociálních kurátorů pro dospělé.

Osobám po VTOS jsou nabízeny i další programy. Jedná se zejména o rekvalifikační programy nebo programy penitenciární a postpenitenciární péče. Tyto programy se zaměřují na integraci osob ohrožených sociálním vyloučením a na jejich uplatnění na trhu práce. Program postpenitenciární péče realizovaný v Libereckém kraji je v současné době jediný, který je realizován pod záštitou Naděje o.s. v Jablonci nad Nisou: Program je určen pouze klientům z tohoto města. Do tohoto programu jsou zapojeni pracovníci PMS v Jablonci nad Nisou a další spolupracující organizace. Vhodné je podporovat realizaci více programů zaměřených na resocializaci především mladých lidí.

Statistické ukazatele o cílové skupině

Sociální kurátoři evidovali v Libereckém kraji celkem 1 211 osob, kterým poskytli v roce 2006 sociální poradenství nebo jinou službu, což řadí kraj na 13. místo v ČR. V České republice bylo ve sledovaném období evidováno 35 230 klientů. Absolutně nejvíce bylo evidováno ve sledovaném období v Liberci a za ním následovala s větším odstupem města Česká Lípa a Semily. V indexovém vyjádření se na 2. místo v kraji zařadil Tanvald za obvod Semil a před obvod Frýdlantu.

Ve sledovaném období bylo propuštěno z výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu vazby celkem 742 občanů měst a obcí Libereckého kraje (v ČR celkem 14 354 osob). Liberecký kraj je v počtu propuštěných na osmém místě. V indexovém vyjádření na 10 tisíc obyvatel připadá 17,3 osob propuštěných z vězení. Republikový průměr pak činí 14 osob. Zde Liberecký kraj obsadil již čtvrté místo. Nejvíce těchto občanů má trvalé bydliště opět ve správním obvodu měst Liberce a České Lípy. Nejméně uvedených osob je z Železnobrodsko, Semilsko a Jilemnicka.

V indexovém vyjádření jsou je nejvyšší počet propuštěných ve správních obvodech měst Tanvaldu, Liberce a České Lípy. Nejmenší indexový počet propuštěných je na Semilsku, kde

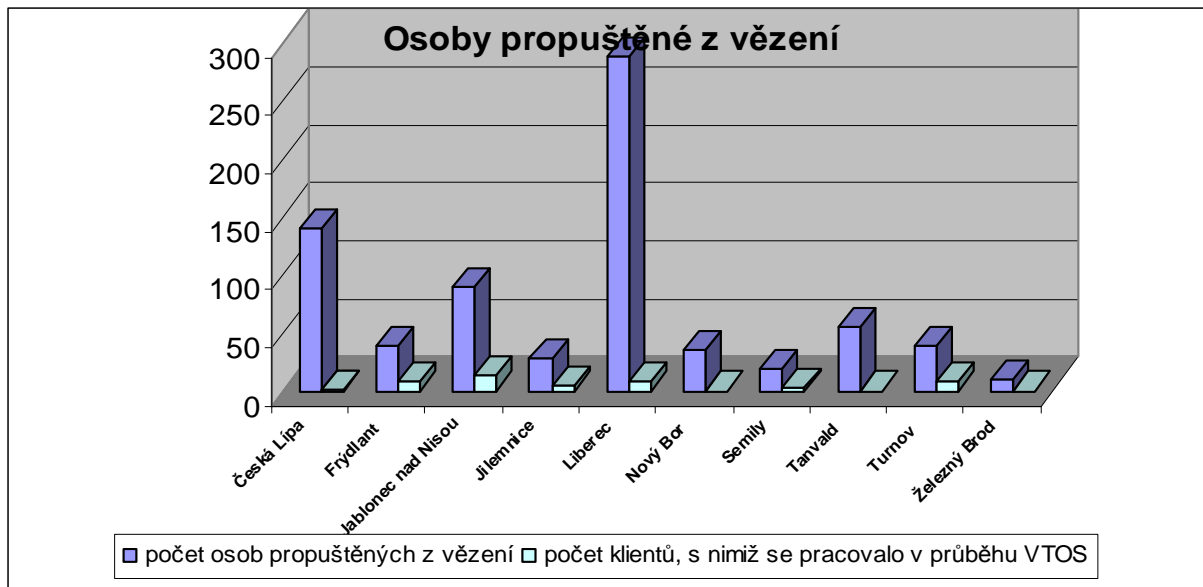
na 10 tisíc obyvatel připadá 7 propuštěných osob. Podrobněji jsou údaje uvedeny v tabulce 34 a grafu 19.

Tabulka 34 – počet osob evidovaných kurátory pro dospělé v roce 2006

OBEK	Evidovaný počet celkem 2006	Index na 10 tisíc obyvatel	počet osob propuštěných z vězení	Index na 10 tisíc obyvatel
Česká Lípa	215	28,4	140	18,5
Frydlant	86	35,4	39	16,1
Jablonec n. Nisou	103	19,4	89	16,8
Jilemnice	72	31,3	28	12,2
Liberec	321	23,9	288	21,5
Nový Bor	56	21,6	35	13,5
Semily	170	63,1	19	7,0
Tanvald	104	47,1	55	24,9
Turnov	68	22,0	39	12,6
Železný Brod	16	13,3	10	8,3
Celkem kraj	1211	28,3	742	17,3

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

Graf 19 – počet osob propuštěných z vězení v roce 2006

4 INSTITUCIONÁLNÍ ANALÝZA

Oblast ochrany před sociálně patologickými jevy lze rozdělit na několik typů prevence. Mezi významné typy prevence řadíme prevenci kriminality a neméně významnou prevenci sociální. Liberecký kraj se angažuje na poli sociální prevence, kdy každoročně vyhlašuje svůj dotační titul – Grantový fond, Program č. 9 – podpora sociálních služeb. Služby protidrogové prevence jsou financovány přímo z rozpočtu kraje.

V oblasti prevence kriminality a sociální prevence působí velké množství orgánů státní správy, orgánů územní samosprávy, zástupci nestátního neziskového i ziskového sektoru, popř. jiné subjekty. Preventivní aktivity lze rozdělit do působnosti několika resortů, které na preventivním poli vyvíjí aktivity samostatně nebo ve spolupráci s institucemi, které spadají pod působnost jiného resortu.

4.1 Resort Ministerstva vnitra ČR

V České republice byly institucionální podmínky pro rozvoj preventivní politiky vytvořeny v roce 1993, kdy byl zřízen Republikový výbor pro prevenci kriminality (dále pak RVPPK). Předmětem činnosti tohoto orgánu je především vytváření a realizace preventivní politiky na meziresortní úrovni a její konkretizace na úrovni krajské a místní. Odpovídá za zpracování Strategie PK a dalších koncepčních materiálů, za metodické vedení regionálních (vyšších územně správních celků - krajů) a místních orgánů při realizaci Strategie, za účelné vynakládání prostředků ze státního rozpočtu určených na realizaci aktivit PK a za vyhodnocování účinnosti preventivních programů. RVPPK koordinuje činnost příslušných resortů v oblasti prevence kriminality, spolupracuje s nestátními neziskovými organizacemi a hromadnými sdělovacími prostředky.

Předsedou RVPPK je ministr vnitra a ve výboru jsou vedle ministerstva vnitra zastoupena resortní ministerstva:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí,
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
- Ministerstvo spravedlnosti,
- Ministerstvo obrany,
- Ministerstvo zdravotnictví,
- Ministerstvo financí,
- Ministerstvo pro místní rozvoj

a zástupci:

- Nejvyššího státního zastupitelství,
- Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky,
- Rady vlády pro záležitosti romské komunity.

V roce 1996 byly poprvé na prevenci kriminality vyčleněny finanční prostředky (150 mil. Kč) v kapitole Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu. Hlavním pilířem financování preventivní činnosti se stal Program prevence kriminality na místní úrovni (dále jen Program)., Aktivity v rámci programu byly realizovány samosprávami obcí za přispění státní účelové dotace. Hlavní charakteristikou období 1996 – 2007 bylo budování systému prevence kriminality včetně jeho organizačního, personálního, informačního i finančního zabezpečení. Vytvořený systém se opírá o preventivní programy resortů zastoupených v RVPPK, o programy prevence kriminality na místní úrovni, o výzkumnou, analytickou, vyhodnocovací a preventivní činnost Ministerstva vnitra a Policie ČR, o spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi a se subjekty podnikajícími zejména v oblasti situační prevence.

V letech 1996 - 2003 byly realizovány programy zpočátku pouze ve městech s počtem obyvatel nad 30 tisíc, od roku 1999 i v menších městech. Za dobu trvání Programu bylo celkem podpořeno více než 4 000 projektů prevence kriminality ve 230 obcích a 8 krajích státní účelovou dotací blížící se částce 900 mil. Kč. Od roku 2004 do současnosti byl realizován program Partnerství, který umožňoval podporovat preventivní aktivity bez ohledu na počet obyvatel v obci. Klíčovým kritériem pro financování aktivit v rámci programu byl rozsah bezpečnostního problému. Od roku 2006 se do realizace Programu byly zapojeny také kraje. (MV ČR, 2007)

Vláda ČR dne 15. 10. 2007 usnesením č. 1150 schválila Strategii prevence kriminality na období 2008 – 2011 (základní dokument preventivní politiky státu). Systém prevence kriminality je v ní nově rozčleněn na tři úrovně: republikovou, krajskou a městskou. Strategie zároveň přesouvá větší kompetence v oblasti prevence kriminality na kraje. Kraj bude plánovat preventivní aktivity na svém území a v obcích do 25 tisíc obyvatel. Města nad 25 tisíc obyvatel jsou zařazena do tzv. městské úrovně prevence kriminality, kterou zabezpečuje Ministerstvo vnitra ČR. Finanční dotaci na aktivity krajské úrovně prevence

kriminality obdrží kraj od MV ČR. Kraj může následně tyto prostředky rozdělovat formou dotací v samostatné působnosti.

Rok 2008 je stanoven jako přechodný. Kraje (VÚSC) připravují krajský program na rok 2008. V souladu se Strategií je Krajský program Libereckého kraje na rok 2008 sestaven z projektů čtyř obcí, které byly zařazeny na základě metodiky Ministerstva vnitra ČR do seznamu obcí do 25 tisíc obyvatel s nejvyšším počtem trestných činů. V roce 2008 rozděljuje státní účelovou dotaci na preventivní projekty uvedených obcí ještě Ministerstvo vnitra ČR. Seznam obcí do 25 tisíc obyvatel byl sestaven na základě kritérií stanovených MV ČR. Základním kritériem byl počet trestných skutků spáchaných v daném městě. Pro rok 2008 byla navržena města Libereckého kraje do krajského programu v tomto pořadí: 1. Frýdlant, 2. Jilemnice, 3. Nový Bor a 4. Tanvald.

Další významné dokumenty:

- Národní plán boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí na období 2006 – 2008
- Národní strategie boje proti obchodování s lidmi (pro období 2005 - 2007)
- Vyhodnocení účinnosti přijaté legislativy související se systémovým přístupem k péči o delikventní mládež
- Koncepce boje proti trestné činnosti v oblasti informačních technologií
- Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011
- Aktualizovaná koncepce boje proti organizovanému zločinu

4.1.1 Strategie Prevence kriminality ČR na období 2008 – 2011

Systém prevence kriminality byl rozdělen na tři úrovně - na republikovou, krajskou a městskou. Úkolem republikové úrovně prevence kriminality je:

1. koordinovat preventivní aktivity jednotlivých výše uvedených článků systému,
2. zkvalitňovat systém po stránce personální, metodické a informační,
3. zabezpečovat realizaci mezipřírodních a celorepublikových projektů,
4. vytvářet podmínky pro finanční zabezpečení realizace úkolů vyplývajících ze Strategie prevence kriminality ČR na léta 2008 – 2011.

Priority republikové úrovně:

- plošné rozšíření Systému včasné intervence a týmů pro mládež,
- efektivní čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních fondů,
- legislativní zakotvení prevence kriminality.

Hlavní úkoly v letech 2008 – 2011:

- analytická, vyhodnocovací a kontrolní činnost,
- metodická činnost a konzultace vůči krajům a velkým městům zařazeným do městské úrovně prevence,
- iniciace, metodické zpracování a podpora realizace mezipřírodních projektů,
- rozšíření Systému včasné intervence a týmů pro mládež na území celé republiky (dále jen „SVI“),

- zajištění vzdělávacích programů pro pracovníky v oblasti prevence kriminality, SVI a pro policisty v metodách práce Community policing,
- zabezpečení dotační politiky ze státního rozpočtu pro oblast prevence kriminality,
- čerpání finančních prostředků z příslušných fondů EU,
- podpora kriminologických a sociologických výzkumů,
- posilování pozic ČR v mezinárodních orgánech prevence kriminality,
- usilování o legislativní zakotvení prevence kriminality. (MV ČR, 2007)

4.1.2 Preventivní aktivity měst Libereckého kraje

V rámci programu prevence kriminality na místní úrovni bylo od roku 1996 do roku 2007 městům a obcím Libereckého kraje předělena státní účelová dotace na 210 preventivních projektů. Státní dotaci z tohoto programu získalo celkem 16 měst v kraji, kterým byla poskytnuta dotace v celkové výši 45,217 miliónů Kč.

V tabulce 35 je uveden přehled počtu podpořených měst, jejich projektů podpořených státní účelovou dotací a celková výše přidělené dotace za uvedené období. Nejvyšší dotace v tomto programu byla městům Libereckého kraje poskytnuta v letech 1997 (6,7 mil Kč) a 2004 (5,047 mil. Kč).

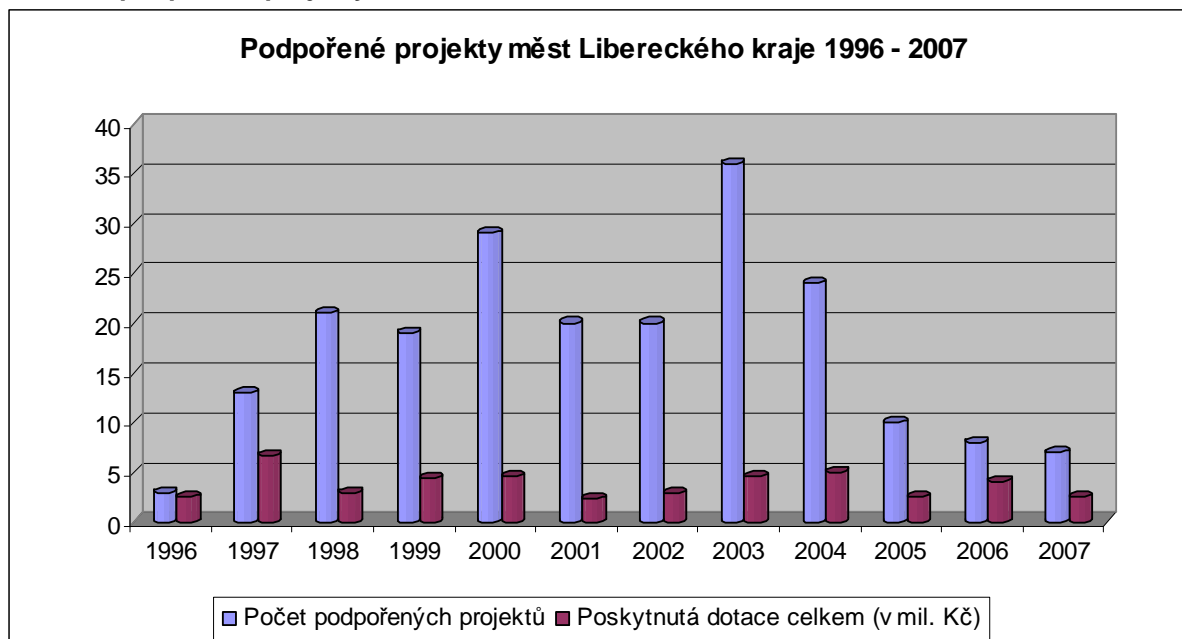
Tabulka 35 – počet podpořených měst v kraji a projektů od roku 1996

Rok	Počet podpořených měst	Projektů	Výše dotace (v mil. Kč)
1996	1	3	2,540
1997	2	13	6,701
1998	2	21	2,953
1999	3	19	4,401
2000	3	29	4,539
2001	4	20	2,369
2002	4	20	2,875
2003	8	36	4,607
2004	8	24	5,047
2005	4	10	2,486
2006	7	8	4,145
2007	6	7	2,554
Celkem	16	210	45,217

Zdroj: OPK MV ČR, 2007

V grafu 20 jsou uvedeny údaje o počtu podpořených projektů a celkové poskytnuté dotaci. Tabulka 30 uvádí počet podpořených projektů měst Libereckého kraje a celková výše poskytnuté dotace ze státního rozpočtu za dobu trvání dotačního programu. Podpořeno bylo celkem 210 projektů a poskytnuta dotace v celkové výši přesahující 45 milionů Kč.

Graf 20 – podpořené projekty měst ve sledovaném období

Státní dotaci na preventivní projekty získala především největší města kraje – Liberec, Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Nový Bor. Společně tato města vyčerpala dotaci ve výši 33 952 tisíc Kč z celkové výše 45,217 mil. Kč, tj. více jak 75 %.

Tabulka 36 - souhrn podpořených projektů jednotlivých měst kraje a celková výše dotace ve sledovaném období

Liberecký kraj	Celkem 1996 – 2007	
	Počet projektů	Dotace
Bedřichov	2	358 000
Cvikov	1	430 000
Česká Lípa	68	9 055 500
Doksy	2	211 000
Fřýdlant	6	1 380 000
Hrádek n. N.	1	45 000
Jablonec n. N.	48	7 023 500
Jablonné v P.	2	311 000
Janov n. Nisou	1	909 000
Liberec	41	13 259 500
Mimoň	3	600 000
Nový Bor	22	4 613 500
Nový Oldřichov	1	360 000
Semily	2	1 690 000
Tanvald	2	2 319 000
Turnov	8	2 652 000
Celkem	210	45 217 000

Zdroj: OPK MV ČR, 2007

Tabulky 37 – 41 uvádějí přehled projektů měst podpořených v jednotlivých letech 1996 – 2007. Od roku 2004 je u podpořených projektů měst uveden také typ projektu.

Jsou rozlišeny tři základní typy preventivních opatření:

1. Situační prevence

Je zaměřena na minimalizaci a eliminaci příležitostí k páčání trestné činnosti. Staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Zvyšuje pravděpodobnost odhalení pachatele a snižuje potencionální zisk z trestné činnosti. Škála aktivit je široká od legislativní iniciativy, organizaci bezpečnostní struktury a realizaci různých technických opatření. Za nejefektivnější projekty v této oblasti jsou považovány projekty zřizování městských kamerových dohlížecích systémů a pultů centrální ochrany. Nejčastěji tyto aktivity realizují obce v samosprávné působnosti a Policie ČR.

2. Sociální prevence

Je orientována na odstranění příležitostí k páčání trestné činnosti. Vytváří aktivity zaměřené na socializaci a změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek prostředí, které produkuje pachatele trestné činnosti. Realizaci sociálně-preventivních aktivit, jejichž škála je poměrně široká (volnočasové aktivity, nízkoprahová, poradenská a krizová zařízení, resocializační a rekvalifikační programy, azylové a chráněné bydlení, terénní sociální práce) se významně věnují samosprávy obcí a zejména nestátní neziskové organizace. Pozornost je zaměřena na mládež ohroženou sociálně patologickými jevy.

3. Informování občanů o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností

Cílem je poskytování objektivních a včasných informací o sociálně patologických jevech a rizikovém chování o příčinách těchto jevů. Hlavními aktivitami je informování veřejnosti o nejčastějších typech trestné činnosti a o způsobech jejich páčání a o místech a časech jejich výskytu a poskytování rad, návodů a doporučení prostřednictvím médií, přednášek, besed, tiskovin a poradenských služeb.

Preventivní aktivity se uskutečňují v celostátním, regionálním i místním rámci a to na úrovni primární, sekundární a terciární prevence.

Primární prevence se zaměřuje na kořeny delikvence, na hlubší příčiny kriminálního jednání. Zahrnuje celou populaci, dospělé i děti.

Sekundární prevence se zaměřuje na konkrétní rizikové jedince a skupiny obyvatelstva, úžeji vymezené podle věku, druhu ohrožení, teritoria apod. Usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a o aktivní podporu společensky akceptovaného chování.

Terciární prevence představuje resocializační a reintegrační opatření směřující k těm, kteří se již protiprávního jednání dopustili, na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy, a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů (MV ČR, 2007).

V níže uvedených tabulkách jsou uvedeny údaje o realizaci projektů obcemi kraje v jednotlivých letech v období existence dotačního programu pro prevenci kriminality. V posledních čtyřech letech (2004 – 2007) realizovala města a obce Libereckého kraje celkem 49 preventivní projektů podpořených státní účelovou dotací z Programu prevence kriminality MV ČR. Z tohoto počtu bylo:

- 22 projektů sociální prevence,
- 22 projektů situační prevence,
- 5 informativních projektů.

Od roku 2004 se počet realizovaných projektů sociální prevence postupně snižoval a v roce 2007 byly již realizovány pouze preventivní projekty z oblasti situační prevence a jeden projekt zaměřený na informování občanů.

Tabulka 37 – počet podpořených projektů měst a celková výše poskytnuté dotace v letech 1996 – 2001

Kraj Liberecký	1996		1997		1998		1999		2000		2001	
	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet
Bedřichov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cvikov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Česká Lípa	0	0	3219000	8	1641000	14	1485000	12	773000	11	310000	3
Doksy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Frydlant	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hrádek n. N.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jablonec n. N.	0	0	0	0	0	0	230000	3	3247000	14	1166000	9
Jablonné v P.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Janov n. Nisou	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liberec	2540000	3	3482000	5	1312000	7	2686000	4	519000	4	303000	2
Mimoň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nový Bor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	590000	6
Nový Oldřichov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Semily	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanvald	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Turnov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	2540000	3	6701000	13	2953000	21	4401000	19	4539000	29	2369000	20
Kraj Liberecký	2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet	dotace	počet
Bedřichov	0	0	0	0	160000	1	0	0	0	0	198000	1
Cvikov	0	0	430000	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Česká Lípa	201500	3	361000	9	585000	6	0	0	480000	2	0	0
Doksy	0	0	0	0	180000	1	0	0	31000	1	0	0
Frydlant	0	0	510000	4	0	0	0	0	0	0	870000	2
Hrádek n. N.	0	0	0	0	0	0	45000	1	0	0	0	0
Jablonec n. N.	1225500	10	810000	8	345000	4	0	0	0	0	0	0
Jablonné v P.	0	0	234000	1	0	0	0	0	0	0	77000	1
Janov n. Nisou	0	0	0	0	909000	1	0	0	0	0	0	0
Liberec	1500	1	284000	6	526000	4	1572000	4	34000	1	0	0
Mimoň	0	0	448000	1	0	0	62000	1	0	0	90000	1
Nový Bor	1446500	6	1530000	6	1047000	4	0	0	0	0	0	0
Nový Oldřichov	0	0	0	0	0	0	0	0	360000	1	0	0
Semily	0	0	0	0	0	0	0	0	1190000	1	500000	1
Tanvald	0	0	0	0	0	0	0	0	1500000	1	819000	1
Turnov	0	0	0	0	1295000	3	807000	4	550000	1	0	0
Celkem	2875000	20	4607000	36	5047000	24	2486000	10	4145000	8	2554000	7

Zdroj: MV ČR, 2007

Tabulka 38 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2004

Kraj Liberecký 2004	Výše celkové dotace	Počet projektů celkem	Typy projektů		
			Sociální prevence	Situační prevence	Informování občanů
Bedřichov	160 000	1		1	
Česká Lípa	585 000	6	5	1	
Doksy	180 000	1		1	
Jablonec n. Nisou	345 000	4	1	2	1
Janov nad Nisou	909 000	1		1	
Liberec	526 000	4	4		
Nový Bor	1 047 000	4	2	1	1
Turnov	1 295 000	3	2	1	
Celkem	5 047 000	24	14	8	2

Zdroj: MV ČR, 2007

Tabulka 39 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2005

Kraj Liberecký 2005	Výše celkové dotace	Počet projektů celkem	Typy projektů		
			Sociální prevence	Situační prevence	Informování občanů
Hrádek n. N.	45 000	1		1	
Liberec	1 572 000	4	2	2	
Mimoň	62 000	1	1		
Turnov	807 000	4	3	1	
Celkem	2 486 000	10	6	4	0

Zdroj: MV ČR, 2007

Tabulka 40 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2006

Kraj Liberecký 2006	Výše celkové dotace	Počet projektů celkem	Typy projektů		
			Sociální prevence	Situační prevence	Informování občanů
Česká Lípa	480 000	2		1	1
Doksy	31 000	1			1
Liberec	34 000	1	1		
Nový Oldřichov	360 000	1	1		
Semily	1 190 000	1		1	
Tanvald	1 500 000	1		1	
Turnov	550 000	1		1	
Celkem	4 145 000	8	2	4	2

Zdroj: MV ČR, 2007

Tabulka 41 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2007

Kraj Liberecký 2007	Výše celkové dotace	Počet projektů celkem	Typy projektů		
			Sociální prevence	Situační prevence	Informování občanů
Bedřichov	198 000	1		1	
Frýdlant	870 000	2		1	1
Jablonné v Podj.	77 000	1		1	
Mimoň	90 000	1		1	
Semily	500 000	1		1	
Tanvald	819 000	1		1	
Celkem	2 554 000	7	0	6	1

Zdroj: MV ČR, 2007

4.1.3 Typy projektů prevence kriminality

V tabulkách 38 – 41 jsou uvedeny podpořené projekty měst Libereckého kraje v letech 2004 – 2007. Níže jsou uvedeny příklady nejčastěji realizovaných projektů situační a sociální prevence a informování občanů.

Ad 1. Oblast situační prevence

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti tím, že minimalizuje kriminogenní podmínky prostřednictvím klasické, technické, fyzické a režimové ochrany.

Cílem opatření situační prevence je:

- ztížení dostupnosti cílů a snížení výnosnosti trestných činů pro pachatele,
- zvýšení pocitu bezpečí občanů,
- vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách,
- zvýšení efektivity práce bezpečnostních složek a zlepšení koordinace jejich postupu,
- využití jako represivního prostředku pro zachycení, identifikaci, dopadení pachatele a při dokazování trestné činnosti.

Nejčastějšími projekty situační prevence jsou zabezpečování bytů, rodinných domků, chat a dalších soukromých i veřejných objektů proti vloupání, napojování objektů měst a obcí na pulty centralizované ochrany, osvětlení frekventovaných a nepřehledných míst, instalace městských kamerových dohlížecích systémů, propojování pracovišť městské policie s Policií ČR, propojování složek integrovaného záchranného systému apod. Úspěšnost projektů situační prevence je vysoká a měřitelná. Lze hodnotit dynamiku vývoje trestné činnosti a přestupků, míru objasňenosti trestné činnosti a do jisté míry i pocit bezpečí občanů. Efektivitu zvolených opatření (projektů) je třeba posuzovat ve vztahu k finančním a personálním prostředkům do nich vložených.

• **Městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS) v Libereckém kraji**

Z pohledu prevence kriminality jsou MKDS charakterizovány jako systémy k vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách, kde slouží k dohledu na dodržování veřejného pořádku a zvyšují tak pocit bezpečí občanů.

Kamery se instalují ve městech s vysokou koncentrací obyvatel a návštěvníků, do míst, v nichž je dlouhodobě registrován vysoký počet trestných činů, tzv. pouliční kriminality a přestupků proti majetku a veřejnému pořádku. Jedná se zejména o nádraží, velká parkoviště, obchodní zóny, náměstí a o další místa, kde jsou soustředěny kulturní, komerční a společenské instituce a dopravní uzly.

Kamerový systém tvořený sítí stacionárních kamerových bodů může být doplněn tzv. mobilními kamerami, které jsou osazovány do připravených pozic dle momentální potřeby. (MV ČR, 2007)

Kamerové systémy jako nástroje v oblasti boje s kriminalitou mohou být účinné pouze za určitých podmínek, které reagují na dané faktory. Jsou to zejména faktory: typ oblasti (terénu), dostatečná síť kamerových bodů, druh trestné činnosti nejčastěji páchaný v dané lokalitě, dostatečné osvětlení oblasti, technická úroveň systémů a jiné.

Další typy projektů situační prevence:

- pulty centralizované ochrany,
- signál v tísni – zabezpečovací zařízení,
- bezpečnostní stojany pro kola (uzamykatelné řetězy),
- osvětlení rizikových míst,
- oplocení rizikových míst,
- bezpečnostní opatření v dopravě a jiné.

Ad 2. Oblast sociální prevence

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti.

Projekty z okruhu sociální prevence se proto orientují především na potenciální nebo již na skutečné pachatele trestné činnosti, na kriminogenní prostředí a na sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Do sociální prevence je zahrnuta také pomoc obětem trestné činnosti.

Široké spektrum projektů sociální prevence lze rozčlenit na (dle převažující povahy aktivit a zaměření na cílové skupiny):

- **Sportovní aktivity**

- skate + in line,
- školní hřiště,
- sportovní plácky,
- sportovní vybavení + půjčovny a jiné.

Cílem těchto projektů je nabídnout možnost aktivního prožívání volného času neorganizovaným dětem a mládeži a také dospělým zájemcům zejména v lokalitách charakteristických nízkou úrovní občanské vybavenosti a nedostatkem příležitostí ke sportovnímu využití.

Z hlediska četnosti realizovaných projektů skupiny sportovních aktivit se v posledních letech jedná v první řadě o vybavení skate + in-line areálů překážkami a o půjčovny sportovního vybavení. V současné době je již nedílnou součástí těchto projektů zajištění sociální asistence. Asistent má zároveň na starosti půjčovnu sportovního vybavení a ochranných pomůcek. Zajištění dohledu zamezuje vzniku problémů často se vyskytujících u volně přístupných areálů (vandalismus, nežádoucí chování).

Půjčovna sportovních potřeb a bezpečnostních pomůcek (branky, desky na streetball, míče, sítě, pátky, kola, brusle, helmy, chrániče apod.) umožňuje využívat možnosti zařízení i zájemcům ze sociálně slabých rodin nebo z jinak handicapovaného prostředí. To platí i v případě projektů jiných víceúčelových sportovních areálů, horolezeckých stěn a zpřístupnění školních hřišť veřejnosti v čase mimo vyučování.

- **Zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké):**

- nízkoprahová zařízení a terénní sociální práce,
- poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty,
- krizová a azylová zařízení,
- pomoc obětem trestných činů.

Projekty v kategorii „jiné zájmové aktivity“ (mimo sportovní) mají za cíl nabídnout možnost trávení volného času akceptovatelným, tvořivým způsobem a tím snižovat bariéry, které zabraňují cílové skupině dosažení sociálních potřeb neprofesního uplatnění se, relaxace a rekreace. Mezi bariéry můžeme zařadit chudobu, mentální úroveň, sociokulturní a rasové odlišnosti, osobnostní odchylky a sociálně patologické handicap.

V praxi se jedná převážně o klubové, technicky nebo umělecky zaměřené aktivity jako jsou malování, modelování, keramika, zpěv, tanec, hra na hudební nástroje (amatérské kapely), společenské hry, diskotéky, společenské zábavy nebo zájmovou rukodělnou činnost. Předpokládá se, že klubová činnost je pravidelná a v prostorách klubu se střídají skupiny klientů podle specifického zájmu o určitou činnost nebo se organizuje „volný program“, který může být u některých projektů stěžejní. Aktivity jsou určeny všem zájemcům, neplatí princip exkluzivity, limit počtu klientů je pouze prostorový, materiální a personální. Je vhodné, aby volnočasová a zájmová činnost klubu byla propojena s poradenstvím, vzdělávacími činnostmi, případně s pomocí v krizových životních situacích.

Hlavními cíli „nízkoprahových“ projektů jsou vytvářením podmínek pro smysluplné, účelné a vhodné trávení volného času stáhnout rizikové děti a mládež z ulice a odklonit je od nevhodného prostředí hospod a heren, požívání alkoholu, kouření a experimentování s drogami, získání osobního kontaktu a důvěry problémových jedinců pro možnost sociální práce (případně i intervence) s nimi a jejich motivování ke smysluplným zájmům a aktivitám, vytváření prostředí pro neformální poradenství (formou poradenství a sociálního doprovázení pracovat s mládeží a pomáhat zmenšovat rizikové faktory).

Nízkoprahovost kluboven lze definovat jako otevření se a pomoc širokému spektru mládeže s různými specifickými problémy bez toho, aby návštěvníci byli k těmto zařízením nějakým způsobem vázáni, aniž by museli překonávat bariéru „nároku“ na aktivitu, dovednosti, schopnosti, výkon nebo pravidelnost návštěv. V sociálně rizikových lokalitách mají klubovny často formu komunitních center.

Zájmová činnost kluboven je ve většině realizovaných projektů propojena se sociální prací terénního sociálního pracovníka, s poradenstvím, vzdělávací činností a v případě potřeby s první krizovou pomocí. Sociální práce je zaměřená přímo k ohroženým jedincům se snahou eliminovat rizika spojená s jejich nevhodným stylem života a nabízí účast při řešení různých problémů nebo zprostředkování kontaktů na odborné poradenství a pomoc institucí poskytujících specificky zaměřené služby.

Na průběžnou práci s klienty zpravidla navazují sociálně rehabilitační pobyty zaměřené na nejčastější problémy. Terapeutické pobyty jsou realizovány zejména pro děti s poruchami chování, s výchovnými problémy, klienty sociálních kurátorů, pedagogicko psychologických poraden pod vedením specializovaných odborníků.

- **Specifické projekty:**
 - zvyšování právního vědomí,
 - systém včasné intervence,
 - prevence diváckého násilí.

Na úrovni primární prevence je realizována a podporována řada projektů, jejichž cílem je předávání informací z oblasti právního vědomí a vštěpování společenských norem dětem a mladistvým všech věkových kategorií. Existuje široké spektrum způsobů a forem, kterými je tohoto cíle dosahováno: kromě předmětů v rámci vyučování se jedná o přednášky, besedy a edukační cykly jako je například projekt „Učíme se s policií“, nebo dnes již všeobecně známý a v celé republice standardně realizovaný projekt „Ajaxův zápisník“, různé informační materiály (publikace, skládačky, samolepky, letáky, plakáty), tematicky zaměřené výtvarné či literární soutěže apod.

Ad 3. Informování občanů

Nejčastější projekty komunikace a informování občanů:

- přednášky a přednáškové cykly,
- kursy výcviku sebeobrany,
- poradenská centra,
- mobilní poradny,
- sousedská výpomoc,
- evidence jízdnic kol.

Zařízení a prostředky pro komunikaci s veřejností:

- schránky důvěry,
- tištěné informační materiály, audio, video materiály,
- venkovní varovné prostředky,
- bezpečná lokalita a jiné. (MV ČR, 2007)

4.2 Resort Ministerstva a sociálních věcí ČR

MPSV se v rámci preventivní činnosti soustřeďuje na oblast sociální prevence. Do této oblasti lze zahrnout zejména oblast podpory sociálních služeb. V rámci sociální prevence rozdělujeme další oblasti podpory:

- **sociálně-právní ochrana dětí** dle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění – zde je upraven postup orgánů veřejné správy a pověřených osob při péči o děti a mládež ohrožených sociálně patologickými jevy (podrobněji kapitola 3.7.1),
- **integrace příslušníků sociálně vyloučených romských komunit** – podrobněji je uvedeno v kapitole 4.6.

Významné dokumenty:

- Národní koncepce rodinné politiky (2005),
- Akční plán na podporu rodin s dětmi na období 2005 – 2009,
- Národní akční plán sociálního začleňování 2006 – 2008,
- Národní zpráva o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování na léta 2006 – 2008,
- Bílá kniha v sociálních službách (2003).

Pro rok 2008 MPSV vyhlásilo vedle programu na podporu poskytování sociálních služeb dotační titul – **Program podpory rodiny**. Tento program byl rozdělen na oblasti:

- I. Podpora zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o děti.
- II. Podpora zkvalitňování partnerských a manželských vztahů a posilování rodičovských kompetencí.
- III. Podpora náhradní rodinné péče.
- IV. Podpora doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a výchovné péči.

4.2.1 Sociální služby – poskytování, organizace a financování

Od roku 2007 je systém poskytování, financování a organizace sociálních služeb upraven zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění.

Sociální služba je činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení (§ 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění).

Sociální služby zahrnují tři základní oblasti služeb:

- a) sociální poradenství,
- b) služby sociální péče,
- c) služby sociální prevence.

Celkem je v zákoně definováno 33 druhů sociálních služeb. Kromě odborného sociálního poradenství je definováno 14 druhů služeb sociální péče a 18 druhů služeb sociální prevence.

Pro oblast prevence kriminality jsou klíčové zejména služby sociální prevence. U služeb významných pro tuto oblast je uveden i stručný popis.

Jsou to tyto služby:

1. **Raná péče**
2. **Telefonická krizová pomoc**
3. **Tlumočnické služby**
4. **Azylové domy** – jsou pobytové služby osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Jsou různého druhu, např. azylové domy pro rodiče s dětmi, azylové domy pro ženy, pro muže, případně i pro osoby mladší 18 let. Vedle poskytnutí ubytování je vždy nezbytné poskytnout také podporu, která vede k řešení nepříznivé sociální situace, a to především prostřednictvím sociální práce.
5. **Domy na půl cesty** – jsou pobytovou službou pro osoby do 26 let, které žily dlouhodobě ve školských zařízeních ústavní nebo ochranné výchovy, nebo v jiných zařízeních pro děti a mládež a pro osoby, které byly propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Domy na půl cesty mají těmto lidem poskytnout podmínky pro úspěšný samostatný start do samostatného života.
6. **Kontaktní centra** – jsou obvykle ambulantní zařízení určená osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Služby zde poskytované mají za cíl snižovat sociální a zdravotní rizika spojená se zneužíváním návykových látek.
7. **Krizová pomoc** – je terénní, ambulantní nebo pobytová sociální služba určená osobám, které se přechodně nacházejí v situaci ohrožení zdraví a života a nejsou schopny tuto situaci v daném okamžiku řešit vlastními silami. Krizová pomoc vedle poskytnutí stravy či ubytování nabízí především socioterapii a pomoc při vyřízení nezbytných osobních záležitostí.
8. **Nízkoprahová denní centra** – jsou určena osobám bez přístřeší a nabízejí pomoc se zajištěním osobní hygieny, zajištěním stravy a vyřízením nezbytných osobních záležitostí.
9. **Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** – poskytují zejména ambulantní služby pro děti a mládež ve věku 6 až 26 let, které jsou ohroženy společensky nežádoucími jevy (kriminalita, alkohol, drogy apod.). Cílem služby je zejména nabízet smysluplné využití volného času, pomoc v orientaci ve společenském prostředí a pomoc se změnou životního stylu, který je ohrožuje.
10. **Noclehárny** – nabízejí osobám bez přístřeší možnost přenocování a podmínky pro osobní hygienu.
11. **Služby následné péče** – jsou určeny osobám trpícím chronickým duševním onemocněním nebo osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly ústavní léčbu. Jejich cílem je pomoc při zvládnutí běžných životních podmínek a prevence recidivy.
12. **Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** – nabízejí rodinám s dětmi pomoc se zvládnutím dopadů dlouhodobě krizové sociální situace rodiny nebo jejího člena.
13. **Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením**
14. **Sociálně terapeutické dílny**

- 15. Terapeutické komunity** – poskytují pobytové služby pro osoby závislé na návykových látkách nebo i osoby s chronickým duševním onemocněním s cílem zbavit se závislosti a vytvořit dobré podmínky pro začlenění do společnosti.
- 16. Terénní programy** – jsou realizovány s cílem vyhledávat osoby, které žijí rizikovým způsobem života nebo žijí v sociálně vyloučených komunitách a pomáhat jim v minimalizaci rizik spojených s tímto způsobem života a v začlenění do společnosti.
- 17. Sociální rehabilitace** – má za cíl pomoc lidem k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti, a to rozvojem jejich schopností a dovedností a posilováním návyků potřebných pro samostatný život. Služba je určena osobám se zdravotním postižením, ale také osobám, které jsou ohroženy sociálním vyloučením z jiného důvodu, například etnické příslušnosti, chudoby, dlouhodobé nezaměstnanosti apod. (MPSV, 2006).
- 18. Intervenční centra** – poskytují sociální služby obětem domácího násilí. Systém pomoci těmto osobám je upraven především zákonem č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, v platném znění. V rámci tohoto zákona a zákona o sociálních službách je upraven způsob intervence ve prospěch obětí domácího násilí. Intervenční centra mají být vysoce profesionální službou, která je povinna nabídnout obětem domácího násilí pomoc a podporu při zvládnutí této krizové životní situace, která následuje bezprostředně po útoku. Intervenční centra (koordinátoři) mají také za úkol koordinovat činnost orgánů veřejné správy a dalších odborných subjektů při zajištění pomoci obětem domácího násilí.

Sociální služby lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb. Oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci. Pro snadné získání informací o poskytovatelích služeb a jimi poskytovaných sociálních službách je veden elektronický registr (dále jen „registr“), který je veřejně přístupný na:

http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do;jsessionid=D2FBB36CB02751720EE99DB39E40B17C.node1?SUBSESSION_ID=1197896557362_1.

4.2.2 Sociální služby na území Libereckého kraje v roce 2008

V roce 2007 bylo krajským úřadem zaregistrováno celkem 258 služeb. V rámci prevence kriminality je věnována pozornost vybraným druhům služeb sociální prevence. Cílové skupině, do které jsou zařazeny osoby ohrožené sociálně patologickými jevy, krizí, ohrožené sociálním vyloučením a oběti trestné činnosti, je poskytována služba – odborné sociální poradenství. Tato služba je poskytována (stejně jako služby sociální prevence) převážně nestátními neziskovými organizacemi. Odborné sociální poradenství poskytuje uvedené cílové skupině 17 subjektů působících v Libereckém kraji. Podrobnější údaje jsou v tabulce 42 a grafu 21.

Z analýzy vyplynula absence některých registrovaných sociálních služeb v určitých oblastech kraje. Některé služby sociální prevence nejsou v kraji poskytovány vůbec.

Služba, která není v kraji poskytována vůbec je dům na půl cesty. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi poskytují v kraji tři poskytovatelé služeb (z toho dvě služby pro danou cílovou skupinu). Tyto sociální služby jsou významné pro sanaci rodin. Snižují riziko umístování dětí z nefunkčních rodin do školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné péče. Zvyšují i pravděpodobnost včasějšího návratu těchto dětí do rodiny.

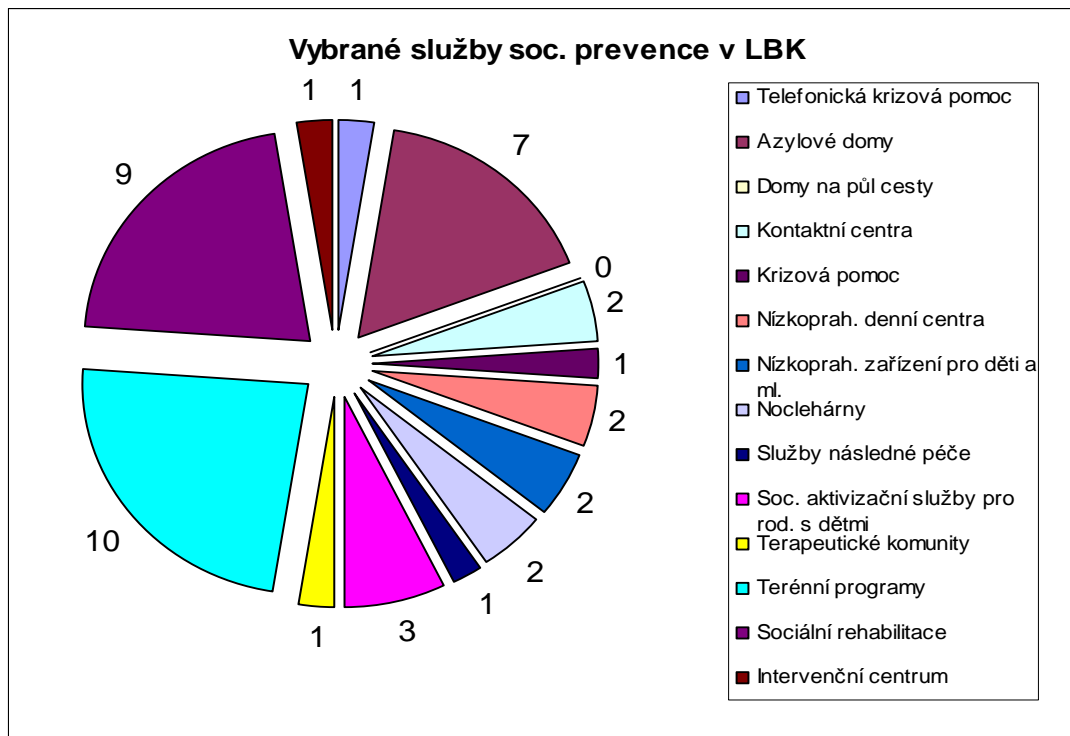
Dům na půl cesty pomáhá naopak dětem po institucionální péči začlenit se do společnosti, do běžného života. Důležitou funkci plní nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, která poskytují služby neorganizované mládeži. Ty jsou v kraji celkem dvě.

Tabulka 42 – vybrané registrované služby sociální prevence v kraji v roce 2008

2008 SLUŽBA	OKRES				v celém Libereckém kraji	Celkem Liberecký kraj
	Liberec	Jablonec n. N.	Česká Lípa	Semily		
Telefonická krizová pomoc					1	1
Azylové domy	3	1	3			7
Domy na půl cesty						0
Kontaktní centra	1		1			2
Krizová pomoc					1	1
Nízkoprahová denní centra		1	1			2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1	1				2
Noclehárny		1	1			2
Služby následné péče					1	1
Soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2	1				3
Terapeutické komunity					1	1
Terénní programy	8	1			1	10
Sociální rehabilitace	7				2	9
Intervenční centrum					1	1
Celkem služeb v okresech	22	6	6	0	8	42

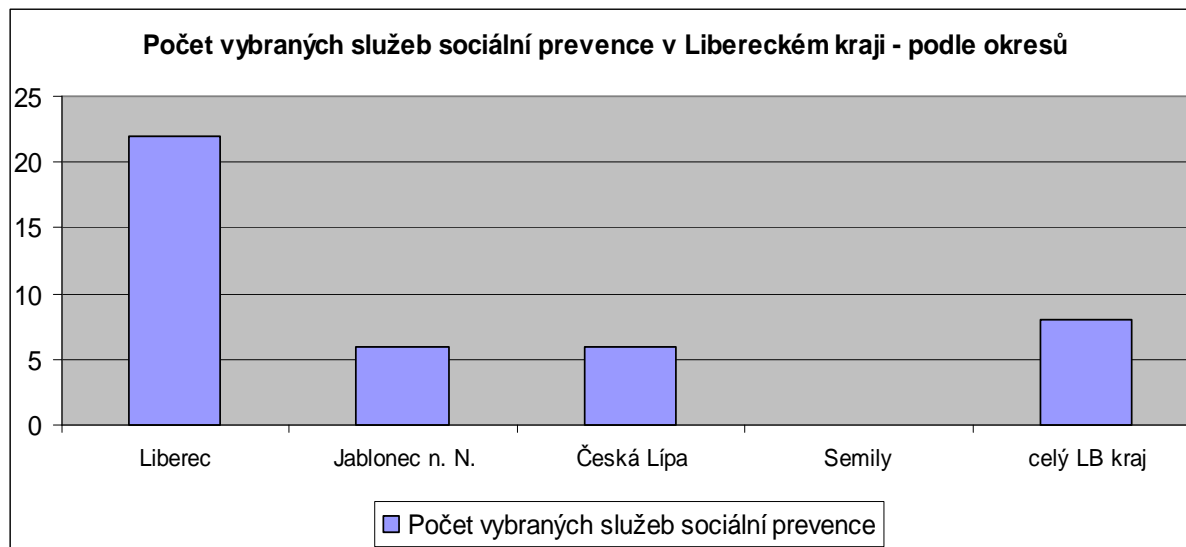
Zdroj: MPSV, 2008

Graf 21 – vybrané služby sociální prevence poskytované v kraji

Nejvíce vybraných sociálních služeb je poskytováno v krajském městě Liberci. Silnější zastoupení poskytovatelů služeb je i v okresech Jablonec n. Nisou. Nejméně sociálních služeb je poskytováno v okrese Semily. Následující graf znázorňuje stav v jednotlivých okresech kraje.

Graf 22 – počet vybraných registrovaných služeb sociální prevence v okresech kraje

Právní forma poskytovatelů sociálních služeb

Nejvíce poskytovatelů sociálních služeb – služeb sociální prevence na území Libereckého kraje má právní formu občanského sdružení. Méně častým typem právní formy je příspěvková organizace. Z celkového počtu registrovaných služeb sociální prevence poskytují 36 služeb nestátní neziskové organizace, což představuje 85,7 %. Čtyři služby jsou poskytovány příspěvkovými organizacemi obcí a jedna služba příspěvkovou organizací, jejíž zřizovatelem je Liberecký kraj.

4.2.3 Financování sociálních služeb

Pro rok 2008 podaly poskytovatelé sociálních služeb, kteří poskytují sociální služby na území Libereckého kraje občanům žádost o státní účelovou dotaci v dotačním řízení v oblasti podpory poskytování sociálních služeb vyhlášeném Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje celkem na **167 sociálních služeb (z 258 registrovaných)**. Nárůst počtu služeb je způsoben zejména rozdělením původních kumulovaných projektů na jednotlivé služby podle zákona. V 1. kole dotačního řízení bylo výše uvedeným subjektům poskytnuta státní účelová dotace na sociální služby ve výši 293,9927 milionů Kč. Na vybrané služby sociální prevence byla poskytnuta dotace ve výši 19 025 700,- Kč. Podrobnosti uvádí tabulka 44.

Tabulka 43 – dotace MPSV na vybrané soc. služby v LBK v roce 2008

druh sociální služby	dotace	
	2 007	2 008
telefonická krizová pomoc	1 600 000	1 750 000
azylové domy	5 840 000	7 000 000
kontaktní centra	2 000 000	1 220 000
krizová pomoc	100 000	0
nízkoprahová denní centra	100 000	832 000
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	684 000	0
noclehárny	450 000	550 000
služby následné péče	430 000	360 000
SAS pro rodiny s dětmi	0	397 000
terénní programy	2 200 000	4 100 000
sociální rehabilitace	488 000	716 700
intervenční centra	0	1 200 000
terapeutické komunity	730 000	900 000
Dotace celkem	14 622 000	19 025 700

Zdroj: Krajský úřad Libereckého kraje, 2008

Další zdroje financování sociálních služeb:

- strukturální fondy Evropské unie (Společný regionální operační program a Evropský sociální fond). V rámci grantových schémat zaměřených na podporu integrace osob ohrožených sociální exkluzí nebyly podpořeny pouze sociální služby, ale i služby zaměstnanosti, vzdělávací programy a procesy komunitního plánování,
- dotační titul Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP),
- dotační program Rady vlády pro záležitosti romské komunity (RVZRK).

4.3 Resort Ministerstva zdravotnictví ČR

Ministerstvo zdravotnictví vyhlašuje každý rok v rámci prevence kriminality dotační titul **Program péče o děti a dorost. Program prevence kriminality**. Maximální podpora je v programu je 70% celkových nákladů projektu.

Prioritami programu pro rok 2008 jsou:

- a) Prevence dětských úrazů.
- b) Edukace první pomoci.
- c) Prevence násilí na dětech.

Žádná organizace z Libereckého kraje o dotaci z tohoto programu nepožádala. Pro rok 2007 bylo rozděleno v tomto dotačním titulu 1 278 500,- Kč.

Ministerstvo zdravotnictví dále vyhlašuje dotační program „**Protidrogová politika**“. Dotace jsou poskytovány na služby, které jsou v souladu s Národní strategií protidrogové politiky v roce 2005 - 2009.

V roce 2007 byly z tohoto dotačního titulu podpořeny subjekt Libereckého kraje:

- Krajská nemocnice Liberec - projekt „Rozvoj detoxikačního centra Krajské nemocnice Liberec (rozvojový projekt)“ – přidělená dotace je ve výši 50 000,- Kč.

V roce 2008 budou přednostně financovány ty projekty, které naplní priority vyhlášené pro rok 2008, jimiž jsou:

1. Detoxifikační léčba
2. Substituční léčba
3. Ústavní léčba závislých osob
4. AT ordinace, ambulantní léčba závislých osob
5. Kontaktní centra, terénní programy, a denní stacionáře, omezeně, dle množství dostupných schválených finančních prostředků ze státního rozpočtu.

V roce 2008 nebyly podpořeny žádosti o dotace pro doléčovací programy, terapeutické komunity pro uživatele drog. Podpora dále nebude realizována u programů primární prevence.

4.4 Resort Ministerstva spravedlnosti ČR

Ministerstvo spravedlnosti ČR se v oblasti prevence kriminality zaměřuje zejména terciární prevenci, tedy práci s osobami, které již spáchaly trestný čin. Na tomto poli působí zejména organizační složka státu (spravována ministerstvem spravedlnosti) – **Probační a mediační služba ČR** dle zákona č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, v platném znění.

Posláním Probační a mediační služby (dále jen PMS) je zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality. PMS představuje novou instituci na poli trestní politiky, vychází ze součinnosti dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. Vyváženým propojením obou se vytváří nová multi-disciplinární profese v systému trestní justice.

Cíle PMS:

- **Integrace pachatele** – úsilí o začlenění obviněného resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci.
- **Participace poškozeného** – snaha o zapojení poškozeného do procesu vlastního odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost.
- **Ochrana společnosti** – příspěvek k ochraně společnosti účinným řešením konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.

Ministerstvo spravedlnosti vyhláší v rámci prevence kriminality Program podpory financování probačních programů a rozvoje mediace v justici. Z tohoto dotačního programu jsou podporovány akreditované probační a resocializační programy pro dospělé a také **Probační programy pro mladistvé** tj. programy ve smyslu znění § 17 zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Jedná se o následující aktivity: „program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, a to s různým režimem omezení v běžném způsobu života, který směřuje k tomu, aby se mladistvý vyhnul chování, které by bylo v rozporu se zákonem, a k podpoře jeho vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi ním a poškozeným.

4.4.1 Probační programy pro mladistvé realizované v kraji v letech 2005 - 2007

Aktuální seznam probačních programů, které získaly v roce 2007 akreditaci pro období 3 let, jsou zveřejněny včetně anotace obsahu a informací o přidělených dotacích na: www.justice.cz pod odkazem „Ministerstvo spravedlnosti – probační programy“. V tabulkách 44 – 46 jsou uvedeny informace o probačních programech realizovaných v Libereckém kraji ve sledovaném období. Z uvedených tabulek vyplývá, že probačních programů pro mladistvé je nedostatek.

Tabulka 44 – probační programy realizované v roce 2005

Okres	Program	Realizátor	Počet klientů
Liberec	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	6
Semily	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	33

Zdroj: PMS, 2007

Tabulka 45 – programy realizované v roce 2006

Okres	Program	Realizátor	Počet klientů
Jablonec nad Nisou	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	15
	Mentor	SPJ	1
Liberec	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	4
Česká Lípa	Právo pro každý den	Partners Czech	10
Semily	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	35

Zdroj: PMS, 2007

Tabulka 46 – programy realizované v roce 2007

Okres	Program	Realizátor	Počet klientů
Česká Lípa	Právo pro každý den	Partners Czech	10
Jablonec n. N.	Právo pro každý den	Partners Czech	12
	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	12
Liberec	Právo pro každý den	Partners Czech	12
Semily	Právo pro každý den	Partners Czech	9
	Program resocializace mladých obviněných nebo odsouzených	REP o.s.	17

Zdroj: PMS, 2008

Probační a mediační služba ČR spolupracuje i na dalších projektech v rámci České republiky i Libereckého kraje. Projekty realizované v Libereckém kraji:

- **MENTOR** – realizátor: SPJ Sdružení pro probaci a mediaci v justici, Praha. Projekt je zaměřen na práci s romskými pachateli trestné činnosti. Cílem je pomoci překlenout "handicapy a bariéry" při výkonu alternativních trestů. Také to je akreditovaný probační program pro mladistvé obviněné. Projekt je realizován v Libereckém kraji v Liberci a Jablonci nad Nisou. Od zahájení projektu (1. 3. 2006) působí v Libereckém kraji celkem 4 mentoři - v Jablonci nad Nisou jeden mentor a v Liberci celkem 3 mentoři. Programem prošlo celkem 88 klientů. Podrobnější informace jsou uvedeny v tabulkách 47 a 48.

Tabulka 47 – program Mentor – působnost v ČR

za období 1.3.2006 - 29.02.2008	jihní Čechy	severní Čechy	střední Čechy	východní Čechy	celkem
Mentoři					
	jihní Čechy	severní Čechy	střední Čechy	východní Čechy	celkem
Počet mentorů	11	4	10	10	35
Klienti					
	jihní Čechy	severní Čechy	střední Čechy	východní Čechy	celkem
Počet klientů	136	88	120	119	463
Počet klientů – ženy	18	19	24	11	72
Počet klientů – muži	118	69	96	108	391

Zdroj: PMS ČR, 2008

Tabulka 48 – program Mentor – působnost v okresech Libereckého kraje

za období 1.3.2006 - 29.02.2008	Jablonec nad Nisou	Liberec	celkem
zahájení spolupráce	25.5.2006	17.5.2006	
Mentoři			
Okres	Jablonec nad Nisou	Liberec	celkem
Počet mentorů	1	3	4
Klienti			
	Jablonec nad Nisou	Liberec	celkem
Počet klientů	37	51	88
Počet klientů – ženy	6	13	19
Počet klientů – muži	31	38	69

Zdroj: PMS ČR, 2008

4.5 Resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen MŠMT) se zaměřuje především na oblast nespecifické a specifické primární prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Preventivní aktivity vycházejí z cílů dokumentů:

- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2005 – 2008,
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005-2009 (usnesení vlády č. 305/2004),
- Strategie prevence kriminality na léta 2008-2011 (usnesení vlády č. 1150/2007),
- Dlouhodobí program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1046/2002),
- Národní plán boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí na období 2006 – 2008 (usnesení vlády č. 949/2006),
- usnesení vlády č. 795/2004 k Vyhodnocení účinnosti přijaté legislativy související se systémovým přístupem k péči o delikventní mládež a
- usnesení vlády o hlavních oblastech státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro jednotlivé roky (usnesení vlády č. 631/2007).

Další významné dokumenty:

- Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období 2007-2013

Do působnosti tohoto resortu patří **síť specifických zařízení**, které se zaměřují na děti a mládež s poruchami učení a chování. Jsou to:

- pedagogicko – psychologické poradny (podrobněji kapitola 4.8.2),
- střediska výchovné péče,
- školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy:
 - diagnostické ústavy (pro děti a pro mládež),
 - dětské domovy (podrobněji kapitola 4.8.2),
 - dětské domovy se školou (dříve výchovný ústav pro děti)
 - výchovné ústavy pro mládež.

4.5.1 Programy vyhlašované MŠMT

MŠMT vyhlašuje **Programy na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů dětí a mládeže rok 2005 – 2007 (Programy I, II a III)**.

Projekty mají napomoci zejména výchově dětí a mládeže – ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti, k výchově ke zdravému způsobu života (ke zlepšení sociálního klimatu) – ve školách a školských zařízeních, v rodinách a jiných společenstvích na regionální či celostátní úrovni.

Cíle programů:

- a) osvojení základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu
- b) rozvoj dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech forem sebedestrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Program I – Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními

Cílem Programu I je podpora škol a školských zařízení (do roku 2007 i NNO), které jsou sami realizátory preventivních programů.

Priority specifické primární prevence resortu školství na rok 2008:

Projekty by měly přispívat k optimalizaci sociálního klimatu a ke změně postojů a chování pedagogů, žáků a rodičů ve škole ve prospěch nácviků sociálních dovedností souvisejících se zdravým životním stylem. Zaměření projektů:

- vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů (dále jen „SPJ“), zdravého životního stylu a tvorby pozitivního sociálního klimatu ve školách,
- kooperace mezi školami regionu (spolupráce v oblasti vzdělávací, metodické a strategické v rámci prevence SPJ; realizace stáží a výměn zkušeností),
- kooperace na úrovni regionů (účast na komunitním projektu „Zdravé město“ a „Zdravý region“, apod.); tyto programy zabývající se komplexně problematikou rizikových faktorů využívají propojení jednotlivých typů komunitních programů s cílem pozitivně ovlivňovat zdravý způsob života populace,
- práce s národnostními menšinami specificky v oblasti prevence SPJ.
- včasná intervence v oblasti specifické primární prevence,
- vzdělávání a aktivity zaměřené na oblast specifické primární prevence SPJ.
- analýzy příčin komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- kontinuální práce s rodiči a monitorování situace mimo školu (rodičovské skupiny, vliv rodičů na specifickou primární prevenci SPJ),
- podpora práce školních metodiků prevence a metodiků prevence pracujících v pedagogicko-psychologických poradnách,
- specifická primární prevence realizovaná ve školách a školských zařízeních zaměřené na práci s rizikovou populací (projekty zaměřené na problematiku prevence užívání návykových látek, šikany, násilí, domácího násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.),
- projekty zaměřené na prevenci užívání legálních drog (alkohol, tabák, medikamenty).

Program II – Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu

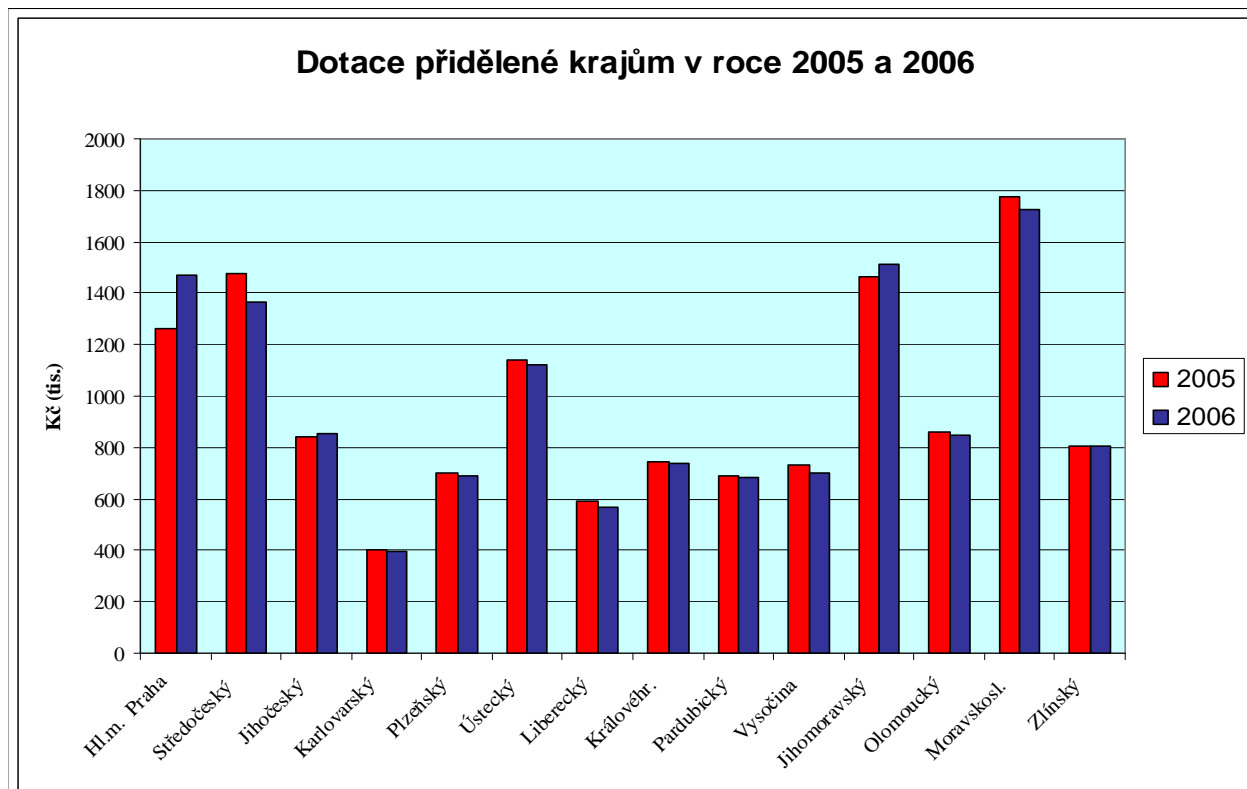
Projekty s nadregionální nebo celorepublikovou působností nebo projekty regionálního (krajského) charakteru za podmínek:

- nabízené programy musí být systematické a dlouhodobé (nepodporují se jednorázové přednášky, hromadné multimediální projekce apod.),
- v rámci programů primární prevence na školy a školská zařízení musí být do projektu aktivně začleněno min. 5 škol nebo školských zařízení. V případě již zpracovaného školního vzdělávacího programu musí být projekt financovaný MŠMT v souladu s tímto materiálem.

Program III – Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči

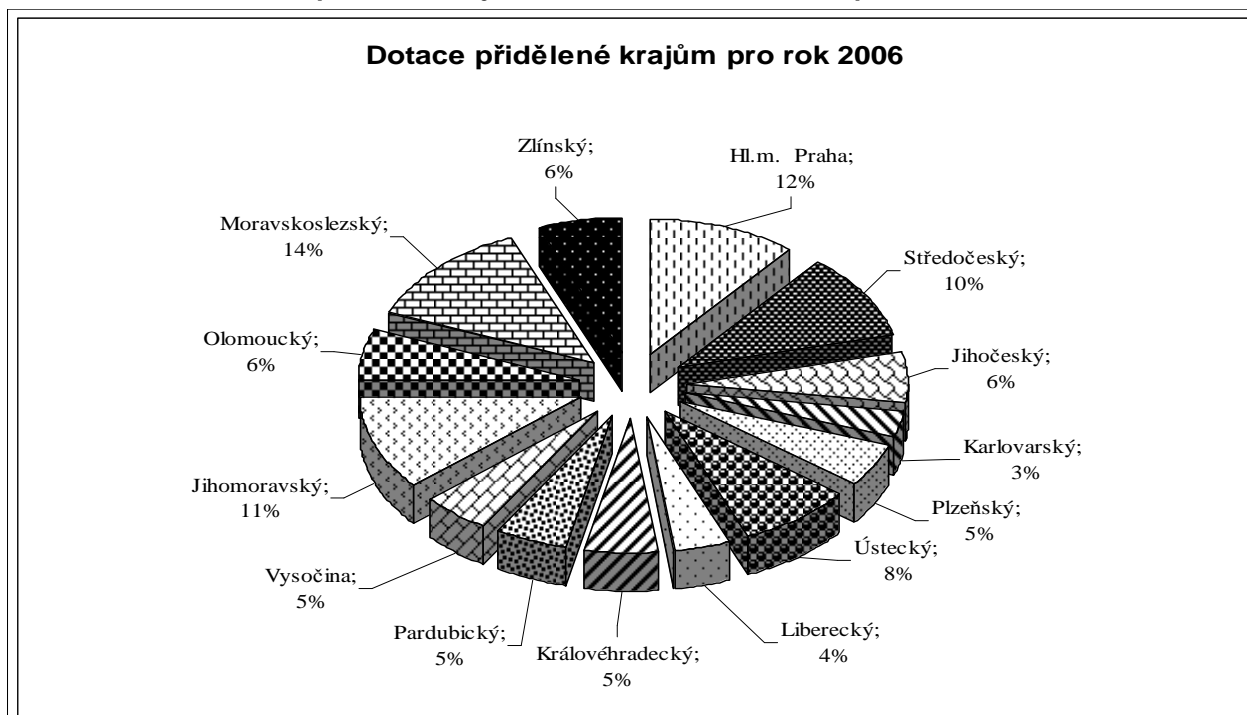
Projekty zaměřené nad rámec běžných preventivních aktivit daných školským zákonem č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (např. specializované programy pro děti se zvýšeným rizikem výskytu sociálně patologických jevů, programy včasné intervence u počínajících problémů s návykovými látkami, systematické reedukační protidrogové programy, programy zaměřené na nácvik sociálních dovedností souvisejících se zdravým životním stylem). Podpora vzdělávacích aktivit pro pedagogické pracovníky v zařízeních institucionální výchovy, které budou specificky zaměřeny na prevenci sociálně patologických jevů a příslušnou odbornou metodiku.

Graf 23 – dotace MŠMT přidělené krajům ve sledovaném období

Zdroj: MŠMT, 2007

Graf 24 – dotace MŠMT přidělené krajům ve sledovaném období v procentech

V rámci Programu podpory preventivních programů realizovaných školami, školskými zařízeními a nestátními neziskovými organizacemi jsou podporovány pouze aktivity specifické primární prevence. Finanční prostředky v rámci tohoto programu jsou vázány na kalendářní rok.

V roce 2007 byla školám a školským zařízením poskytnuta účelově vázaná dotace ze státního rozpočtu na podporu preventivních programů ve výši 591 000,- Kč, ze které **bylo podpořeno celkem 15 projektů**. Pro srovnání bylo v roce 2006 celkovou částkou 568 000,- Kč podpořeno celkem 22 projektů. MŠMT v době tvorby bezpečnostní analýzy nezveřejnilo údaje v ČR v roce 2007. Z tohoto důvodu byly údaje v krajích srovnány za období 2005 a 2006.

Tabulka 49 uvádí počet realizovaných projektů v rámci zaměření resortu MŠMT. V závorce je uveden počet podpořených projektů z dotačního titulu MŠMT.

Tabulka 49 – počet realizovaných a podpořených projektů MŠMT v jednotlivých krajích ČR

Kraj	2005	2006
Hl.m. Praha	75 (40)	45 (15)
Středočeský	100 (36)	112 (46)
Jihočeský	110 (37)	124 (43)
Karlovarský	26 (17)	27 (13)
Plzeňský	49 (41)	35 (28)
Ústecký	125 (67)	99 (52)
Liberecký	36 (21)	40 (22)
Královéhradecký	78 (37)	70 (28)
Pardubický	118 (43)	92 (42)
Vysočina	198 (55)	113 (21)
Jihomoravský	95 (34)	130 (34)
Olomoucký	51 (25)	63 (26)
Moravskoslezský	93 (40)	72 (36)
Zlínský	44 (17)	91 (25)
Celkem	1198 (510)	1113 (431)

Zdroj: MŠMT, 2007

Tabulka 50 - průměrný počet účastníků v jednom programu v letech 2005 a 2006

Kraj	2005		2006	
	Počet žáků a studentů (v%)	Počet dospělých (v%)	Počet žáků a studentů (v%)	Počet dospělých (v%)
Hl.m. Praha	70,7	29,3	75,6	24,4
Středočeský	80	20	79,5	20,5
Jihočeský	67,3	32,7	75	25
Karlovarský	73,1	26,9	77,8	22,2
Plzeňský	93,9	6,1	91,4	8,6
Ústecký	87,2	12,8	86,9	13,1
Liberecký	77,8	22,2	85	15
Královéhradecký	79,5	20,5	87,1	12,9
Pardubický	81,4	18,6	82,6	17,4
Vysočina	86,4	13,6	85	15
Jihomoravský	71,6	28,4	71,5	28,5
Olomoucký	86,3	13,7	88,9	11,1
Moravskoslezský	73,1	26,9	79,2	20,8
Zlínský	75	25	80,2	19,8

Zdroj: MŠMT, 2007

V roce 2006 bylo podáno 43 žádostí o podporu. Z nich bylo vybráno k podpoře 23 projektů, jeden projekt nebyl nakonec realizován. Níže je uveden seznam škol, které realizovaly preventivní projekty podle stupně:

- Základní školy 4
- Střední školy 12
- PPP 3
- NNO 4 (z toho jeden projekt nebyl realizován).

Na základě usnesení vlády ČR č. 693 ze dne 7. června 2006 bude získání státní dotace na rok 2008 pro programy primární prevence užívání návykových látek ze strany MŠMT a RVKPP podmíněno certifikací.

Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů primární prevence uživatelů návykových látek je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným normám kvality a komplexnosti. Tyto normy jsou schváleny Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky a Výborem pro udělování certifikací primární prevence uživatelů návykových látek při MŠMT.

V současné době žádný subjekt se sídlem v Libereckém kraji nezažádal o potřebný certifikát.

Asistent pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Funkci **asistenta pedagoga** zřizuje ředitel školy se souhlasem krajského úřadu na základě § 16, odst. 10 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, v souladu s ustanovením § 20 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s § 7 vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Asistent pedagoga působí ve třídě, ve které se vzdělává dítě, žák nebo student se speciálními vzdělávacími potřebami (se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním). V případě dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním je nezbytné vyjádření školského poradenského zařízení.

Asistent pedagoga poskytuje pomoc žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí, pomoc pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci se žáky, při spolupráci se zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází. (MŠMT, 2007)

MŠMT vyhlašuje k tomuto rozvojový program **„Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním pro rok 2008“**.

Pro rok 2008 si podalo žádost o financování mezd asistentů pedagoga celkem 18 základních a 1 střední škola v Libereckém kraji na celkem 19 asistentů.

MŠMT dále vyhlašuje dotační titul – **„Podpora romských žáků středních škol“**.

Finanční prostředky tohoto programu jsou určeny na podporu žáků, jež jsou občany ČR a jejichž rodinám způsobují náklady spojené se středním nebo vyšším odborným vzděláváním značné potíže. Jsou jim poskytovány prostřednictvím právnických osob, popřípadě organizačních složek státu vykonávajících činnost školy.

O finanční prostředky poskytované v programu mohou žádat žáci školy pouze prostřednictvím právnické osoby zapsané ve školském rejstříku, která poskytuje:

- střední vzdělání
- střední vzdělání s výučním listem
- střední vzdělání s maturitní zkouškou
- vyšší odborné vzdělání a vyšší odborné vzdělání v konzervatoři.

Do programu lze zahrnout pouze žáky **denní** formy vzdělávání, kteří mají pravidelnou školní docházku, případně průkazně omluvenou absenci, a nemají kázeňské problémy (podle § 10, odst. 3 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři). O dotaci může žádat **žák do 26 let věku**.

Prostředky jsou určeny na částečnou nebo úplnou úhradu nákladů žáků v těchto položkách:

- úplata za vzdělávání
- úplata za školní stravování
- úplata za ubytování
- cestovné
- školní potřeb
- ochranné pomůcky.

V rámci ČR podaly střední školy v roce 2007 (na školní rok 2007/2008) žádost na podporu 1 545 žáků, z toho 139 na podporu žáků z Libereckého kraje. Podpora byla přiznána žákům v celkové výši 625 500,- Kč.

4.6 Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity

Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity (dále jen „RVZRK“) byla zřízena v roce 1997, usnesením vlády č. 581 ze 17. září 1997 jako Meziresortní komise pro záležitosti romské komunity. Na radu byla přejmenována v roce 2001.

Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity je stálým poradním a iniciačním orgánem vlády pro otázky romské komunity. Rada systémově napomáhá integraci romské komunity do společnosti. Zabezpečuje součinnost resortů odpovědných za realizaci dílčích opatření a plnění úkolů, vyplývajících z usnesení vlády a mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Soustřeďuje, projednává a předkládá vládě informace, podklady a návrhy pro tvorbu a uplatňování politiky vlády v oblasti integrace romských komunit.

Významné dokumenty:

- Koncepce romské integrace,
- Zásady dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025.

4.6.1 Sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené romské lokality

Společnost Gabal analysis & consulting provedla v roce 2006 analýzu sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti. Bylo zjištěno, že v ČR žije 200 – 250 tisíc Romů. Z tohoto počtu je 60 až 80 tisíc osob považováno za sociálně vyloučené. Během výzkumu identifikovali celkem 310 sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit.

Bylo zjištěno, že v Libereckém kraji žije kolem 13 190 Romů, bylo definováno 26 sociálně vyloučených lokalit v 15 obcích a městech Libereckého kraje (6. místo v rámci krajů ČR), což představuje více jak 8,4 % v rámci celé ČR. V těchto lokalitách žije kolem 2 000 až 2 500 Romů. V sociálně vyloučených lokalitách žije 1/5 – 1/6 z celkového počtu Romů. Podrobnější informace lze získat na webových stránkách MPSV: http://www.esfcr.cz/mapa/int_lib.html.

Obrázek 1 – mapa sociálně vyloučených lokalit v Libereckém kraji

Zdroj: MPSV, 2006

Tabulka 51 – počet sociálně vyloučených lokalit v kraji podle okresů

Okres	Počet lokalit	Místo (počet lokalit)
Liberec	7	Bulovka, Chrastava, Liberec (4), Nové Město pod Smrkem
Česká Lípa	12	Česká Lípa (3), Mímoň, Nový Bor, Pertoltice pod Ralskem, Ralsko (2), Stráž pod Ralskem (2), Zákupy (2)
Jablonec	6	Jablonec (2), Tanvald (2), Velké Hamry (2)
Semily	1	Semily

Zdroj: MPSV, 2006

Terénní práce v sociálně vyloučených romských lokalitách

Cílem terénní sociální práce (dále jen „TSP“) je přispět k přechodu od poskytování sociálních dávek k sociální pomoci s důrazem na práci s klienty přímo v romské komunitě. Program je realizován vyškolenými terénními sociálními pracovníky a terénními pracovníky (dále jen „TP“). Cílem práce terénního sociálního pracovníka je analyzovat sociální situaci romských rodin a vhodnými prostředky s využitím metod sociální práce přispět k odstranění nežádoucích faktorů bránících jejich integraci do společnosti.

Služba je financována ze státního rozpočtu z Programu podpora terénní práce, který vyhláší RVZRK, dále z rozpočtu měst a nestátních neziskových organizací. S podporou Ministerstva práce a sociálních věcí a Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity pracovalo v roce 2006 celkem 184 terénních sociálních pracovníků a 66 terénních pracovníků v celé ČR. V tabulce 52 je uveden přehled terénních pracovníků v Libereckém kraji.

Tabulka 52 - Přehled působících TSP a TP v Libereckém kraji

Zřizovatel	Místo působení	Počet terénních pracovníků
Město Liberec	Liberec	5 (2,5 úvazku)
Komunitní práce Liberec, o. p. s.	Kateřinky	2
NNO – Liberecké romské sdružení	Tanvaldsko	1
	Frýdlantsko	2
	Jablonecko	1
	Liberec	2
Město Jablonec nad Nisou	Zelené údolí	2
	Ulice Revoluční a Dlouhá	0,5
Město Česká Lípa		1
Člověk v tísni – společnost při ČT, o.p.s.	Mimoň, Pertoltice, Plouznice	1
	Liberec – Centrum, Kateřinky, Františkov	2
	Chrastava + Kovák, Nová Ves	2

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

4.6.2 Agentura pro odstraňování sociálního vyloučení v romských lokalitách

V roce 2007 došlo k vytvoření Agentury pro ustraňování sociálního vyloučení v romských lokalitách (dále jen „Agentura“). Monitorovací výbor vládní Agentury vybral 12 lokalit, v nichž Agentura měla začít pracovat od 1. ledna 2008.

Cílem Agentury je taková transformace romských „ghett“, která povede buď k jejich zániku či aspoň k podstatnému zlepšení kvality života v těchto lokalitách, kde značná část místních obyvatel získá přístup ke vzdělání, začne pracovat a dosáhne na lepší bydlení.

Konečná podoba agentury vznikla v úzké spolupráci představitelů státní správy, krajských a místních samospráv, zástupců romské komunity, podnikatelské sféry, expertů na romskou problematiku, zástupců ministerstev, neziskového sektoru, členů Rady vlády pro záležitosti romské komunity, zástupců Svazu měst a obcí a Asociace krajů.

Od roku 2008 začne agentura intenzivně pracovat ve 12 vybraných obcích a městech (v 6 městech v Čechách a v šesti městech na Moravě), kde bude ve spolupráci se samosprávami realizovat program komplexního řešení situace ve vyloučených lokalitách. Obce budou společně s ostatními partnery (nestátními neziskovými organizacemi, školami, úřady práce, místními zaměstnavateli, romskou komunitou) realizovat projekty v oblasti podpory zaměstnanosti, vzdělání a zlepšování kvality bydlení, zaměřené na obyvatele sociálně vyloučených romských lokalit.

Tabulka 53 – činnost Agentury od roku 2008 v Čechách

Oblast	ČECHY
Krajské město	Ústí nad Labem
Velké město (50 tis. a více)	Most
Střední město (20 - 50 tis.)	Cheb
Malé město (5 - 20 tis.)	Roudnice nad Labem
	Broumov
Obec/Mikroregion	Šluknovsko (Krásná Lípa, Varnsdorf, Česká Kamenice a okolní obce)

Zdroj: RVZRK, 2007

4.6.3 Dotační programy zaměřené na integraci romské komunity

RVZRK každoročně vyhláší program, který je prioritně zaměřen na integraci vyloučených romských komunit.

1. Předcházení sociálnímu vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků.

Tento program byl vytvořen RVZRK ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem financí. Je financován z položky Předcházení sociálního vyloučení v romských komunitách a odstraňování jeho důsledků v rozpočtové kapitole Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu České republiky. Výše finančních prostředků je každoročně 30 mil. Kč pro celou republiku. Maximální podíl dotace na celkových nákladech projektu je 70%.

Program je určen na podporu realizace projektů v těchto oblastech:

- a) **v oblasti bydlení** – podpora azylového ubytování, asistence při správě objektů a podpora právního poradenství,
- b) **v oblasti zaměstnání** – podpora při vytváření pracovních míst, asistence při zaměstnávání, rekvalifikační a kvalifikační kurzy a vznik chráněných dílen,
- c) **v oblasti sociálních služeb** – podpora terénní sociální práce, občanské a sociální poradenství a komunitní práce.

Z tohoto dotačního titulu nebyla v letech 2004 – 2006 podpořena žádná NNO působící v Libereckém kraji. Žádost o dotaci podávala vždy jedna NNO – Liberecké romské sdružení.

Na 2008 požaduje jedna NNO na podporu nízkoprahového zařízení a vznik komunitního centra.

V oblasti integrace romských komunit vyhláší **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR** dotační titul:

2. Podpora integrace romské komunity

Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží pro nestátní neziskové organizace na léta 2007 až 2010 (dále jen Programy) jsou naplněním usnesení vlády ČR č. 343 ze dne 7. 4. 2003 ke Koncepci státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007 a rovněž navazují na prioritní oblasti definované Bílou knihou Evropské komise o mládeži, přijatou 21. 11. 2001.

V roce 2005 bylo rozděleno 7 941 000,- Kč, v roce 2006 pak 9 635 979,- Kč a v roce 2007 celkem 12 377 000,- Kč. Maximální podíl dotace na celkových nákladech projektu je 70%.

Program je určen na podporu realizace projektů v oblastech:

- a) předškolní příprava romských dětí,
- b) vzdělávání žáků z romských komunit na základní a střední škole,
- c) tvorba didaktických materiálů a odborných studií pro potřeby vytváření vzdělávacích programů, metod a strategií,
- d) metodická podpora pedagogických pracovníků v oblastech,
- e) volnočasové a zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich vzdělávací potřeby.

Z tohoto programu získal v letech 2004 – 2007 státní dotaci vždy jediný subjekt - Liberecké romské sdružení.

Tabulka 54 – výše poskytnuté dotace NNO v rámci programu MŠMT

2004	2005	2006	2007
422 841	278 430	334 850	487 000

Zdroj: Krajský úřad Libereckého kraje, 2008

V oblasti integrace romských komunit vyhlášíje **Ministerstvo kultury ČR** dotační titul:

3. Podpora integrace příslušníků romské komunity

Ministerstvo kultury v rámci tohoto programu poskytuje dotaci na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity. V roce 2005 bylo rozděleno 1 580 000,- Kč, v roce 2006 pak 1 667 000,- Kč a v roce 2007 celkem 2 miliony Kč. Financovat lze až 100 % uznatelných nákladů projektu.

Projekty mohou být zaměřeny na následující aktivity:

- umělecké aktivity (divadla, muzea, galerie, knihovny, koncerty, přehlídky, festivaly),
- kulturně vzdělávací a výchovné aktivity (např. semináře, přednášky, besedy),
- vědecká bádání o romské kultuře, tradicích a historii,
- dokumentace romské kultury,
- studium a rozbory romské kultury a tradic,
- ediční činnost (neperiodické publikace, audio, video),
- tvorba a distribuce umělecky hodnotných filmů (přispívajících k integraci romské komunity),
- multietnické kulturní akce (směřující mimo jiné např. k potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie).

Z tohoto dotačního titulu byla v roce 2007 poskytnuta státní účelová dotace opět pouze Libereckému romskému sdružení ve výši 105 tisíc Kč.

4.7 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále jen „RVKPP“) působí v souladu s § 21 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Koordinuje realizaci protidrogové politiky a zajišťuje součinnost ministerstev a dalších orgánů, které odpovídají za jednotlivé oblasti protidrogové politiky. Projednává a předkládá vládě **Národní strategii protidrogové politiky na období 2005 – 2009** (klíčový dokument), **Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2007 – 2009**, další návrhy a informace. Každoročně vládě předkládá Výroční zprávu o stavu ve věcech drog v České republice za předcházející kalendářní rok.

V kapitole 4.2.1 jsou uvedeny sociální služby (služby sociální prevence), které jsou zaměřeny také na řešení drogové problematiky. Mezi tyto služby patří:

- kontaktní centra (K-centra)
- služby následné péče
- terapeutické komunity
- terénní programy
- sociální rehabilitace
- odborné sociální poradenství
- domovy se zvláštním režimem

Síť služeb pro uživatele ilegálních drog v Libereckém kraji:

- **K-centra - 2:** Česká Lípa (o. s. Pasant), Liberec (Most k naději, o.s.)
- **terénní programy - 1 (Most k naději, o.s.):** Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Liberec, Turnov (na počátku realizace),
- **terapeutická komunita - 1:** Terapeutická komunita pro drogově závislé Nová Ves (Advaita, o.s.),
- **detoxifikační jednotka - 1:** součástí psychiatrického oddělení Krajské nemocnice Liberec a.s.,
- **odborné sociální poradenství - ambulantní léčba – 1:** Liberec (Advaita, o.s.),

- **následná péče – 1:** Liberec (Advaita, o.s.)
- **domov se zvláštním režimem – 1:** Domov důchodců Sloup v Čechách, p.o.

Dostupnost a přiměřenost služeb pro uživatele drog

Síť služeb určených primárně pro uživatele ilegálních drog je relativně řídká. Tvoří ji jedna NNO zabezpečující programy primární prevence, dvě nízkoprahová kontaktní a poradenská centra, jeden terénní program, jedno centrum detoxifikace, jedna terapeutická komunita pro drogově závislé, služby ambulantního poradenství a jedna služba následné péče.

Zcela chybí nízkoprahové služby minimalizace rizik pro uživatele drog v regionech Jilemnicka, Semilská, Železnobrodská, Českolipska a zčásti i Novoborska.

Chybějí programy primární prevence, které by plošně pokryly celý Liberecký kraj. Také je nedostatek psychologů a psychoterapeutů, kteří by pracovali systematicky s lidmi po léčbě v terapeutické komunitě, případně paralelně docházejí-li do ambulantního poradenství (systematická psychoterapie, léčba, komplikace, duševní diagnóza, psychóza).

Nedostupné jsou ambulantní služby (odborné poradenství) v okresech mimo Liberec, které by řešily rodinu komplexně včetně závislosti (Česká Lípa, Semily, Jilemnice a jiné lokality). Chybí lůžka pro klienty do 18 let pro léčbu závislosti (terapeutická komunita). V rámci Libereckého kraje není řešena problematika gamblingu.

Chybí také následná péče v pobytové formě. Na území kraje je prakticky nedostupná také substituční léčba závislosti na užívání opioidů. (RADIMECKÝ, 2007)

V rámci Libereckého kraje není zřízena záchytná stanice, která na území kraje jednoznačně chybí. S tímto problémem se potýká většina krajů v ČR. V ČR neodpovídá potřebám klientů léčeben i personálu vězeňské služby postpenitenciární péče.

RVKPP vyhláší **Program na podporu projektů protidrogové politiky**. V rámci tohoto dotačního titulu je rozdělována částka ve výši 95 milionů Kč. Dotace může být poskytnuta pouze na podporu následujících typů služeb a projektů v oblasti protidrogové politiky:

- a) primární prevence, tj. projektů specifické dlouhodobé primární protidrogové prevence,
- b) kontaktní a poradenské služby,
- c) terénní programy,
- d) ambulantní léčba,
- e) substituční léčba,
- f) detoxifikace,
- g) stacionární programy,
- h) rezidenční péče v terapeutických komunitách,
- i) ambulantní doléčovací programy,
- j) služby pro uživatele drog ve výkonu trestu a ve vazbě,
- k) mezinárodní projekty,
- l) projekty evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivnosti služeb,
- m) projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací uživatelům drog či jiným příjemcům služeb a odborné či laické veřejnosti moderními telekomunikačními prostředky (mobilní telefony, internet) či prostřednictvím odborných publikací, seminářů a konferencí.

Subjekty poskytující výše uvedené služby žádaly o poskytnutí státní účelové dotace v rámci dotačního programu RVKPP v roce 2007 celkem na 201 služeb, z toho 3 organizace (na 6 služeb) v rámci Libereckého kraje. Celková dotace pro Liberecký kraj v roce 2007 byla 4,728 milionu Kč.

Na rok 2008 bylo v rámci tohoto dotačního titulu žádáno na celkem 176 služeb, z toho na 6 služeb třemi organizacemi v rámci Libereckého kraje. Na těchto 6 služeb byla poskytnuta dotace v celkové výši 3,900 milionu Kč.

4.8 Liberecký kraj

4.8.1 Odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin

Odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin vykonává v rámci přenesené působnosti činnosti v oblastech přímo souvisejících s problematikou prevence kriminality:

- sociálně-právní ochrany dětí (viz také kapitola 3.7.1),
- koordinace poskytování sociálních služeb (kapitola 4.2.1 a násl.),
- koordinace romských záležitostí (také kapitola 4.6) a jiné činnosti upravené ve speciálních právních předpisech.

V rámci samostatné působnosti vykonává odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin činnosti v oblastech přímo souvisejících s problematikou prevence kriminality:

- prevence kriminality,
- koordinace protidrogové politiky na území kraje a jiné činnosti upravené ve zvláštních právních předpisech,
- plánování rozvoje sociálních služeb v kraji,
- administrace Programu č. 9 - Podpora sociálních programů Libereckého kraje.

Odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin Krajského úřadu Libereckého kraje vyhláší v rámci Grantového fondu Libereckého kraje **Program č. 9 - Podpora sociálních programů Libereckého kraje**.

Předmětem podpory je financování základních druhů a forem sociálních služeb v rozsahu stanoveném základními činnostmi při poskytování sociálních služeb pro příslušný druh sociální služby, jejichž výčet a charakteristiky jsou uvedeny v části III, hlavě I, díle 2 až 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, s výjimkou:

1. Služeb v oblasti protidrogové politiky (do roku 2006 byly služby financovány v rámci Grantového fondu Libereckého kraje, od roku 2007 jsou služby financovány přímo z rozpočtu kraje).
2. Služeb v oblasti prevence kriminality.

V roce 2007 byla v rámci tohoto programu rozdělena částka **1,5 milionu Kč**. Bylo podpořeno 19 subjektů (služeb) z celkového počtu 37 žádajících subjektů.

V rámci protidrogové politiky Libereckého kraje bylo rozděleno do protidrogových certifikovaných služeb v roce 2007 2,4 milionu Kč, v roce 2008 je rozděleno 2,86 milionu Kč.

Evropská poradna pro trestně stíhané osoby a oběti trestných činů

Od roku 2007 Liberecký kraj úzce spolupracuje s Evropskou poradnou pro trestně stíhané osoby a oběti trestných činů se sídlem v Drážďanech (dále jen „EBS“). Tento projekt je spolufinancován z Evropské Iniciativy Společenství Interreg IIIA a Svobodného státu Sasko.

Cílem Evropské poradny EBS je poradenství a péče o české občany, kteří se v Sasku dopustili trestného činu, a i péče o jejich rodinné příslušníky, péče a poradenství pro německé a české oběti trestných činů a navázání a udržování kontaktů a spolupráce s úřady a sociálními organizacemi v příhraničních regionech České republiky.

Těžiště práce Evropské poradny EBS je zprostředkování obecně prospěšných prací a zajištění mediace mezi pachatelem a obětí jako metoda narovnání sporu.

4.8.2 Odbor školství, mládeže a tělovýchovy

Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje působí v rámci přenesené i samostatné působnosti zejména v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (viz kapitola 4.5).

Liberecký kraj zřizuje kromě mnoha školských zařízení (zejména středních, uměleckých, základních škol a jiných typů školských zařízení) také školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Jde o **sít' dětských domovů**, kterých v kraji zřizuje celkem sedm.

Tabulka 55 – kapacita dětských domovů v Libereckém kraji

Okres	Počet zařízení	Kapacita celkem	Počet svěřenců	Využití kapacity v %
Liberec	2	80	83	103,75
Jablonec n. N.	1	32	29	90,63
Česká Lípa	3	120	112	93,33
Semily	1	16	14	87,50
Celkem LBK	7	248	238	95,97

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

Liberecký kraj je zřizovatelem také **Pedagogicko-psychologických poraden Libereckého kraje** (dále „PPP“). Poradny jsou celkem čtyři:

- v České Lípě, Jablonci nad Nisou, Liberci a v Semilech.

PPP jakožto specializované poradenské zařízení participuje na vzdělávacím procesu dětí a mládeže a to zvláště v těch případech, kdy je tento vzdělávací proces nějakým způsobem znesnadněn. V každém středisku působí okresní metodik primární prevence. Prostřednictvím metodika prevence zajišťuje PPP prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření, koordinuje činnost školních metodiků prevence. V loňském školním roce bylo v poradnách Libereckého kraje vyšetřeno a diagnostikováno celkem 4 021 klientů. V tabulce 56 je uveden počet vyšetřených dětí v jednotlivých poradnách Libereckého kraje. Těmto dětem a jejich rodičům jsou pak nabídnuty terapeutické, reedukační, konzultační a metodické služby.

Tabulka 56 – počet vyšetřených dětí v pedagogicko-psychologických poradnách v Libereckém kraji

2007	Liberec	Jablonec	Semily	Česká Lípa
Počet diagnostikovaných klientů s výukovými problémy	1592	350	806	737
Počet diagnostikovaných klientů s výchovnými problémy	256	77	94	
Počet řešených problémů v drogové oblasti	3	1	3	28
Počet řešených problémů v oblasti ostatních sociálně patologických jevů	21	4	6	43
Celkem Liberecký kraj	1872	432	909	808

Zdroj: KÚ Libereckého kraje, 2008

Odbor vyhlašuje v rámci Grantového fondu Libereckého kraje následující program:**Rok 2007:****Program č. 10 Podpora projektů v resortu školství**Oblast podpory:

1. Finanční spoluúčast na projektech podpořených z jiných zdrojů
2. Vzdělávání multiplikátorů
3. Volnočasové aktivity
4. Společné aktivity dětí, rodičů a škol/školských zařízení
5. Komunitní funkce škol/školských zařízení
6. Činnost informačních center mládeže
7. Tvorba projektových fiší orientovaných na vzdělávání k žádostem o finanční příspěvek z fondů Evropské unie

Rok 2008:**Program č. 10 Podpora projektů v resortu školství**Oblast podpory:

1. Volnočasové aktivity
2. Společné aktivity dětí, rodičů a škol/školských zařízení
3. Komunitní funkce škol/školských zařízení
4. Tvorba projektových fiší orientovaných na vzdělávání k žádostem o finanční příspěvek z fondů Evropské unie

V roce 2007 bylo uvolněno z rozpočtu Libereckého kraje na podporu výše uvedené oblasti celkem 842 353,- Kč. Bylo podáno 173 projektů a finančně podpořeno celkem 79 projektů. Pro rok 2008 je vyčleněna částka 1 milion Kč. Předloženo bylo 180 projektů a vybráno k podpoře bylo 53 projektů.

5 VÝSLEDKY A SHRNU TÍ

Vývoj kriminality v celém Libereckém kraji zaznamenával od roku 2003 pokles. Skokový statistický nárůst počtu trestných činů v roce 2007 souvisí zejména s novelizací trestního zákona, která překvalifikovala přeš t upek řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a řízení pod vlivem alkoholu na trestný čin. Před přijetím novely vývoj počtu trestných činů v kraji stagno val. V roce 2007 se Liberecký kraj se v počtu zjištěných trestných skutků řadil na 6. místo mezi ostatními kraji v ČR. Po přepočtu trestných činů na 10 tisíc obyvatel se tento kraj zařadil již na 4. místo.

Příčinami tohoto stavu jsou také nepříznivé socio-demografické a socio-ekonomické ukazatele Libereckého kraje a jednotlivých okresů v kraji:

- nezaměstnanost v kraji (8. místo v rámci krajů ČR),
- vysoký podíl osob ohrožených sociálním vyloučením,
- vysoký počet vyloučených romských lokalit (6. místo v rámci krajů ČR – 8,4 %),
- vysoký podíl osob odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody (4. místo v indexovém vyjádření v rámci krajů ČR)
- vysoký počet dětí a mladistvých, které spáchaly nebo páchají trestné činy (4. místo v indexovém vyjádření v rámci krajů ČR)
- vysoký podíl dětí umístěných do institucionální péče k výkonu ústavní nebo ochranné výchovy (3. místo v indexovém vyjádření v rámci krajů ČR).

Města zpočátku směřovala své preventivní aktivity do oblastí sociální prevence i situační prevence. V roce 2007 se tento trend obrátil a města se zaměřila na realizaci projektů

situační prevence. Zejména se jednalo o vytváření sítí městských kamerových dohlížecích systémů.

V současné době je vhodné se zaměřovat na preventivní aktivity typu sociální prevence a informování občanů. Projekty sociální prevence se zaměřují zejména na odstraňování příčin sociálně nežádoucích jevů a zmírňování jejich důsledků.

Dále je vhodné věnovat větší pozornost dětem, mladistvým a seniorům. Dle statistických údajů MV ČR jsou senioři nejvíce ohroženi kriminalitou. Často se stávají oběťmi krádeží, loupežných přepadení a podvodů.

Na práci s dětmi ohroženými sociálně patologickými jevy se zaměřuje několik resortů státní správy (MPSV, MV, MŠMT, MZ a MS). Nejednotnost působení jednotlivých resortů v této oblasti je všeobecně známa.

Klíčovou úlohu mají zde orgány sociálně-právní ochrany. Dlouhodobě je poukazováno na nedostatečný počet sociálních pracovníků zejména v terénních sociálních službách. V roce 2006 byla i většina měst (zejména nejvíce zatížených) výrazněji finančně podpořena dotací MPSV. Města personálně posílila, ale přesto je terénních sociálních pracovníků a kurátorů pro mládež nedostatek.

Důležitá je spolupráce orgánů OSPOD s dalšími subjekty. Cílem těchto skupin je prohlubovat spolupráci a společně postupovat a volit opatření při péči o děti, zejména děti ohrožené sociálně patologickými jevy. V Libereckém kraji působící na okresní úrovni pouze jediná skupina, která je zřízena v Liberci a v Semilech.

Významnou podporu pro činnost orgánů OSPOD představují zejména nestátní neziskové organizace. Tyto organizace poskytují služby sociální prevence, zejména sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a programy zaměřené na sanaci rodiny. Tyto služby jsou v Libereckém kraji celkem tři.

V Libereckém kraji je vysoký počet dětí (v indexovém vyjádření na 10 tisíc obyvatel) umístěných ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Celkově se kraj řadí na třetí místo mezi kraje v ČR.

V kapitole 4.2.2 byla provedena analýza vybraných registrovaných druhů služeb sociální prevence poskytovaných na území kraje. V kraji pro cílovou skupinu osob navracejících se ze zařízení ústavní a ochranné výchovy nepůsobí žádný subjekt nabízející sociální službu dům na půl cesty. Důležitou součástí služby je i určitý typ sociálního programu, který bude napomáhat těmto dětem k integraci do společnosti.

Liberecký kraj se řadí, jako v případě dětí a mladistvých, na přední místa ve vykazovaném počtu osob evidovaných kurátory pro dospělé (v indexovém vyjádření), zejména pak v počtu osob propuštěných z vězení (4. místo v ČR). V Libereckém kraji je relativně dostatečná síť azylových domů (7). Výjimkou je např. Semilsko. Nedostatek je vnímán zejména v zimních měsících, kdy se do těchto zařízení stahují i řada dalších osob bez přístřeší.

Je vhodné, aby služby - programy sanace rodiny, resocializační programy pro děti, mladistvé a dospělé (např. probační programy), ale i zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a domy na půl cesty, byly dostupné ve všech oblastech Libereckého kraje.

V Libereckém kraji je široká síť služeb sociální péče a služeb odborného sociálního poradenství. Pozornost byla soustředěna na vybrané druhy služeb sociální prevence. Síť těchto služeb je řídká. Z analýzy vyplynula absence některých sociálních služeb v určitých oblastech kraje. V některých lokalitách (např. okres Semily) však je však síť služeb nedostačující. Služby sociální prevence poskytují zejména nestátní neziskové organizace. Z tohoto důvodu je třeba posilovat spolupráci subjektů veřejné správy s neziskovým sektorem.

Síť služeb, které se v Libereckém kraji primárně věnují práci s uživateli drog, je poměrně řídká. Z rozpočtu kraje jsou ve srovnání se sociálními službami více podporovány.

6 ZÁVĚR

Bezpečnostní analýza Libereckého kraje byla vytvořena, aby plnila funkci podpůrného dokumentu pro tvorbu střednědobého dokumentu – Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009 – 2011.

Navrhovaná řešení v rámci tohoto materiálu jsou pouze rámcová. Tento materiál analytické povahy si neklade za cíl definovat konkrétní opatření, ale poukázat na současnou situaci v kraji, na funkční oblasti (např. kvalitní síť služeb sociální péče), ale především na slabá místa v systému prevence kriminality a sociální prevence.

Přesto bylo možné vymezit některá doporučení pro návrhy opatření určujících směr preventivních aktivit podporovaných nejen z programu prevence kriminality.

Tento dokument si kladl za cíl poskytnout ucelené informace také občanům kraje o preventivních aktivitách orgánů veřejné správy, nestátních neziskových organizací a dalších participujících subjektů na poli prevence kriminality a sociální prevence.

Seznam použité literatury

- BITTNER P. a kol. Děti z ústavů! Právní a psychologické dopady ústavní výchovy z pohledu ochrany rodiny a nejlepšího zájmu dítěte. Liga lidských práv, 2007. ISBN 978-80-903473-4-2.
- Gabal analysis & consulting. Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti. Praha, 2006.
- MPSV. Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí 2006. Praha, 2007. ISBN 978-80-86878-54-6.
- MV ČR. Analýza stavu a dalšího vývoje mladých lidí po opuštění zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy za období 1995 – 2004. Praha, 2007. ISBN 978-80254-0259-7.
- MV ČR. Strategie prevence kriminality na léta 2008 – 2011. Praha, 2007.
- MV ČR. Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2006. Praha, 2007.
- RADIMECKÝ Josef. Analýza drogové scény Libereckého kraje. Liberec, 2007.
- RÖCL Robert, PŠENIČKA Marek. Vybrané kapitoly analytické části Střednědobého plánu sociálních služeb Libereckého kraje. ARR-Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o., Liberec, 2007.
- VEČERKA K. a kol. Občané o kriminalitě a prevenci. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha, 2007. ISBN 978-80-7338-057-1.

Internetové zdroje:

- Liberecký kraj <http://www.kraj-lbc.cz/>
- Vláda ČR <http://www.vlada.cz/>
- Ministerstvo vnitra ČR <http://www.mvcr.cz/>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR <http://www.mpsv.cz/>
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ČR <http://www.msmt.cz/>
- Ministerstvo zdravotnictví ČR <http://www.mzcr.cz/>
- Ministerstvo kultury ČR <http://www.mkcr.cz/>
- Ministerstvo spravedlnosti ČR <http://portal.justice.cz/>
- Český statistický úřad <http://czso.cz/>
- Probační a mediační služba ČR <http://www.pmscr.cz/>
- Neziskové organizace <http://neziskovky.cz/>
- Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti <http://www.drogy-info.cz/>
- Portál veřejné správy ČR <http://portal.gov.cz/>
- Mentor <http://www.mentoring.spj.cz/>

Seznam použitých zkratk

- ČSÚ – Český statistický úřad
- MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- MS – Ministerstvo spravedlnosti
- MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- MV – Ministerstvo vnitra ČR
- MZ – Ministerstvo zdravotnictví ČR
- OO PČR – obvodní oddělení policie ČR
- OPK MV ČR – odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR
- ORP – obec s rozšířenou působností
- OŘ PČR – Okresní ředitelství Policie ČR
- OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí
- OV – ochranná výchova
- PK – prevence kriminality
- POÚ – pověřený obecní úřad
- PPP – pedagogicko-psychologická poradna
- PMS – Probační a mediační služba ČR
- RVKPP – Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
- RVZRK – Rada vlády pro záležitosti romské komunity
- SSVčk PČR – Správa Severočeského kraje Policie ČR
- SPJ – sociálně patologické jevy
- TČ – trestný čin, činnost
- ÚV – ústavní výchova
- VTOS – výkon trestu odnětí svobody
- VÚSC – vyšší územní samosprávný celek
- VV – výkon vazby

Seznam tabulek

- Tabulka 1 - Celková kriminalita v krajích (VÚSC) České republiky v letech 2005 a 2006 a meziroční změna vývoje
- Tabulka 2 - Celková kriminalita v krajích (VÚSC) České republiky v letech 2006 a 2007 a meziroční změna vývoje
- Tabulka 3 – Vývoj celkové kriminality v krajích (VÚSC) České republiky v letech 2003 – 2007 a meziroční změna vývoje
- Tabulka 4 – skladba kriminality v ČR a Libereckém kraji v roce 2007 - srovnání
- Tabulka 5 – počet osob vyšetřovaných a stíhaných v ČR v roce 2007
- Tabulka 6 – počet osob vyšetřovaných a stíhaných v Libereckém kraji a ve srovnání s ČR 2007
- Tabulka 7 – skladba majetkové kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání
- Tabulka 8 – skladba krádeží vloupáním v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání
- Tabulka 9 – skladba krádeží prostých v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání
- Tabulka 10 – skladba násilné kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání
- Tabulka 11 – skladba ostatní kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 – srovnání
- Tabulka 12 – trestná činnost v okresech Libereckého kraje v roce 2007
- Tabulka 13 – další trestná činnost v okresech Libereckého kraje v roce 2007
- Tabulka 14 – pachatelé trestné činnosti v okresech Libereckého kraje v roce 2007
- Tabulka 15 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Česká Lípa v roce 2007
- Tabulka 16 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Česká Lípa v roce 2007
- Tabulka 17 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Jablonec n. N. v roce 2007
- Tabulka 18 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Jablonec n. N. v roce 2007
- Tabulka 19 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Liberec v roce 2007
- Tabulka 20 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Liberec v roce 2007
- Tabulka 21 – trestná činnost v obvodech PČR v okrese Semily v roce 2007
- Tabulka 22 – další trestná činnost v obvodech PČR v okrese Semily v roce 2007
-
- Tabulka 23 - nejvýznamnější obce kraje s počtem obyvatel k 31.12.2006
- Tabulka 24 - základní údaje o obvodech POÚ
- Tabulka 25 - populační vývoj v obvodech POÚ v letech 2000-2005
- Tabulka 26 – vzdělanostní struktura obyvatel kraje
- Tabulka 27 - vývoj míry nezaměstnanosti v obvodech POÚ od ledna 2005 do února 2007
- Tabulka 28 – nezaměstnanost v ČR k 31. 12. 2006
- Tabulka 29 – dávky státní sociální podpory v krajích v ČR
- Tabulka 30 – doplňující statistické údaje o obyvatelích kraje
- Tabulka 31 – evidence dětí a mládeže orgánem OSPOD – kurátoři pro mládež 2006
- Tabulka 32 – trestná činnost dětí a mládeže evidována orgány OSPOD v roce 2006
- Tabulka 33 – počet osob do 18-ti let v institucionální péči
- Tabulka 34 – počet osob evidovaných kurátory pro dospělé v roce 2006
- Tabulka 35 – počet podpořených měst v kraji a projektů od roku 1996
- Tabulka 36 - souhrn podpořených projektů jednotlivých měst kraje a celková výše dotace ve sledovaném období
- Tabulka 37 – počet podpořených projektů měst a celková výše poskytnuté dotace v letech 1996 – 2007
- Tabulka 38 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2004
- Tabulka 39 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2005
- Tabulka 40 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2006
- Tabulka 41 – podpořené preventivní projekty měst v roce 2007
- Tabulka 42 – vybrané služby sociální prevence v kraji v roce 2008

- Tabulka 43 – dotace MPSV na vybrané soc. služby v ÚK v roce 2008
- Tabulka 44 – probační programy realizované v roce 2005
- Tabulka 45 – probační programy realizované v roce 2006
- Tabulka 46 – probační programy realizované v roce 2007
- Tabulka 47 – program Mentor – působnost v ČR
- Tabulka 48 – program Mentor – působnost v okresech Libereckého kraje
- Tabulka 49 – počet realizovaných a podpořených projektů MŠMT v jednotlivých krajích ČR
- Tabulka 50 – průměrný počet účastníků v jednom programu v letech 2005 a 2006
- Tabulka 51 – počet sociálně vyloučených lokalit v kraji podle okresů
- Tabulka 52 - Přehled působících TSP a TP v Libereckém kraji
- Tabulka 53 – činnost Agentury od roku 2008 v Čechách
- Tabulka 54 – poskytnuté dotace NNO v rámci daného dotačního titulu MŠMT
- Tabulka 55 – kapacita dětských domovů v Libereckém kraji
- Tabulka 56 – počet vyšetřených dětí v pedagogicko-psychologických poradnách v Libereckém kraji

Seznam grafů a obrázků

- Graf 1 – podíly jednotlivých krajů (v %) na zjištěné celkové kriminalitě v ČR v roce 2006
 - Graf 2 – podíly jednotlivých krajů (v %) na zjištěné celkové kriminalitě v ČR v roce 2007
 - Graf 3 – vývoj kriminality v ČR v letech 1997 – 2006
 - Graf 4 – skladba kriminality v Libereckém kraji v roce 2007 (v %)
 - Graf 5 – skladba kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání
 - Graf 6 – skladba majetkové kriminality v Libereckém kraji v kraji v roce 2007 (v %)
 - Graf 7 – skladba majetkové kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání
 - Graf 8 – skladba krádeží vloupáním v Libereckém kraji v roce 2007
 - Graf 9 – skladba krádeží vloupáním v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání
 - Graf 10 – skladba krádeží prostých v Libereckém kraji v roce 2007
 - Graf 11 – skladba krádeží prostých v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání
 - Graf 12 – skladba násilné kriminality v Libereckém kraji v roce 2007
 - Graf 13 – skladba násilné kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání
 - Graf 14 – skladba ostatní kriminality v Libereckém kraji v roce 2007
 - Graf 15 – skladba ostatní kriminality v ČR a v kraji v roce 2007 (v %) – srovnání
 - Graf 16 – počet evidovaných dětí a mladistvých kurátory pro mládež OSPOD
 - Graf 17 – počet evidovaných provinění a přestupků dětí a mladistvých kurátory pro mládež
 - Graf 18 – počet dětí a mladistvých umístěných ve školském zařízení
 - Graf 19 – počet osob propuštěných z vězení v roce 2006
 - Graf 20 – podpořené projekty měst ve sledovaném období
 - Graf 21 – vybrané služby sociální prevence poskytované v kraji
 - Graf 22 – počet vybraných registrovaných služeb sociální prevence v okresech kraje
 - Graf 23 – dotace MŠMT přidělené krajům ve sledovaném období
 - Graf 24 – dotace MŠMT přidělené krajům ve sledovaném období v procentech
-
- Obrázek 1 – mapa sociálně vyloučených lokalit v Libereckém kraji